

SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL (Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563 ISSN 2408-2279
ISSN 2697-6595 (Online)

วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

บทความวิจัย

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ
นิยม กริมใจ
- การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงานตามความคาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
อุบลวรรณ ขุนทอง
- รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย
ภคินันท์ วรรณพินิจ, กอบกุล จันทระโคติกา
- THE READING STRATEGIES EMPLOYED BY THAI EFL UNIVERSITY STUDENTS MAJORING IN ENGLISH
Sompong Rupsong, Kiattichai Saitakham
- ENHANCING BUSINESS ENGLISH MAJOR STUDENTS' VOCABULARY KNOWLEDGE THROUGH
PROJECT-BASED LEARNING: A CASE STUDY OF THE 4TH YEAR STUDENTS STUDYING ENGLISH
FOR TOURISM
Piyachat Nutalak

บทความวิชาการ

- การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982
พิชญ์สินี ศรีสวัสดิ์
- ความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ : คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี
วสพร บุญสุข, โกศล มีคุณ, ธารินทร์ รสานนท์, นรา สมประสงค์
- คลาวด์ คิทเชน : โอกาสและความท้าทายที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร
จิณณ์สมา ศรีหิรัญ, อรพรรณ ปางแก้ว

บทวิจารณ์หนังสือ

- Book Review : คณิตศาสตร์ เรียนเลขไปทำไม..ใครรู้บ้าง
วรสิริ ธรรมประดิษฐ์

SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL (Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2

กรกฎาคม – ธันวาคม 2563

ISSN 2408-2279

ISSN 2697-6595 (Online)

วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

เจ้าของ : วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การแนะนำหนังสือ ตำรา และบทวิจารณ์ จากบุคลากรภายในและภายนอกวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการนำเสนอบทความด้านบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ นิติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ตลอดจนบทความด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความทุกบทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 คน

กำหนดการเผยแพร่ : กำหนดออกเผยแพร่นาน 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ประสานงานการผลิตและเผยแพร่ : กลุ่มงานวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

คำชี้แจง

ทัศนะหรือความคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอกฉบับนี้เป็นของผู้เขียนโดยเฉพาะ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ ขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขถ้อยคำหรือเนื้อหาที่อาจส่งผลกระทบต่อทางกฎหมาย

พิมพ์ที่ : บริษัท ทวีวัฒนาการพิมพ์ จำกัด

19, 21 ซอยอ่อนนุช 35 ถนนสุขุมวิท 77 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง

กรุงเทพมหานคร 10250 โทรศัพท์ : 0-2720-5014-7

SOUTHEAST BANGKOK JOURNAL

(Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563

ISSN 2408-2279 ISSN 2697-6595 (Online)

วารสารวิชาการเชาร์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ที่ปรึกษา

ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง

อธิการบดีวิทยาลัยเชาร์อีสท์บางกอก

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ พลเรือตรีหญิง ยุวดี เปรมวิชัย

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเชาร์อีสท์บางกอก

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์

ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ

วิทยาลัยเชาร์อีสท์บางกอก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล นววงศ์เสถียร

ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

วิทยาลัยเชาร์อีสท์บางกอก

รองศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ ขำเพชร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เทพสิงห์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองศาสตราจารย์ อมรศรี ตันพิพัฒน์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ดร.ธนภูมิ อติเวทิน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.อัจฉรา ไชยูปถัมภ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายจัดการวารสารและพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญาณวัฒน์ พลอยเทศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสิริ ธรรมประดิษฐ์

ดร.ภัทรดา รุ่งเรือง

อาจารย์สมชาย ชูประดิษฐ์

ดร.โศจลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล

ดร.วไลพร ฉายา

อาจารย์เยาวภาณี รอดเพชร

อาจารย์ณาวีรัชต์ พรศิวาวรรณ

นางสาวพัชรินทร์ ยั่งยืน

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.กิจติ ก้องเบญจกุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โจรนแสง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองฟู ศิริวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ราณี อีสัยกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี สุทธินรากร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชชาติ สุนทรสมัย	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย คงจันทร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ เสาวภา วิชาดี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวรรณ ดีประเสริฐ	วิทยาลัยการบิณนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกนต์ สุขชื่น	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนายุส ธนินดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด จงอภิรัตน์กุล	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล พิษณุไพบูลย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อชิป ธรรมวิจิตร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทบรรณาธิการ

ในสถานการณ์ที่ทั่วโลกเผชิญกับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563) ปรับเปลี่ยนตามกระแสสังคมและเศรษฐกิจสู่ E-Journal เต็มรูปแบบ บทความฉบับนี้ประกอบด้วยวิถีใหม่ที่เริ่มตั้งแต่วิถีในตัวเอง มุ่งเน้นการมีสุขภาพที่ดีด้วยอาหารและการกีฬา วิถีใหม่ในสังคมได้แก่ความรับผิดชอบต่อ การเคารพผู้อื่น ไปจนถึงวิธีการรักษโลก ที่นำเสนอบทความเกี่ยวกับขยะในทะเล ล้วนแต่เป็นการปรับวิสัยทัศน์และมุมมองสู่วิถีของ New-Normal ที่น่าศึกษา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิถี New-Normal ที่สังคมโลกปรับเปลี่ยนไป จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า ทั้งด้าน ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม โดยวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอกขอทำหน้าที่ เป็นสื่อ นำสิ่งต่าง ๆ ที่ เป็นความเจริญก้าวหน้าสู่ทุก ๆ ท่าน ตลอดไป

ศาสตราจารย์ พลเรือตรีหญิง ยุวดี เปรมวิชัย
บรรณาธิการ

สารบัญ	หน้า
บทความวิจัย	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่ม เจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ นิยม กริมใจ	1
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงานตามความคาดหวังของผู้บริหาร ในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ อุบลวรรณ ขุนทอง	17
รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ภคนันท์ วรรณิจ, กอบกุล จันทร์โคติกา	32
THE READING STRATEGIES EMPLOYED BY THAI EFL UNIVERSITY STUDENTS MAJORING IN ENGLISH Sompong Rupsong, Kiattichai Saitakham	45
ENHANCING BUSINESS ENGLISH MAJOR STUDENTS' VOCABULARY KNOWLEDGE THROUGH PROJECT-BASED LEARNING: A CASE STUDY OF THE 4TH YEAR STUDENTS STUDYING ENGLISH FOR TOURISM Piyachat Nutalak	56
บทความวิชาการ	
การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 พิชญ์สินี ศรีสวัสดิ์	70
ความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ : คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับ นักเรียนอาชีวศึกษาวิชาชีพ วสพร บุญสุข, โกศล มีคุณ, ชารินทร์ รसानนท์, นรา สมประสงค์	86
คลาวด์ คิทเชน : โอกาสและความท้าทายที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน ของธุรกิจร้านอาหาร จิณัฏฐา ศรีหิรัญ, อรพรรณ ปางแก้ว	99

สารบัญ	หน้า
บทวิจารณ์หนังสือ	
Book Review : คณิศรศาสตร์ เรียนเลขไปทำไม...ใครรู้บ้าง วรสิริ ธรรมประดิษฐ์	116
รูปแบบการนำเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก	120
แบบฟอร์มการส่งบทความ	125

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ
FACTORS AFFECTING HEALTHY FOOD CONSUMPTION
OF BABY BOOM GENERATION CONSUMERS IN SAMUT PRAKARN PROVINCE

นิยม กริมใจ *

Niyom Krimjai

(Received : September 26, 2019 ; Revised : March 02, 2020 ; Accepted : March 02, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยด้านทัศนคติและสังคมที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และ (3) ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน เครื่องมือที่เก็บข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด-ปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติและสังคม และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเภท พบว่า ผู้บริโภคเจนเนอเรชันเบบี้บูมต้องการประเภทผลไม้ ประเภทผัก ประเภทเนื้อปลา และแป้ง ตามลำดับ ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ (Y) เรียงลำดับผลกระทบ ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์) (X_3) และปัจจัยทางสังคม (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.371 และ 0.161 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ความต้องการ (R^2) เท่ากับ 0.386

คำสำคัญ : ผู้บริโภคเจนเนอเรชันเบบี้บูม ปัจจัยทัศนคติและสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

* อาจารย์สาขาวิชาการตลาด คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Instructor of Marketing Branch, Faculty of Accounting and Management, Southeast Bangkok College. e-mail : niyomkrimjai00@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were to investigate (1) attitudinal and social factors affecting the healthy food consumption, (2) marketing mixed factors affecting the healthy food consumption, and (3) to the demand for food for health. Data were collected from 384 baby boomers using open-ended questionnaire, and analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage mean, standard deviation, and Stepwise Multiple Regression Coefficients Analysis.

The results of the research showed that overall the attitudinal and social and marketing mixed factors affecting healthy food consumption were at a high level. In addition, the overall demand for healthy food of the baby boom generation consumers in Samut Prakan province was at a high level. In terms of each category of healthy food, it was found that baby boom generation consumers need fruit, vegetable, meat, fish and starch respectively. The factors affecting the demand for healthy food of the baby boom generation consumers in Samut Prakan province were marketing mixed product and social factors. The regression coefficients were 0.371 and 0.161 respectively and the determination coefficients (R^2) was 0.386.

Keywords : Baby boom generation consumers, Attitudinal and social factors,
Marketing mix factors

บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัย” มาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ.2548 เมื่อประชากรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด และในปี พ.ศ.2560 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.45 (กรมการปกครอง, 2560) การสูงวัยของประชากรมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ค่าใช้จ่ายของรัฐและครอบครัว ในเรื่องสวัสดิการและสุขภาพอนามัยเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก และจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรสูงวัย ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสมากขึ้นในการขยายตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ การให้บริการด้านอาหารสุขภาพ

ผู้สูงอายุหรือเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2489-พ.ศ.2507 หรือ มีอายุในช่วง 54-72 ปี (จาริณี แซ่ว่อง, 2556) มักมีการใช้ชีวิตที่มีความสุข ประกอบด้วยสุขภาพทางร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งการมีสุขภาพจิตที่ดีเป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก และยังเป็นการตอบสนองต่อความต้องการทางด้านร่างกาย กล่าวคือ ต้องการมีคุณลักษณะร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ ซึ่งการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงนั้น จะต้องมาจากการ

บริโภคอาหารหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ การพักผ่อนที่เพียงพอและการออกกำลังกายที่เหมาะสมย่อมส่งผลต่อศักยภาพในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นประชากรกลุ่มใหญ่ต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพมากกว่าสมาชิกของสังคมในช่วงวัยอื่น เนื่องจากร่างกายเริ่มเกิดความเสื่อมถอยไปตามธรรมชาติ ภูมิคุ้มกันต้านเชื้อโรคลดลง ต้องได้รับการชดเชยด้วยสารอาหารหรือแร่ธาตุที่จำเป็นต่อร่างกาย โดยรูปแบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุหรือ เจเนอเรชันเบบี้บูมที่เป็นประชากรในช่วงอายุ 54-72 ปี ยังคงเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวและประเทศชาติและยังต้องมีความต้องการทางสภาพร่างกายที่ดี จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณตลอดจนการดำรงชีวิตที่เหมาะสม โดยอาศัยปัจจัยที่เอื้อต่อสุขภาพทั้งในด้านทัศนคติและทางสังคม เพื่อลดการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บให้ได้มากที่สุด ในขณะเดียวกันเมื่อเกิดการเจ็บป่วยต้องได้รับการบริการสุขภาพที่เหมาะสม รวดเร็ว และมีคุณภาพ แต่ผู้บริโภคกลุ่มนี้บางคนยังต้องเผชิญกับการปรับตัวต่อบทบาทและสถานะทางสังคมที่มีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความคาดหวังในชีวิต ลดความวิตกกังวลทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสถานที่จัดจำหน่ายในการเลือกซื้ออาหาร และการส่งเสริมการตลาด อีกทั้งผู้บริโภคบางคนไม่มีเวลาในการเลือกสรรอาหารมากนัก ทั้งในช่วงเวลากลางวันหรือเวลาอื่น ๆ จึงทำให้กลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่มีโอกาสนในการเลือกรับประทานอาหารได้เพียงแค่อาหารตามสั่ง ข้าวราดแกง หรืออาหารจานด่วนที่มีส่วนผสมของน้ำมันและการปรุงอย่างรวดเร็วเพื่อการบริโภคให้ทันต่อเวลากับการกลับเข้ามาปฏิบัติงานในช่วงเวลาถัดไปหรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะแปรผกผันกันคือสุขภาพที่อ่อนแอและเสื่อมโทรมลง จึงทำให้ต้องใช้บริการทางการแพทย์มากขึ้นด้วย ซึ่งนับเป็นรายจ่ายจำนวนมากของประเทศไทยที่มีนโยบายสวัสดิการ และยิ่งประชากรอายุยืนมากเท่าไร ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็จะยังเป็นภาระในระยะยาวมากขึ้นตามไปด้วย (พันธุ์ทิพย์ คำเพิ่มพูล, 2555)

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งตนเองโดยมีเหตุผลประกอบความโน้มเอียงทางความรู้สึกนึกคิดในทางชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทัศนคติดังเป็นผลของกระบวนการทางจิตใจ จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรง ต้องสังเกตจากการแสดงออกหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลออกมา (สิฐธรากร ชูทรัพย์ และสายชล วิสุทธิ์สมุท, 2558) ในขณะที่ ชูชัย สมितिไกร (2558) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นผลของการประเมินที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ได้มีการถกเถียงกันในกลุ่ม และยอมแบ่งชีว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี เป็นที่น่าพอใจหรือไม่น่าพอใจ มีความคิดเห็นว่า ชอบหรือไม่ชอบ และเป็นประโยชน์หรือไม่โทษ กล่าวโดยสรุป ทัศนคติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกภายในตัวบุคคลหรือจากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจและการเชื่อมโยงนำไปสู่การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อสินค้า บริการหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการแสดงออกสามารถแสดงออกมาทั้งในด้านของสีหน้าหรือคำพูดที่มีต่อสินค้าหรือบริการที่ได้ใช้สินค้านั้น ๆ แล้ว ว่าเกิด

ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ชอบหรือไม่ชอบ หรือผู้บริโภคอาจจะไม่แสดงอาการนั้น ๆ ออกมา แต่ผู้บริโภคจะเก็บข้อมูลต่าง ๆ นั้นไว้ในความทรงจำเพื่อนำมาตัดสินใจในภายหลังที่จะซื้อสินค้าหรือจะใช้บริการนั้นในโอกาสต่อไปหรือไม่

Petty, Wegener, and Fabrigar (1997) เห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล และผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดเป็นความรู้สึก โน้มเอียงว่ามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น และส่งผลออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก

โดยสรุปพบว่าความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมีอิทธิพลต่อการทำนายพฤติกรรมบริโภค โดยทัศนคติต่อการบริโภคอาหาร ได้แก่ ควรบริโภคข้าวกล้อง ตีมนมพร้อมมันเนย บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก และไม่บริโภคอาหารเค็มจัด

ปัจจัยสังคม

ปัจจัยสังคมเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยได้เสนอแนวคิดปัจจัยทางสังคม ได้แก่ กลุ่มอ้างอิง กลุ่มที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีผลต่อทัศนคติหรือพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มของบุคคลที่มีความเชื่อ ทัศนคติและพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความเชื่อ โดยกลุ่มอ้างอิงมีหลายระดับได้แก่ กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด เช่น ครอบครัว เพื่อนสนิท และกลุ่มทุติยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการ เช่น เพื่อนร่วมงาน บุคคลชั้นนำในสังคม และชั้นทางสังคม โดยกลุ่มอ้างอิงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มทั้งในด้านพฤติกรรมและการดำรงชีวิต เนื่องจากบุคคลต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและเกิดการยอมรับความคิดเห็นต่าง ๆ จากกลุ่ม

บุคคลในครอบครัวจัดได้ว่าเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกที่มีมนุษย์ทุกคนต้องได้รับการสัมผัสและคลุกคลีมาตั้งแต่เกิด เป็นสถาบันที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อมนุษย์ทุกคน บุคคลเป็นสิ่งที่มีความอิทธิพลต่อทัศนคติ บุคลิกภาพ ค่านิยม และความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคล ครอบครัวจึงเป็นแหล่งหล่อหลอมและบ่มเพาะพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมบริโภคของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยบทบาท สามิ ภรรยาและบุตร (อำพล นววงศ์เสถียร, 2557)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

Kotler (2000) กล่าวถึงส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix, 4 P's) ของสินค้าชิ้นหนึ่ง ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ส่วนประสมทางการตลาด สามารถสรุปได้ว่า โดยพื้นฐานประกอบด้วย 4 ด้าน ในการสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพและตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ เนื่องจากผู้บริโภคโดยทั่วไปมีความต้องการในด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ลักษณะของผลิตภัณฑ์ รูปร่าง ขนาด หรือการบรรจุหีบห่อแบบไหนที่ตรงใจผู้บริโภค ในด้านราคามีความสำคัญ เพราะถ้าลูกค้ามีความต้องการในสินค้าหรือบริการแล้วแต่ราคาสูงเกินไป ก็ทำให้ผู้บริโภคเปลี่ยนใจไปซื้อสินค้าชนิดอื่นที่สามารถทดแทนกันได้ก็จะทำให้เกิดการ

สูญเสียลูกค้า ในด้านการจัดจำหน่ายต้องสามารถที่จะทำให้ผู้บริโภคมีความสะดวกในการที่จะเข้าถึงสินค้าหรือบริการได้อย่างทั่วถึง หาซื้อได้ง่าย สะดวกในการซื้อ และด้านการส่งเสริมการตลาด ควรมีการจัดกิจกรรมทางการตลาดที่จะช่วยในการตัดสินใจให้กับผู้บริโภคในการได้บริโภคสินค้าหรือบริการได้มากขึ้น และยังคงตอกย้ำให้ผู้บริโภคจดจำในตราสินค้าให้อยู่ในใจของผู้บริโภค

อาหารเพื่อสุขภาพ

ชนิตา บิโศติการ, ศัลยา คงสมบูรณ์เวช, และอภิสิทธิ์ ฉัตรทนานนท์ (2550) ได้อธิบายอาหารเพื่อสุขภาพ โดยการเลือกรับประทานอาหารได้อย่างถูกต้องและพอเหมาะต่อความต้องการในแต่ละวัน โดยเน้นให้ผู้บริโภคเลือกรับประทานอาหารหลักทั้ง 5 หมู่ให้หลากหลายออกไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ และเกิดความสมดุลของสารอาหารที่ร่างกายแต่ละคนต้องการ ขึ้นอยู่กับอายุ เพศ ขนาดรูปร่าง และระดับการใช้แรงงานที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเสริมสร้างสุขภาพ เพิ่มภูมิคุ้มกันและป้องกันโรค

อาหารแต่ละหมวดหมู่ต่างก็มีความสำคัญต่อสุขภาพเท่า ๆ กัน ไม่มีอาหารชนิดใดชนิดเดียวที่จะให้สารอาหารได้ครบถ้วนตามที่ร่างกายต้องการ ข้อสำคัญอาหารในหมวดหนึ่งไม่สามารถจะทดแทนอาหารในอีกหมวดหนึ่งได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ คือหมวดข้าว ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์และนม ร่างกายจึงจะได้รับประโยชน์จากอาหารอย่างเต็มที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคต่าง ๆ ได้ดี

จากเหตุผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลตนเองด้วยการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีสุขภาพจิตที่ดี รวมถึงการได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ก็จะนำไปสู่ร่างกายที่แข็งแรงและพร้อมในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันเบบี้บูม เพื่อที่จะนำผลการศึกษามาทำการหาแนวทางการวางแผน ปรับปรุง การพัฒนาและการวางกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติและสังคมต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
3. เพื่อศึกษาความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันเบบี้บูม

ในจังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เข้าใจปัจจัยทัศนคติทางสังคม และส่วนประสมทางการตลาดต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
2. ได้เข้าใจความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ

3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป
4. ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอดทางการศึกษาต่อไป

วิธีการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูมที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากในงานวิจัยนี้ไม่ทราบจำนวนประชากร จึงได้กำหนดสัดส่วนประชากรที่ต้องการสุ่มไว้ที่ 0.5 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 5 % โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัยนี้ได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมตามสูตรของ Cochran (1977) สำหรับงานวิจัยจึงเท่ากับ 384 คน

การเลือกตัวอย่าง

เลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) จากผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีอายุระหว่าง 54–72 ปี ในจังหวัดสมุทรปราการ จาก 6 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองสมุทรปราการ 2) อำเภอบางบ่อ 3) อำเภอบางพลี 4) อำเภอพระประแดง 5) อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และ 6) อำเภอบางเสาธง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ข้อคำถามแต่ละข้อมีตัวเลือกให้เลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทัศนคติและสังคม ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทัศนคติ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ปัจจัยสังคม ได้แก่ กลุ่มอ้างอิงใน ครอบครัว บทบาทและสถานะ เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะของข้อมูล เป็นแบบต่อเนื่องในรูปแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scales) (Likert, 1932) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ 5 ระดับ เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) และเห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4 P's ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะของข้อมูล เป็นแบบต่อเนื่องในรูปแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scales) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ 5 ระดับ เห็นด้วยสำคัญมากที่สุด (5 คะแนน) และเห็นด้วยสำคัญน้อยที่สุด (1 คะแนน)

ส่วนที่ 4 ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ เนื้อปลา แป้ง (เช่น ข้าวกล้อง) ผัก และผลไม้ เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะของข้อมูลเป็นแบบต่อเนื่องในรูปแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต

(Likert Scales) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ 5 ระดับ ต้องการมากที่สุด (5 คะแนน) และต้องการน้อยที่สุด (1 คะแนน)

ได้มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านอาหาร 1 ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.66-1.00 ในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวอย่างในการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม จำนวน 38 ตัวอย่าง จากผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดสมุทรปราการซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยทำการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามโดยใช้ Cronbach's Alpha (Cronbach, 1963) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.935 ผ่านเกณฑ์ค่า IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ข้อคำถามนั้นใช้ได้

นิยามศัพท์

ปัจจัยด้านทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ จากความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อและประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งจะได้รับมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคติสามารถส่งผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ปัจจัยทางสังคม หมายถึง กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาทและสถานภาพต่าง ๆ ทั้งในกลุ่มที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก ได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว ญาติ ที่ส่งผลต่อการความต้องการในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม หมายถึง พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เนื้อปลา แป้ง ผัก และผลไม้

เจนเนอเรชันเบบี้บูม (Baby Boom Generation) หมายถึง ผู้ที่เกิดในระหว่างปี พ.ศ.2489-2507 หรือมีอายุ 54-72 ปี

อาหารเพื่อสุขภาพ หมายถึง อาหารที่มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างให้สุขภาพร่างกายให้ดีขึ้น และเป็นแหล่งของสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย เนื่องจากมีสารอาหารหลัก ได้แก่ วิตามิน เกลือแร่ ที่ช่วยในการซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างเพียงพอ เช่น เนื้อปลา แป้ง ผัก และผลไม้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics Analysis) ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ในการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทัศนคติและทางสังคม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพ และค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูล 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทัศนคติและสังคมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทัศนคติในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (n = 384)

ทัศนคติในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	$\bar{x}$	sd.	ระดับ ความคิดเห็น
1. อาหารเพื่อสุขภาพมีความสด และสะอาด	4.52	0.587	มากที่สุด
2. อาหารเพื่อสุขภาพมีคุณค่าทางโภชนาการ	4.46	0.657	มาก
3. การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพเป็นประจำ ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.42	0.641	มาก
4. อาหารเพื่อสุขภาพส่งผลให้มีรูปร่างที่ดี	4.34	0.724	มาก
5. อาหารเพื่อสุขภาพเป็นอาหารที่ไม่ได้มาจากการ ปรุงแต่งด้วยสารเคมี	4.24	0.960	มาก
6. อาหารเพื่อสุขภาพมีความแปลกใหม่และมี ความทันสมัย	4.03	0.828	มาก
รวมเฉลี่ย	4.34	0.466	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทัศนคติในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) และเน้นความสดและสะอาดเพราะเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาหารเพื่อสุขภาพมีความสดและสะอาด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมาคือ อาหารเพื่อสุขภาพมีคุณค่าทางโภชนาการ ($\bar{x} = 4.46$) การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพเป็นประจำทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ($\bar{x} = 4.42$) อาหารเพื่อสุขภาพส่งผลให้มีรูปร่างที่ดี ($\bar{x} = 4.34$) อาหารเพื่อสุขภาพเป็นอาหารที่ไม่ได้มาจากการปรุงแต่งด้วยสารเคมี ($\bar{x} = 4.24$) และอาหารเพื่อสุขภาพมีความแปลกใหม่และมีความทันสมัย ($\bar{x} = 4.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (n = 384)

ปัจจัยทางสังคมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	$\bar{x}$	sd.	ระดับความคิดเห็น
1. บุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก มีส่วนทำให้รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ	4.07	0.820	มาก
2. อาชีพมีส่วนในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ	4.05	0.883	มาก
3. ได้รับการยอมรับจากสังคมในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ	4.04	0.795	มาก
4. บุคคลภายในครอบครัวบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเป็นประจำอยู่แล้ว	3.88	0.874	มาก
5. ความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพในสถานที่ทำงาน	3.84	0.863	มาก
6. บุคคลที่มีชื่อเสียงมีส่วนทำให้รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ	3.83	0.919	มาก
รวมเฉลี่ย	3.95	0.619	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสังคมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก มีส่วนทำให้รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมาคือ อาชีพมีส่วนในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ($\bar{x} = 4.05$) ได้รับการยอมรับจากสังคมในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ($\bar{x} = 4.04$) บุคคลภายในครอบครัวบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเป็นประจำอยู่แล้ว ($\bar{x} = 3.88$) ความนิยมอาหารเพื่อสุขภาพในสถานที่ทำงาน ($\bar{x} = 3.84$) และบุคคลที่มีชื่อเสียงมีส่วนทำให้รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในภาพรวมและเป็นรายด้าน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อ อาหารเพื่อสุขภาพ	$\bar{x}$	sd.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.32	0.561	มาก
2. ด้านราคา	4.20	0.596	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.15	0.711	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.04	0.731	มาก
รวมเฉลี่ย	4.18	0.532	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่ออาหารเพื่อสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) รองลงมาคือ ด้านราคา ($\bar{x} = 4.20$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x} = 4.15$) และด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในภาพรวมและเป็นรายประเภท

ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	$\bar{x}$	sd.	ระดับความคิดเห็น
1. ประเภทเนื้อปลา	4.23	0.557	มาก
2. ประเภทแป้ง (เช่น ข้าวกล้อง)	3.93	0.712	มาก
3. ประเภทผัก	4.38	0.562	มาก
4. ประเภทผลไม้	4.44	0.483	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.430	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณารายประเภท พบว่า ประเภทผลไม้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมาคือ ประเภทผัก ($\bar{x} = 4.38$) ประเภทเนื้อปลา ($\bar{x} = 4.23$) และประเภทแป้ง (เช่น ข้าวกล้อง) ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค กลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ

ที่	ปัจจัย	b	SE _b	β	t	P-value	VIF
1.	(Constant)	1.845	0.174		10.573	0.000	
2.	ด้านปัจจัยทัศนคติ (X ₁)	0.042	0.049	0.046	0.865	0.388	1.771
3.	ด้านปัจจัยทางสังคม (X ₂)	0.142	0.037	0.205	3.860	0.000*	1.762
4.	ด้านส่วนประสมทาง การตลาด(ผลิตภัณฑ์)(X ₃)	0.328	0.043	0.428	7.633	0.000*	1.968
5.	ด้านส่วนประสมทาง การตลาด (ราคา) (X ₄)	0.044	0.044	0.061	0.995	0.320	2.322
6.	ด้านส่วนประสมทาง การตลาด(ช่องทาง การจัดจำหน่าย) (X ₅)	0.052	0.033	0.086	1.576	0.116	1.867
7.	ด้านส่วนประสมทาง การตลาด(การส่งเสริม การตลาด) (X ₆)	0.041	0.033	0.069	1.239	0.216	1.941
R = 0.630		R ² = 0.397	R ² _{adj} = 0.388		P-value =0.000		
SE _{est} = 0.33647		F = 41.420*					

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ตัวร่วมกันส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.630 ซึ่งปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 39.70 ($R^2 = 0.397$) ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์) และปัจจัยทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้สถิติ
วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ที่	ปัจจัย	b	SE _b	β	t	P-value	VIF
1.	(Constant)	2.004	0.146		13.722	0.000	
2.	ด้านส่วนประสมทาง การตลาด(ผลิตภัณฑ์)(X ₃)	0.371	0.034	0.485	10.865	0.000*	1.235
3.	ด้านปัจจัยทางสังคม (X ₂)	0.161	0.031	0.232	5.193	0.000*	1.235
R = 0.622		R ² = 0.386	R ² _{adj} = 0.383		P-value = 0.000		
SE _{est} = 0.338		F = 120.005*					

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ (Y) ได้แก่ ส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์) (X₃) และด้านปัจจัยทางสังคม (X₂) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.371 และ 0.161 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ความต้องการ (R²) เท่ากับ 0.386 สามารถทำนายความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ได้ร้อยละ 38.60 โดยผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y = 2.004 + 0.371(X_3) + 0.161(X_2)$$

แบบจำลองที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์) และปัจจัยทางสังคม แสดงให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม โดยค่า R = 0.622 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เป็นบวกระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวกับตัวแปรตาม ค่าการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุนาม (Adjusted R-Square) เท่ากับ 0.386 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (ด้านผลิตภัณฑ์) และปัจจัยทางสังคม สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการได้ร้อยละ 38.60

ส่วนค่าของ เดอร์บิน-วัตสัน (The Durbin-Watson) ใช้ในการอธิบายปัญหาการเกิดความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระที่มีสหสัมพันธ์กันมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป (Autocorrelation Problems) ค่าของ เดอร์บิน-วัตสัน (The Durbin-Watson) ได้เท่ากับ 1.955 ซึ่ง Shim (2000) ได้อธิบายว่าหากค่า เดอร์บิน-วัตสัน (The Durbin-Watson) อยู่ระหว่าง 1.5-2.5 แสดงว่า สมมติฐานของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระที่มีสหสัมพันธ์กันมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไปเป็นอิสระต่อกัน

(No Autocorrelation) ดังนั้นงานวิจัยนี้มีค่า เดอร์บิน-วัตสัน (The Durbin-Watson) เท่ากับ 1.955 จึงแสดงให้เห็นว่าค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระที่มีสหสัมพันธ์กันมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป ไม่รุนแรงและไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรอิสระ จึงเป็นระดับที่ยอมรับได้และส่งผลให้แบบจำลองนี้สามารถใช้พยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามได้

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) อธิบายถึงค่าความแปรปรวนภายในแบบจำลอง ถดถอยเชิงพหุซึ่งใช้ในการทดสอบค่านัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ (Coefficients' Significance) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) อธิบายถึงการยอมรับอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อันเนื่องจากค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า $F = 120.005$ ค่า P-value น้อยกว่า 0.05 (P-value = 0.000) ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรจากทั้งหมด 6 ตัวแปร ที่ใช้ในการพยากรณ์สามารถใช้ในการอธิบายตัวแปรตามในแบบจำลองถดถอยเชิงพหุได้

การอภิปรายผลและสรุป

จากผลการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูม ในจังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ (Y) ได้แก่ ด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ (X_3) และด้านปัจจัยทางสังคม (X_2) อาจมาจากเหตุผลเพราะว่ากลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชันเบบี้บูม (พ.ศ.2489-2507 หรืออายุ 54-72 ปี) เป็นกลุ่มคนวัยเกษียณ กลุ่มนี้มีกำลังซื้อสูง รู้คุณค่าของเงิน และสินค้าที่ให้ความสนใจคือ อาหารชีววิถี อาหารเพื่อสุขภาพ จึงให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ (จาริณี แห้วอง, 2556) และเป็นช่วงวัยที่ต้องมีคนดูแลเอาใจใส่ ทำให้การตัดสินใจซื้อสินค้าอาจต้องมีบุคคลรอบข้างเข้ามาให้ข้อมูลหรือช่วยในการตัดสินใจซื้อเพราะในการดำรงชีวิตของบุคคลในแต่ละยุค จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและในกลุ่มย่อมจะมีกฎเกณฑ์ที่สมาชิกทุกคนต้องนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการดำรงอยู่ทั้งในด้านสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งจะเกิดแบบแผนในการดำรงชีวิตรวมถึงแบบแผนของการบริโภคในสังคมนั้น ๆ โดยแนวคิดของ ชูชัย สมิทธิไกร (2558) ที่กล่าวว่ากลุ่มที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากมีความเหนียวแน่นผูกพันกันสูง และสมาชิกมีความเชื่อและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันอย่างมาก เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้บริโภคมากที่สุด ซึ่งกลุ่มนี้มีสมาชิกที่ปฏิบัติต่อกันเป็นประจำทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ ครอบครัว สอดคล้องกับแนวความคิดทางการตลาดของ Kotler (2000) ที่กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ โดยที่นักการตลาดสามารถนำเครื่องมือทางการตลาดนี้มาใช้ในการบูรณาการที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคหรือลูกค้าเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในสินค้าหรือบริการ ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจกับส่วนประสมทางการตลาดเพื่อให้

เกิดมีอิทธิพลในการโน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sharkawi, Zainalabidin, and Rezai (2014) ได้วิจัยเรื่อง Healthy Eating: The Preventive Factors among Malaysians พบว่า ปัจจัยด้านความรู้และสังคมมีความสัมพันธ์กับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยที่กลุ่มเจเนอเรชันเบบี้บูมให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

1. ทักษะของผู้บริโภคมีผลต่อความต้องการอาหารที่มีความสด สะอาด มีคุณค่าทางโภชนาการ ไม่ควรมีการปรุงแต่งจากสารเคมี ควรมีความแปลกใหม่และมีความทันสมัย
2. ผู้ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพนอกจากทำการตลาดมุ่งไปที่ผู้บริโภค ควรมุ่งไปที่บุคคลรอบข้าง เช่น พ่อแม่ ลูก เพราะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือการให้บริการ
3. ผู้ผลิตควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ในการนำเสนอเป็นอย่างมาก และต้องตรงกับความต้องการในการบริโภคอย่างชัดเจนในด้านโภชนาการ
4. ควรผลิต ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพที่สามารถจูงใจให้ผู้บริโภคเพิ่มความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ ในเชิงลึก ที่ส่งผลต่อความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลของสื่อ ด้านประโยชน์ที่ได้รับของอาหาร เป็นต้น
2. ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกของผู้บริโภคอย่างชัดเจน
3. ควรทำการวิจัยในเรื่องเดียวกันกับกลุ่มประชากรอื่น ๆ เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยทำงาน หรือพื้นที่อื่น ๆ เช่น กรุงเทพฯ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบ และกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อขยายฐานลูกค้าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2560). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด. สืบค้น 14 สิงหาคม 2561, จาก http://www.dop.go.th/download/knowledge/th1533055363-125_1.pdf
- จาริณี แซ่ว่อง. (2556). พฤติกรรมผู้บริโภค. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ชนิดา โพธิ์การ, ศัลยา คงสมบูรณ์เวช, และอภิสิทธิ์ ฉัตรทนานนท์. (2550). อาหาร & สุขภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เสริมมิตร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2558). พฤติกรรมผู้บริโภค (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธุ์ทิพย์ คำเพิ่มพูล. (2555). เบบี้บูมเมอร์ จากยุค “รุ่งเรือง สู้วัย” ร่วงโรย. สืบค้น 30 เมษายน 2561, จาก <https://www.ryt9.com/s/iq/1355346>

- สิฐฐากร ชูทรัพย์, และสายชล วิสุทธิ์สมุทร. (2558). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- อำพล นววงศ์เสถียร. (2557). พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์. *วารสารการจัดการปัญหาวิวัฒน์*, 5(2), 134-149.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). NY: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (1963). *Educational psychology* (2nd ed.). NY: Harcourt, Brace and Company.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management the millennium edition*. New Jersey: Prentice Hall.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the measurement of attitude. *Archives Psychological* 3(1), 42-48.
- Petty, R. E., Wegener, D. T., & Fabrigar, L. R. (1997). Attitudes and attitude change. *Annual Review of Psychology*, (48), 609-647.
- Sharkawi, Ismawati., Zainalabidin, Mohamed., & Rezai, Golnaz. (2014). Healthy eating: The preventive factors among Malaysians. *Journal of Economics Business and Management*, 2(4), 257-261.
- Shim, J. K. (2000). *Strategic business forecasting: The complete guide to forecasting real world company performance*. London: Global Professional Publishing.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงาน
ตามความคาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ANALYSIS ON CONFIRMATORY FACTORS OF EMPLOYEE PERFORMANCE
BASED ON EXPECTATIONS OF EXECUTIVES IN SPECIALIZED FINANCIAL INSTITUTIONS

อุบลวรรณ ขุนทอง*

Ubonwan Khunthong

(Received : February 26, 2020 ; Revised : April 20, 2020 ; Accepted : May 03, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะของพนักงานในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตามทัศนะที่คาดหวังของผู้บริหาร ประชากร คือ ผู้บริหารของสถาบันการเงินเฉพาะกิจจำนวน 6 แห่ง คือ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ทั้งผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติการ รวม 684 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ระดับสูงจำนวน 32 คน ผู้บริหารระดับกลางจำนวน 92 คน และผู้บริหารระดับปฏิบัติการจำนวน 332 คน รวม 456 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ใช้สถิติพรรณนาหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้าง (structural equation model: SEM) ประเมินค่าด้วยสถิติขั้นสูง ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของพนักงานที่พึงประสงค์ในสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามทัศนะที่คาดหวังของผู้บริหารเรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนักรสูงสุด คือ 1) องค์ประกอบสมรรถนะตามสายอาชีพ (Functional Competency) ประกอบด้วย ด้านเทคนิค ด้านภาวะผู้นำ 2) องค์ประกอบสมรรถนะทางการบริหาร (Managerial Competency) ประกอบด้วย ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพและด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน และ 3) องค์ประกอบสมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย ด้านความเชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสื่อสาร

คำสำคัญ : สมรรถนะของพนักงาน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

* อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Instructor of Business Administration (Finance and Banking), Rattana Bundit University.

e-mail : ubonwank@gmail.com

Abstract

The main objective of this research was to investigate the factors of employee performance in specialized financial institutions in accordance with the expectations of executives. The population was the executives of 6 specialized financial institutions, namely Government Savings Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Government Housing Bank, Islamic Bank of Thailand Export-Import, and Bank of Thailand, and the Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand. There were 684 executives in total, divided into 3 levels which are senior level, middle level and operational level executives. The sample group consisted of 32 senior executives, 92 middle level executives and 332 operational level managers, totaling 456 people. The research instrument was a questionnaire with a rating scale based on Likert's type. Data were analyzed using descriptive statistics consisting of frequencies, percentages, means and standard deviations. The structural equation model (SEM) was estimated using advanced statistics and AMOS software package. The results revealed that desirable employee performance in specialized financial institutions in accordance with the expectations of the executives from the highest weight score were as follows 1) functional competency consisting of technical and leadership aspects 2) managerial competency consisting of business management, expertise in career, and flexibility in career, 3) core competency consisting of product expertise, teamwork, and communication.

Keywords : Employee performance, Specialized financial institution, Confirmatory element analysis

บทนำ

การก้าวผ่านจากโลกปฏิจตาสาหกรรมยุคเก่า ไปสู่โลกดิจิทัลทำให้ความต้องการของตลาดแรงงานเปลี่ยนแปลงไป ทักษะต่าง ๆ ที่เป็นการทำซ้ำ ๆ (Routine-work) ในลักษณะของงานประจำ จะใช้แรงงานน้อยลง เพราะคอมพิวเตอร์สามารถทดแทนได้ ดังนั้นการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศที่มีอยู่ให้เกิดความเข้มแข็ง สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

สำหรับประเทศไทยแนวคิดสมรรถนะ (Competency) ถูกนำมาใช้ในองค์กรเครือข่ายบริษัท ข้ามชาติชั้นนำ ก่อนที่จะมีการแพร่หลายเข้าไปสู่บริษัทชั้นนำภายในประเทศ เช่น เครือปูนซีเมนต์ไทย

ชินคอร์ปอเรชั่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในส่วนงานราชการ โดยสำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้นำแนวคิดเรื่องสมรรถนะมาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยจ้างบริษัท Hay Group เป็นที่ปรึกษา เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้การบริหารทรัพยากรบุคคลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้วยการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กร ให้มีความรู้ความสามารถ จะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มคุณภาพผลผลิตหรือการบริการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับ World Economic Forum (2016) ได้ทำการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานและแนวโน้มของเทคโนโลยีในองค์กรขนาดใหญ่ทั่วโลกในปี 2016 เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะที่มีความต้องการของตลาดแรงงาน แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน (Foundational Literacies) 2) กลุ่มสมรรถนะ (Competencies) เป็นทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาซึ่งจะมีความซับซ้อนกว่าในอดีต และ 3) กลุ่มทักษะที่ใช้ในการจัดการตัวเองกับสภาพสังคม (Character Qualities)

การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทำให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่ ๆ ที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองพฤติกรรม ทศนคติและวิถีชีวิตประจำวันของผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวก รวดเร็วและธุรกรรมทางการเงินทำได้ทุกที่ ทุกเวลา ต้นทุนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของ Price water house coopers Legal & Tax Consultants Co., Ltd. (PwC) ในรายงาน PwC's Global Digital Banking Survey (PwC Consulting (ประเทศไทย), 2016) ที่ทำการสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหารระดับสูงในฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) จำนวน 157 ราย ใน 14 ประเทศทั่วโลก พบว่าในปี พ.ศ.2559 ปริมาณการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านช่องทางโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟนเติบโตถึงร้อยละ 64 และสอดคล้องกับผลสำรวจ Financial Services Technology 2020 and Beyond: Embracing Disruption จากบริษัท PwC (ประเทศไทย) จำกัด ที่คาดว่า ในปี 2563 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามาเปลี่ยนโฉมอุตสาหกรรมธุรกิจบริการทางการเงิน (Financial Services) ทั่วโลก สำหรับประเทศไทยจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทางการเงิน ส่งผลให้อุตสาหกรรมการบริการทางการเงินและการลงทุนปรับตัวอย่างรวดเร็ว ภายในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา เช่น การลดสาขาของสถาบันการเงินต่าง ๆ การชำระเงินผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสมาร์ตโฟน ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของพนักงานการเงินจากผู้ให้บริการด้านธุรกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนเป็นการให้คำปรึกษาทางการเงินเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นแผนในอนาคตที่องค์กรส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมทางการเงินและการลงทุนตั้งใจจะลงทุนคือการปรับเปลี่ยนทักษะที่จำเป็นแก่พนักงาน เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

สถาบันการเงินเฉพาะกิจอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเงินตามแนวนโยบายของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับบทบาท

หน้าที่ของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทางการเงิน โดยเริ่มจากการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในองค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของพนักงานให้ตอบสนองความต้องการลูกค้าเป้าหมายจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มลูกค้าที่เป็นเกษตรกรและลูกค้าที่เป็นรากฐานของประเทศ โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีลูกค้าเป็นเกษตรกรและคนในชนบท และธนาคารออมสินกลุ่มลูกค้าของธนาคารออมสินเป็นชุมชนฐานรากในเขตเมือง 2) กลุ่มลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยรับผิดชอบดูแลลูกค้ากลุ่มนี้ 3) กลุ่มลูกค้าอสังหาริมทรัพย์ โดยมีธนาคารอาคารสงเคราะห์รับผิดชอบดูแลลูกค้ากลุ่มนี้ และ 4) กลุ่มลูกค้าอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานและองค์กรสามารถพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและสามารถตอบสนองต่อภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector)

ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของพนักงานจึงเป็นมูลเหตุที่องค์กรต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะผู้บริหารในแต่ละระดับ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพราะสิ่งนี้ถือว่าเป็นจุดที่สามารถสร้างความแตกต่างได้อย่างหนึ่งให้กับองค์กร เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และอาจเป็นตัวชี้วัดความสามารถทางการแข่งขันเพื่อต่อสู้และอยู่รอดในธุรกิจได้เป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงานตามความหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะพนักงานภายในองค์กรให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง และเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรและอุตสาหกรรมทางการเงินให้กับประเทศต่อไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2551) ที่สนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ ต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตโดยมีนโยบายการบริหารจัดการที่เหมาะสมทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันเกี่ยวกับสมรรถนะของพนักงานที่ผู้บริหารคาดหวังในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

การทบทวนวรรณกรรม

เดวิด แมคเคลแลนด์ (David McClelland) นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นผู้ริเริ่มแนวความคิดเรื่องสมรรถนะ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาการคัดเลือกบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐบาลอเมริกา โดยใช้วิธีการวัดความถนัด นอกจากนั้นยังพบว่า IQ สามารถทำนายความสำเร็จการทำงานได้น้อย หรือไม่สามารถพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานได้เลย หลังจากนั้น เดวิด แมคเคลแลนด์ ได้สังเคราะห์ความรู้และวิจัยโดยใช้ Critical Incident Technique และ Thematic Apperception Technique เป็นเครื่องมือหลักในการทำความเข้าใจและสร้างแรงจูงใจ เพื่อฝึกอบรมนักธุรกิจชาวอินเดีย

ในศตวรรษที่ 1960 ต่อมาในปี 1973 ได้เขียนบทความเรื่อง Testing for Competence rather than for Intelligence โดยเนื้อหาสำคัญเป็นการเสนอวิธีการวัดผลแบบใหม่ที่ทำนายความสำเร็จในชีวิตการทำงานของบัณฑิตได้มากกว่าวิธีการวัดทางพุทธิปัญญา และตีพิมพ์ในวารสาร American Psychologist ซึ่งบทความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของภาคเอกชนสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันขององค์กรที่ย่อมาจากความสามารถและสมรรถนะของบุคคลภายในองค์กร ส่งผลให้การพัฒนาระบบสมรรถนะเคลื่อนย้ายจากภาควิชาการสู่ภาคปฏิบัติ นอกจากนั้น Prahalad and Hamel (1990) ได้นำเรื่องสมรรถนะหลัก มาสร้างเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรให้เติบโต และเพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน โดยแนวทางดังกล่าวได้นำมาใช้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสมรรถนะมีองค์ประกอบมาจากความรู้ ทักษะ และทัศนคติ/แรงจูงใจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ 1) สมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold Competencies) เป็นความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน 2) สมรรถนะที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากคนอื่น (Differentiating Competencies) เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐาน หรือดีกว่าบุคคลอื่นทั่วไป ซึ่งสมรรถนะในกลุ่มนี้จะมุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ รวมถึงค่านิยม แรงจูงใจและทัศนคติ เพื่อช่วยให้เกิดผลสำเร็จที่โดดเด่นในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นสมรรถนะที่นักวิชาการจำนวนมากให้ความสำคัญในการพัฒนาให้มีขึ้นในบุคคลมากกว่าสมรรถนะกลุ่มแรก

ในปัจจุบันองค์กรของเอกชนชั้นนำได้นำแนวคิดสมรรถนะไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานมากขึ้น และยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่องค์กรต้องได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับต้น ๆ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ McClelland (1973), ศศิกานุจน์ สามัคคินันท์ (2556), และอุษาวดี บุญรอด (2554) สามารถกำหนดสมรรถนะออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ในลักษณะที่คล้ายกัน ดังนี้

1. สมรรถนะหลักขององค์กร (Core Competency) คือความสามารถหลักซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะพฤติกรรมของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของคนในทุกระดับและทุกกลุ่มงานที่องค์กรต้องการให้มี ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด

2. สมรรถนะด้านการบริหาร (Managerial Competency) คือความสามารถของพนักงานในแต่ละระดับหรือตำแหน่งงานจะต้องมีและจะแตกต่างกันไปตามระดับของความรับผิดชอบหรือตามสายการบริหาร

3. สมรรถนะตามสายอาชีพ (Functional Competency) คือความสามารถที่กำหนดไว้สำหรับงานในแต่ละด้านหรือตามลักษณะงาน จะมีความสามารถแตกต่างกันไปตามหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมายสำหรับประเทศไทย สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับบริษัทเฮย์กรุ๊ปได้จัดทำ Competency Model ของระบบราชการไทย จากข้อมูลหลายแหล่งด้วยกัน คือ 1) การจัดทำ Competency Expert Panel Workshops จำนวน 16 ครั้ง 2) ข้อมูลจากแบบสำรวจลักษณะงานที่ส่งออกไปให้ข้าราชการตอบ กว่า 60,000 ชุด

ทั่วประเทศ 3) ข้อมูล Hay's Worldwide Competency Database ซึ่งเป็นข้อมูล competency best practice ขององค์กรภาครัฐในต่างประเทศ แบบสมรรถนะ มี 2 ส่วนคือ สมรรถนะหลักสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกกลุ่มงานและสมรรถนะประจำกลุ่มงานซึ่งแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มงาน

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทางการเงิน ส่งผลให้อุตสาหกรรมธนาคารเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในยุคดิจิทัล จึงต้องให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี ด้วยการพัฒนาศักยภาพพนักงานธนาคารให้ก้าวทันเทคโนโลยี โดยมีแนวทางดังนี้ 1) ธนาคารพาณิชย์ไทยควรมีแผนในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับพนักงาน มีระบบการจูงใจทั้งในด้านผลตอบแทนและความท้าทายในการทำงานอย่างชัดเจน และเป็นระบบมาตรฐานขององค์กร 2) กำหนดกลยุทธ์ด้านพนักงานโดยเน้นการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าให้มากขึ้น 3) ธนาคารพาณิชย์ไทยควรพัฒนาระบบการทำงานให้มีมาตรฐานและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานเพื่อรองรับกับการแข่งขันที่มีอยู่สูงในปัจจุบัน รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้พนักงานมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความสามารถในการให้บริการแก่ลูกค้าทั้งในด้านทักษะการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสาร และภาษาต่างประเทศซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อรองรับกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำเข้ามาพัฒนาการให้บริการในปัจจุบัน

ทั้งนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง โดยกรอบอัตราค่าจ้างและระดับตำแหน่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดสมรรถนะของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551) จากการทบทวนงานวิจัยของ จิรศักดิ์ สุทธาเด (2553) อุษาวดี บุญรอด (2554) เกื้อจิตร ชีระกาญจน์ (2555) และศศิกานุญณ์ สามัคคีพันธ์ (2556) ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก สมรรถนะด้านการบริหาร และสมรรถนะตามลักษณะงาน ที่เน้นการศึกษาสมรรถนะของธนาคารพาณิชย์ จึงได้นำมาพัฒนากำหนดเป็นแนวคิดการวิจัยกำหนดตัวแปรดังนี้

สมรรถนะหลัก (Core Competency: CC) ได้แก่ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ (ACH) ด้านการบริการด้วยใจ (SER) ด้านการยึดมั่นในคุณธรรม (INT) ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (CON) ด้านการสื่อสาร (COM) ด้านการทำงานเป็นทีม (TEAM) และ ด้านความเชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ (PROD)

สมรรถนะทางการบริหาร (Managerial Competency: MC) ได้แก่ ด้านการจัดการธุรกิจ (DEAL) ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (EXP) ด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน (FLEX)

สมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ (Functional Competency: FC) ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ (ANA) ด้านภาวะผู้นำ (LEAD) ด้านเทคนิค (TEXP) ด้านเทคโนโลยี (TECH) ด้านการจัดการตนเอง (SELF)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลในฐานะตัวแทนของสถาบันการเงิน ประกอบด้วยบุคคลผู้บริหาร 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ของแต่ละสถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดยมีจำนวนผู้บริหารจากรายงานประจำปีของสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่งดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้บริหารในแต่ละระดับ ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 แห่ง

ผู้บริหารในแต่ละระดับ	ธนาคารออมสิน	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	รวม
ระดับสูง	12	16	18	12	6	8	72
ระดับกลาง	127	56	96	33	31	42	385
ระดับปฏิบัติการ	1,187	99	795	122	10	102	2,315
รวมทั้งสิ้น	1,326	171	909	167	47	152	2,772

ประชากรที่เป็นผู้บริหารสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้ง 6 แห่ง รวม 2,772 คน จำแนกเป็นผู้บริหารระดับสูง 72 คน ผู้บริหารระดับกลาง 385 คน และผู้บริหารระดับปฏิบัติการ 2,315 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ทำการทดสอบแบบสอบถามกับตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และคำนวณค่า Partial R^2 เพื่อนำไปประมาณค่าขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูป ผ่านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพจากนักวิจัยจำนวนมากสำหรับการกำหนดขนาดตัวอย่างให้ถูกต้องและทันสมัย จากการประมาณค่าตัวอย่าง โดยมีค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.25 คำนวณจากค่าตัวอย่าง 30 ชุดความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบประเภทหนึ่ง (α) เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 15 ตัวแปร อำนาจการทดสอบ ($1 - \beta$) เท่ากับ 0.95 จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 ตัวอย่าง โดยทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 684 ชุด ในช่วงระหว่างวันที่ 1-15 กุมภาพันธ์ 2561 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดการสุ่มตัวอย่างแต่ละสถาบันการเงิน จำนวน 114 ราย ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 32 ชุด โดยแยกเป็นสถาบันการเงินละ 8 ชุด ผู้บริหารระดับกลาง จำนวน 92 ชุด โดยแยกเป็นสถาบัน

การเงินละ 23 ชุด และผู้บริหารระดับปฏิบัติการ จำนวน 332 ชุด โดยแยกเป็นสถาบันการเงินละ 83 ชุด โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบกลับมา 456 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 66.67

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน หนาการณ์ที่สังกัดอยู่ในปัจจุบัน และตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สมรรถนะของพนักงานที่พึงประสงค์ในสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามทัศนคติคาดหวังของผู้บริหาร มีทั้งหมด 3 สมรรถนะโดยมีรายละเอียดข้อถาม ดังนี้

- 1) สมรรถนะหลัก(Core Competency) มี 7 ด้าน รวม 41 ข้อ
- 2) สมรรถนะทางการบริหาร(Managerial Competency) มี 3 ด้าน รวม 14 ข้อ
- 3) สมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ(Functional Competency) มี 5 ด้าน รวม 25 ข้อ

โดยคำถามในตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเป็น 4 ระดับ โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale โดยผู้ตอบจะแสดงทัศนะ 4 ระดับดังนี้

ระดับสำคัญมากที่สุด	หรือมีผลมากที่สุด	มีคะแนน 4 คะแนน
ระดับสำคัญมาก	หรือมีผลมาก	มีคะแนน 3 คะแนน
ระดับสำคัญน้อย	หรือมีผลน้อย	มีคะแนน 2 คะแนน
ระดับสำคัญน้อยสุด	หรือมีผลน้อยที่สุด	มีคะแนน 1 คะแนน

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.983

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Second Order Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะของพนักงานตามความคาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งหมด 279 คน คิดเป็นร้อยละ 61.18 และผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งหมด 177 คน คิดเป็นร้อยละ 38.82 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้บริหารระดับสูง มีจำนวน 32 คน เป็นเพศชายร้อยละ 4.62 เป็นเพศหญิงร้อยละ 2.41 ผู้บริหารระดับกลาง มีจำนวน 92 คน เป็นเพศชายร้อยละ 13.38 เป็นเพศหญิงร้อยละ 6.80 และผู้บริหารระดับปฏิบัติการ มีจำนวน 332 คน เป็นเพศชายร้อยละ 43.20 เป็นเพศหญิงร้อยละ 29.61

ผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 70.39 รองลงมาเป็นผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 29.39 และผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.22 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้บริหารระดับสูงส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 6.80 และระดับปริญญาเอกร้อยละ 0.22 ผู้บริหารระดับกลางส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 17.54 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 2.63 ผู้บริหารระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 46.05 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 26.75

ผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 442 คน คิดเป็นร้อยละ 96.93 รองลงมาเป็นผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานระหว่าง 3-5 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้บริหารระดับสูงส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.14 และอายุการทำงานต่ำกว่า 3 ปี ร้อยละ 0.88 ผู้บริหารระดับกลางส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.98 รองลงมาคืออายุการทำงาน 3-10 ปี ร้อยละ 1.32 และอายุการทำงานต่ำกว่า 3 ปี ร้อยละ 0.88 ผู้บริหารระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 72.81

ผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูง มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 รองลงมาเป็นผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับกลาง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับปฏิบัติการ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสมรรถนะของพนักงานที่ผู้บริหารสถาบันการเงินเฉพาะกิจ คาดหวัง

ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับสมรรถนะของพนักงาน การศึกษาสมรรถนะของพนักงาน ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ จำแนกออกเป็น สมรรถนะหลัก (Core Competency: CC) สมรรถนะทางการบริหาร (Managerial Competency: MC) และสมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ (Functional Competency: FC)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายและการจัดระดับความสำคัญ
สมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ (Functional Competency) แยกรายด้านและยอดรวม

ด้านของสมรรถนะของพนักงาน	Mean	sd.	ระดับ ความสำคัญ	ลำดับที่
สมรรถนะหลัก(Core Competency: CC)	3.880	0.236	มากที่สุด	
ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ (ACH)	3.915	0.215	มากที่สุด	3
ด้านการบริการด้วยใจ (SER)	3.883	0.209	มากที่สุด	5
ด้านการยึดมั่นในคุณธรรม (INT)	3.934	0.261	มากที่สุด	1
ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (CON)	3.799	0.373	มากที่สุด	7
ด้านการสื่อสาร (COM)	3.855	0.286	มากที่สุด	6
ด้านการทำงานเป็นทีม (TEAM)	3.917	0.239	มากที่สุด	2
ด้านความเชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ (PROD)	3.885	0.297	มากที่สุด	4
สมรรถนะทางการบริหาร (Managerial Competency: MC)	3.817	0.347	มากที่สุด	
ด้านการจัดการธุรกิจ (DEAL)	3.786	0.347	มากที่สุด	2
ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (EXP)	3.896	0.300	มากที่สุด	1
ด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน (FLEX)	3.766	0.359	มากที่สุด	3
สมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ (Functional Competency: FC)	3.878	0.262	มากที่สุด	
ด้านการคิดวิเคราะห์ (ANA)	3.883	0.275	มากที่สุด	4
ด้านภาวะผู้นำ (LEAD)	3.910	0.236	มากที่สุด	1
ด้านเทคนิค (TEXP)	3.817	0.351	มากที่สุด	5
ด้านเทคโนโลยี (TECH)	3.885	0.309	มากที่สุด	3
ด้านการจัดการตนเอง (SELF)	3.895	0.246	มากที่สุด	2
รวม	3.858	0.281	มากที่สุด	

ในภาพรวมสมรรถนะของพนักงานที่พึงประสงค์ในสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามทัศนะที่คาดหวังของผู้บริหารอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยซึ่งเท่ากับ 3.858 โดยสามารถเรียงตามลำดับความคิดเห็นแยกตามกลุ่มสมรรถนะได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 2)

กลุ่มสมรรถนะหลัก ลำดับที่มีความสำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 ด้านการยึดมั่นในคุณธรรม ลำดับที่ 2 คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ลำดับที่ 3 ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ลำดับที่ 4 ด้านความ

เชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ ลำดับที่ 5 ด้านการบริการด้วยใจ ลำดับที่ 6 ด้านการสื่อสาร และด้านการพัฒนา และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นลำดับสุดท้าย

กลุ่มสมรรถนะการบริหาร ลำดับที่มีความสำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการธุรกิจ และด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน เป็นลำดับสุดท้าย

กลุ่มสมรรถนะตามสายอาชีพ ลำดับที่มีความสำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 ด้านภาวะผู้นำ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการตนเอง ลำดับที่ 3 ด้านเทคโนโลยี ลำดับที่ 4 ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านเทคนิค เป็นลำดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้สมรรถนะของพนักงานตามที่ผู้บริหารคาดหวังในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ตัวบ่งชี้สมรรถนะของพนักงานที่คาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ทั้ง 3 ด้าน

ตารางที่ 3 ค่าสถิติต่าง ๆ ในการตรวจสอบความเชื่อมโยงของแบบจำลองสมการโครงสร้าง

ค่าสถิติในการทดสอบ	ค่าสถิติในโมเดล	เกณฑ์ในการพิจารณา (Kline, 2005)	ผลการพิจารณา
ค่าไค-สแควร์(Chi-Square)ที่ df=9	17.928 / 9 = 1.992	< 2	ผ่านเกณฑ์
ระดับความน่าจะเป็น (Probability Level)	0.056	p> 0.05	ผ่านเกณฑ์
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	0.991	0.00<GFI< 1.00	ผ่านเกณฑ์
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน เชิงเปรียบเทียบ (CFI)	0.998	0.00<CFI< 1.00	ผ่านเกณฑ์
ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนใน การประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)	0.057	0.05<RMSEA< 0.08	ผ่านเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงานตามความคาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ค่าสถิติทดสอบบ่งชี้ว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างสมรรถนะของพนักงานที่พึงประสงค์ในสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามทัศนะที่คาดหวังของผู้บริหาร สมมุติฐานของแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยมีค่าดัชนีความ

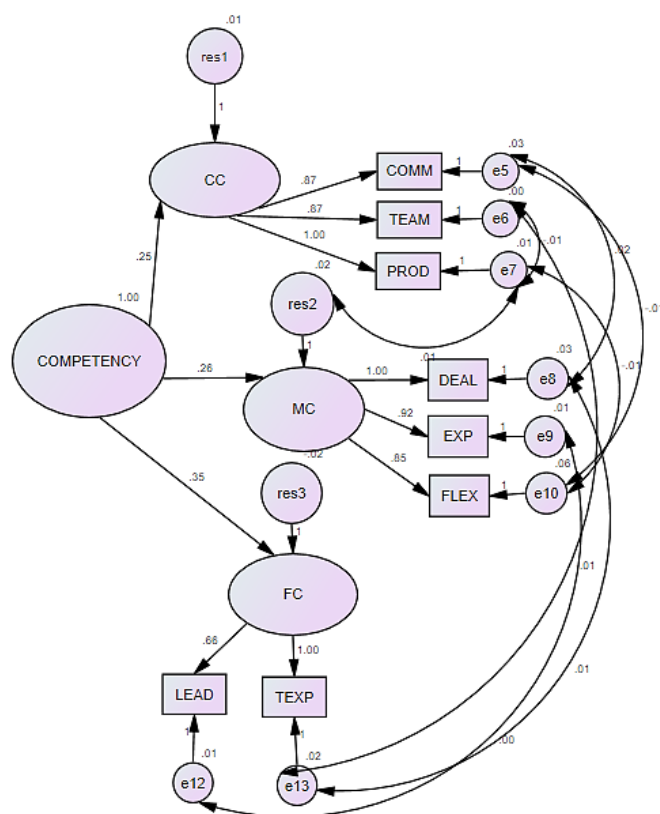
สอดคล้อง $\chi^2 = 17.928$, $df=9$, $p=0.056$, $CFI = 0.98$, $GFI = 0.991$, $RMSEA = 0.057$ น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าระหว่าง 0.25–0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า โดยเรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนัก ดังนี้ (รูปที่ 1 และตารางที่ 3)

1. องค์ประกอบสมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ (Functional Competency: FC) ประกอบด้วย 2 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนัก ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ (LEAD) ด้านเทคนิค (TEXP)

2. องค์ประกอบสมรรถนะทางการบริหาร (Managerial Competency: MC) ประกอบด้วย 3 ด้าน เรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนัก ได้แก่ ด้านการจัดการธุรกิจ (DEAL) ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (EXP) และด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน (FLEX)

3. องค์ประกอบสมรรถนะหลัก (Core Competency: CC) ประกอบด้วย 3 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนัก ได้แก่ ด้านความเชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ (PROD) ด้านการทำงานเป็นทีม (TEAM) และด้านการสื่อสาร (COMM)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงานตามความคาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

Chi-Square = 17.928 df=9 p = 0.056 RMSEA = 0.057 CFI = 0.998 GFI = 0.991

รูปที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะของพนักงานตามความคาดหวังของผู้บริหารในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

การอภิปรายผลและสรุป

องค์ประกอบเชิงสมรรถนะตามความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับปฏิบัติการของ สถาบันการเงินเฉพาะกิจในประเทศไทย ของพนักงานตามที่คาดหวังของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ รวมทั้งหมด 8 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบสมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ (Functional Competency : FC) เป็นสมรรถนะที่บุคคลที่ทำงานในสายอาชีพนั้น ๆ ต้องมีเพิ่มเติมจากสมรรถนะหลัก และมีความจำเป็นในวิชาชีพ องค์การต้องการเพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่ละองค์การต้องการสมรรถนะเฉพาะตามสายอาชีพ ให้มี และแตกต่างกันไปตามระดับของความรับผิดชอบหรือตามสายงาน ประกอบด้วย 2 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนัก ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ (LEAD) ด้านเทคนิค (TEXP) เป็นสมรรถนะของพนักงานที่พึงประสงค์ในสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามทัศนะที่คาดหวังของผู้บริหาร เนื่องจากพนักงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจควรต้องมีการประยุกต์ใช้ความรู้ ประสบการณ์ บทเรียนในอดีต มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อระบุประเด็นปัญหา ทางแก้ไขปัญหามีเหตุและมีผลภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเงินตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกื้อจิตร ชีระกาญจน์ (2555) ศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จะต้องมีความสามารถในทักษะด้านความเป็นผู้นำและด้านเทคนิคซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญพิเศษ สอดคล้องกับผลงานของ อุซาวดี บุญรอด (2554) เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะพนักงานสินเชื่อธนาคารกรุงไทย สังกัดสำนักงานเขตกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาด้านสมรรถนะการบริหารจัดการ 3 ด้านคือ การตัดสินใจ การคิดเชิงวิเคราะห์ และการบริหารความเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับ จิรศักดิ์ สุทธาตล (2553) ศึกษาเรื่องสมรรถนะของพนักงานธนาคารพาณิชย์ไทยที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะของพนักงานที่พึงประสงค์โดยรวมทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านการจัดการบุคคล สมรรถนะด้านการจัดการธุรกิจ และสมรรถนะด้านการจัดการตนเอง

2. องค์ประกอบสมรรถนะทางการบริหาร (Managerial Competency: MC) เป็นสมรรถนะที่แสดงความสามารถของพนักงาน เป็นสมรรถนะที่องค์กรให้ความสำคัญเป็นอันดับสอง ประกอบด้วย 3 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านการจัดการธุรกิจ (DEAL) ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (EXP) และ ด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน (FLEX) พนักงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจควรต้องมีความรู้ทางด้านธุรกิจการเงิน และสามารถประยุกต์ใช้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูลธุรกิจต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ สุทธาตล (2553) ที่ศึกษาเรื่องสมรรถนะของพนักงานธนาคารพาณิชย์ไทยที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะของพนักงาน

ธนาคารที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านการจัดการบุคคล สมรรถนะด้านการจัดการธุรกิจ และสมรรถนะด้านการจัดการตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกื้อจิตร ชีระกาญจน์ (2555) ศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จะต้องมีความสามารถในทักษะด้านความยืดหยุ่นในการบริหารงาน

3. องค์ประกอบสมรรถนะหลัก (Core Competency : CC) เป็นสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของพนักงาน ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้พนักงานมีขีดความสามารถเหมาะสมตามที่ธนาคารต้องการ ซึ่งจะมีส่วนที่จะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ ประกอบด้วย 3 ด้าน โดย เรียงลำดับความสำคัญจากคะแนนน้ำหนัก ได้แก่ ด้านความเชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ (PROD) ด้านการทำงานเป็นทีม (TEAM) และด้านการสื่อสาร (COMM) เนื่องจากธนาคารจัดเป็นธุรกิจประเภทบริการ พนักงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร ดังนั้นผู้บริหารจึงคาดหวังให้พนักงานธนาคารทุกคนมีคุณภาพ เป็นนักธนาคารมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญผลิตภัณฑ์ เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้แก่ลูกค้าตลอดจนสามารถตอบข้อสงสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสมรรถนะหลักดังกล่าว เป็นตัวขับเคลื่อนให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาของ เกื้อจิตร ชีระกาญจน์ (2555) เรื่อง สมรรถนะในปัจจุบันของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พบว่า สมรรถนะของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลของธนาคาร พาณิชย์ในประเทศไทย จะต้องมีความสามารถในทักษะด้านการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุซาวดี บุญรอด (2554) ที่ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะพนักงานสินเชื่อ ธนาคารกรุงไทย สังกัดสำนักงานเขตกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะหลักของพนักงานกลุ่มปฏิบัติการได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหา และความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ฝ่ายทรัพยากรบุคคลของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ควรมีการปรับกระบวนการคัดเลือกบุคลากรให้สอดคล้องกับทักษะของผู้บริหารสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อให้บุคลากรที่เข้ามาทำงานมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของผู้บริหาร

2. ฝ่ายทรัพยากรบุคคล สามารถสร้างโครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีสมรรถนะตามที่ผู้บริหารคาดหวังสามารถปฏิบัติงานได้สัมฤทธิ์ผลมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย กับสถาบันการเงินประเภทอื่น ว่าสามารถใช้สมรรถนะเดียวกันได้หรือไม่

2. ควรศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะทางด้านวิชาชีพในตำแหน่งงานต่าง ๆ เพื่อให้สถานประกอบการนำไปพัฒนาพนักงานให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- เกื้อจิตร ชีระกาญจน์. (2555). *สมรรถนะในปัจจุบันของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิรศักดิ์ สุทธาดล. (2553). *สมรรถนะของพนักงานธนาคารพาณิชย์ไทยที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ศศิกาญจน์ สามัคคินนท์. (2556). *ความคาดหวังและความพึงพอใจในประสิทธิภาพการทำงานตามสมรรถนะหลัก (Core competency) ของพนักงานธนาคารออมสินภาค 3*. (งานค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย*. สืบค้น 15 สิงหาคม 2562, จาก http://www.opdc.go.th/uploads/files/strategies_new2.pdf
- อุษาวดี บุญรอด. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะพนักงานสินเชื่อ ธนาคารกรุงไทย สังกัดสำนักงานเขตกำแพงเพชร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- McClelland, D. (1973). *Testing for competence rather than for intelligence*. USA: American Psychologist.
- Prahalad & Hamel. (1990). The core competence of the corporation. *Harvard Business Review*, 79-91.
- PwC Consulting (ประเทศไทย). (2016). *PwC's global digital banking survey 2016*. Retrieved May 12, 2019, from <https://www.pwc.com/us/en/industries/financial-services/library/digital-banking-consumer-survey.html>
- World Economic Forum March. (2016). *Framework for 21st Century Learning, Partnership for 21st Century Learning*. Retrieved May 12, 2019, from <http://www.rexpublishing.com.ph/articles/2018/04/p21-framework-for-21st-century-learning/>

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

THE GUIDELINE OF SPORTS TOURISM MODEL IN THAILAND

ภคนันท์ วระพินิจ^{*}

Phakhanan Worapinit

กอบกุล จันทรโคไลกา^{**}

Korbkul Jantarakolica

(Received : January 21, 2020 ; Revised : May 17, 2020 ; Accepted : May 17, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย และ 3) เพื่อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ทั้งภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยมี 5 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น รูปแบบที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น รูปแบบที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น รูปแบบที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬานำจัดกิจกรรม และรูปแบบที่ 5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง และปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ทั้ง 5 รูปแบบ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านชนิดกีฬา และปัจจัยด้านหน่วยงานเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยนำเอกลักษณ์พิเศษของวัฒนธรรมการแข่งขันกีฬาในท้องถิ่นมาเป็นจุดดึงดูดการท่องเที่ยว

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ปัจจัยแห่งความสำเร็จ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

^{*} นักศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Ph.D. Student of Business Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. e-mail : Phakhananva@gmail.com.

^{**} รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Deputy Director, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. e-mail : Phakhananva@gmail.com

Abstract

This research is a qualitative research. The objectives of this research were as follows 1) to investigate sports tourism model in Thailand, 2) to examine the factors that make sports tourism in Thailand become successful, and 3) to suggest sports tourism models to government organizations and agencies, and private sectors in Thailand. The results revealed that sports tourism models in Thailand can be divided into five categories: first, natural sports tourism, second, man-made sports tourism, third, natural and man-made sports tourism, forth, activities-based sports tourism; and last, conventional sports tourism. In addition, the factors leading to the success of sports tourism in Thailand in all 5 categories tourism mainly depend on locations, type of sports, and type of organization and sections.

Keywords : Sports tourism, Success factors, Model

บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวโลกในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2560 มีการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวโลกไว้ที่ 274 ล้านคน โดยทวีปยุโรปเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของโลกด้วยสัดส่วนร้อยละ 51 ในขณะที่นักท่องเที่ยวจีนยังคงเป็นเสาหลักของการท่องเที่ยวโลกด้วยจำนวนนักท่องเที่ยว 6.2 ล้านคน ที่เดินทางออกนอกประเทศในช่วงวันหยุดตรุษจีนที่ผ่านมา (ข้อมูลระหว่างวันที่ 27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2560) เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 เช่นเดียวกับความเชื่อมั่นในสถานการณ์การท่องเที่ยวโลกตลอดทั้งปี พ.ศ.2560 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวที่คาดการณ์ว่าสถานการณ์จะดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาด้วยอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวโลกใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 3-4 แต่สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2560 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.41 และมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.94 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา เนื่องจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่คนไทยมีการท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.43 ส่งผลให้รายได้ขยายตัวร้อยละ 6.53 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากและช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว เพราะจากการสำรวจพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกีฬามักใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ถึง 3-4 เท่า ขณะเดียวกันยังใช้เป็นโอกาสประชาสัมพันธ์สถานที่จัดการแข่งขันให้ยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ได้ด้วย บริษัทวิจัยการตลาด Technavio คาดว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะมีมูลค่า 5.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี

พ.ศ.2564 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 32 ต่อปี จากในช่วงปี พ.ศ.2559-2564 (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) สำหรับในประเทศไทยการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่าง โดยใช้ทักษะในการจัดการขั้นสูง เป็นการยกระดับขีดความสามารถศักยภาพในการแข่งขัน และเป็นจุดขายของไทยในอนาคต ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาพฤติกรรมในการทำกิจกรรมและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยตรง ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำลึก ดำน้ำตื้น กอล์ฟ และมวยไทย จากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงปี พ.ศ.2556-2558 พบว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้น ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา อย่างเช่น กิจกรรมดำน้ำตื้นที่มีนักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุด ด้วยสัดส่วนร้อยละ 3.55 ปี พ.ศ.2556 และเพิ่มเป็นร้อยละ 16.43 ปี พ.ศ.2558 รองลงมาได้แก่ กิจกรรมดำน้ำลึก มวยไทย และกอล์ฟ เป็นต้น ปี พ.ศ.2559 สามารถสร้างให้เกิดรายได้รวม 21,003 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เล่นกีฬาต่าง ๆ จำนวน 18,395 ล้านบาท รองลงมาเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเข้าชมกิจกรรมกีฬา จำนวน 2,080 ล้านบาท และรายได้จากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ จำนวน 527 ล้านบาท (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ทั้งนี้ รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ดังนี้ 1. กีฬาที่เล่นแบบคนเดียว (Individual Sport) มีการพัฒนามากกว่ากีฬาที่เล่นเป็นกลุ่ม (Collective Sport) 2. มีการเพิ่มกิจกรรมกีฬาที่มีความหลากหลายเข้ามาในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Generalization of Multi-Sport Participation) 3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีการแยกประเภทกีฬาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดกีฬาชนิดใหม่ (Exaggerated Segmentation of Sports Disciplines) 4. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีแนวโน้มที่จะปรับกิจกรรมกีฬาให้ตอบสนองต่อวิถีชีวิตของสังคมเมืองมากขึ้น (Adaptation of Sports Activities to the Constraints of Urban Life) 5. การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เป็นสถานที่เล่นกีฬาแบบผจญภัย (Development of Mythology of Adventure in a Natural Environment) (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ และการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย” และ “ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย” โดยมุ่งศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการแบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามประเด็นการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา อีกทั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการยืนยันแนวคิด โดยประชากรผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย (Key Informants) ครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ทำการสุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จำนวน 5 คน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา จำนวน 7 คน บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย จำนวน 5 คน

เครื่องมือหลักในการวิจัยคือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างร่วมกับเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกที่กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยประเด็นคำถามผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว อาทิ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยควรเป็นไปในรูปแบบใด ปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลหลักเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นัดหมายสถานที่และเวลากับกลุ่มเป้าหมายล่วงหน้าก่อนเดินทางไปสัมภาษณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และนำเสนอข้อมูลเป็นการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

ผู้ที่ให้ข้อมูลหลักผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จำนวน 5 ท่าน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา จำนวน 7 ท่าน บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย จำนวน 5 ท่าน สรุปผลภาพรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติ จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ประเทศไทยควรจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นธรรมชาติโดยตรง

และภูมิทัศน์เอื้อต่อการเล่นกีฬา เช่น กีฬาดำน้ำ กีฬาปีนผา โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นการท่องเที่ยวที่ได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ

2. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ประเทศไทยควรจัดรูปแบบการท่องเที่ยวกีฬาที่เล่นในสถานที่ธรรมชาติที่มีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวก ปลอดภัย โดยไม่ต้องปรับแต่งสถานที่มากนัก เช่น กีฬาเจ็ทสกี วอลเลย์บอลชายหาด ฟุตบอลชายหาด ตกปลา เพื่อให้เหมาะสมกับภูมิทัศน์และยังคงความดั้งเดิมของเอกลักษณ์ทางกีฬาไว้

3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬา โดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ โดยสร้างเป็นอาคารหรือสนาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจรให้กับนักท่องเที่ยว เช่น กีฬาแบดมินตัน สนามฟุตบอล สำหรับประเทศไทยตัวอย่างของเมืองที่สามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬา คือ เมืองบุรีรัมย์ และเมืองพัทยา

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬานันทนาการ จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวกิจกรรมกีฬาที่เป็นการจัดงานที่มีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ วังมาราธอน

5. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความเห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม โดยการเล่นกีฬา ชมหรือเชียร์กีฬาเฉพาะท้องถิ่น กีฬาแบบดั้งเดิมที่มีในระดับชาติหรือท้องถิ่นในประเทศไทย เช่น มวยไทย การแข่งขันเรือยาวประเพณี ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองยังมีส่วนช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสำหรับประเทศไทยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสำหรับประเทศไทย

รูปแบบ	ชนิดกีฬา	เมืองที่รองรับ
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติ	กีฬาดำน้ำ กีฬาปีนผา	กระบี่ ภูเก็ต
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น	กีฬาเจ็ทสกี วอลเลย์บอลชายหาด ฟุตบอลชายหาด ตกปลา	ชลบุรี กระบี่ ภูเก็ต
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น	กีฬาแบดมินตัน สนามฟุตบอล	บุรีรัมย์ ชลบุรี กรุงเทพมหานคร
การท่องเที่ยวเชิงกีฬานันทนาการ	การจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ วังมาราธอน	กรุงเทพมหานคร ชลบุรี
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง	มวยไทย การแข่งขันเรือยาว ประเพณี	นครสวรรค์ ชัยนาท พิษณุโลก

จากข้อมูลพบว่า ประเทศไทยสามารถพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้ในหลายรูปแบบ เนื่องจากมีความพร้อม รวมถึงการสัมมนาในปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย สามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ สถานที่ที่มีความสวยงาม ลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือธรรมชาติ ชนิดกีฬาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับแหล่งธรรมชาติ ความเป็นมืออาชีพและความเชี่ยวชาญของผู้จัดกิจกรรมกีฬา การดูแลความปลอดภัยในการแข่งขัน รวมถึงนโยบายภาครัฐด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อม

2. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ความสวยงาม/จุดเด่น/ศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติ ชนิดกีฬาและลักษณะเฉพาะของกีฬา ภูมิอากาศ และสภาพอากาศที่เหมาะสมกับการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภท ศักยภาพและความเหมาะสมของสนามแข่งที่สร้างขึ้น ความปลอดภัยในการจัดการแข่งขัน วัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ความสะอาดของสถานที่จัดการแข่งขันกีฬา

3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ประเภทของกีฬา ผลการแข่งขันกีฬา ผู้สนับสนุนการจัดการแข่งขัน บุคคลที่ไปท่องเที่ยวร่วมด้วย การดูแลพิเศษสำหรับนักกีฬาอาชีพ ภูมิอากาศ สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์กีฬา และการบริการของศูนย์กีฬา

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเน้นจัดกิจกรรม ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ความน่าสนใจ ความยิ่งใหญ่ และแนวโน้มของกิจกรรมกีฬาที่จัดขึ้น ศักยภาพของสถานที่ในการรองรับการแข่งขันและผู้ชม ความเชี่ยวชาญ ความสำคัญของหน่วยงานที่จัด ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ระบบการรักษาความปลอดภัยทั้งหมด ความสะดวกในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกในทุกด้าน เช่น ที่พัก อาหาร แหล่งท่องเที่ยว บริษัททัวร์ มัคคุเทศก์ ความน่าสนใจของวัฒนธรรม ภาพลักษณ์ของงานประเทศ และสถานที่จัดกิจกรรม

5. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ความพิเศษ โดดเด่นของประเภทกีฬาหรือกิจกรรม เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นเมือง ประสบการณ์แปลกใหม่ที่ได้รับความรู้สึกตื่นเต้นในการเข้าร่วม ชมการแข่งขัน ความท้าทายที่มีต่อผลการแข่งขัน ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่แข่งกีฬา

การอภิปรายผลและสรุป

1. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เน้นการแบ่งประเภทหรือรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยตามสถานที่ท่องเที่ยวกีฬาประเภทและลักษณะของกีฬาพบว่า สามารถแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

1.1 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น คือ การท่องเที่ยวที่มีลักษณะ

การจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นธรรมชาติโดยตรง การท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้มักอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และคงสภาพดั้งเดิมปราศจากการดัดแปลงนับเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ คุณค่าอยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์เป็นธรรมชาติ อาจสวยงามหรือแปลกประหลาด ตัวอย่างของทรัพยากรเหล่านี้ ได้แก่ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ และธารน้ำแข็ง (บุญเลิศ จิตต์วัฒนา, 2555) ซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นฐานสำหรับกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น ปีนผา สกี ล่องแก่ง เล่นเรือใบ ตกปลา ดำน้ำ และว่ายน้ำในมหาสมุทร กีฬาทางทะเลเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวที่ยอดนิยมในได้หวั่นพบว่านักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวด้านกีฬาส่วนใหญ่ รวมถึงปัจจัยสำคัญที่สุดสำหรับกีฬาทางทะเล คือ ด้านสิ่งแวดล้อมสภาพแวดล้อมทางทะเล คุณภาพอากาศ ชายหาด กว้างขวาง และภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์อุดมไปด้วยทรัพยากรทางนิเวศวิทยาน้ำทะเลใสมะเหมาะสำหรับกิจกรรมทางน้ำเหล่านี้เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว และร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกีฬา เช่นเดียวกับในภาคใต้ของประเทศไทยด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีความโดดเด่นจากชายทะเลทั้งทางฝั่งทะเลอันดามันและชายทะเลฝั่งอ่าวไทย ที่มีทั้งภูเขาและหน้าผา จนมีชื่อเสียงระดับโลกสำหรับการดำน้ำและปีนผา ซึ่งเป็นกีฬาซึ่งได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาเนื่องจากชายทะเลทั้งทางฝั่งทะเลอันดามันและชายทะเลฝั่งอ่าวไทยต่างก็มีจุดดำน้ำที่มีชื่อเสียงเนื่องจากมีแนวปะการังที่มีความสวยงามหลายแห่ง เช่น เกาะเฮ จังหวัดภูเก็ต หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ หมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา เกาะเต่า และเกาะนางยวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เกาะรอก จังหวัดตรัง เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เป็นต้น กีฬาปีนผาก็เป็นกีฬาอีกชนิดหนึ่งที่ได้รับนิยมนอกกลุ่มจังหวัดนี้เช่นกัน เพราะนอกจากภูมิประเทศจะติดทะเลแล้วยังมีลักษณะเป็นภูเขาและหน้าผาอีกด้วย สถานที่ที่มีชื่อเสียงระดับโลกสำหรับการปีนผา คือ อ่าวไร่เลย์ จังหวัดกระบี่ เกาะพีพี และอ่าวนางก็เป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมสำหรับกีฬาปีนผาเช่นเดียวกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) ระดับของกิจกรรมด้านการเล่นกีฬาในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้จะมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬามากกว่าผู้ชมกิจกรรมกีฬา (Zajadacz, 2016) เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเล่นกีฬาและได้สัมผัสกับธรรมชาติโดยตรงซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้นที่ตรงกันคือการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้นปัจจัยที่สำคัญคือทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม และเอื้ออำนวยต่อการเล่นหรือชมกีฬา ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นกีฬาปีนผา ดำน้ำ

1.2 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น คือ การท่องเที่ยวที่ผู้คนได้พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เป็นสถานที่สำหรับการเล่นหรือแข่งขันกีฬาเป็นครั้งคราว แต่ยังรักษาสภาพตามธรรมชาติไว้ ซึ่งมีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับธรรมชาติในระดับภายนอกและได้รับความสะดวกในการเยี่ยมชมสถานที่ดังกล่าว เช่น ชายหาด อ่างเก็บน้ำ พังหย้า

ซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นฐานสำหรับกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น กอล์ฟ เจ็ทสกี ประเทศอิหร่านแหล่งธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา บ่อน้ำร้อนและธรรมชาติบำบัดในฤดูร้อนกีฬาทางน้ำที่จังหวัดโมร็อกโกแซวี่ ได้พัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สำคัญ (Safdel, 2014) เช่นเดียวกับบรีสอร์ท บนภูเขาในออสเตรเลีย สร้างพื้นที่พิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวในการเล่นสกีและ สโนว์บอร์ดในช่วงฤดูหนาว หรือการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเล่นเทนนิส วัยน้ำ สนาม ขี่ม้า ระดับของกิจกรรมด้านการเล่นกีฬาในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้จะมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาจำนวนมากกว่าผู้ชมกิจกรรมกีฬา (Zajadacz, 2016) เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเล่นกีฬาที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและได้สัมผัสกับธรรมชาติไปพร้อมกัน ซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นที่ตรงกัน คือการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกีฬาที่เล่นในสถานที่ธรรมชาติที่มีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวก ปลอดภัย และเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น กีฬาเจ็ทสกี

1.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่โดยมนุษย์สร้างขึ้น คือ การท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬา โดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ เช่น ฟุตบอล รักบี้เทนนิส แบดมินตัน เป็นต้น นครดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ มุ่งเน้นที่จะเป็นหนึ่งจุดหมายปลายทางชั้นนำของโลกที่หรูหราโดยการจัดกีฬาไฮดเย์ม เช่น กอล์ฟมอเตอร์สปอร์ต เป็นต้น รวมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ พวกเขาสร้าง “Ferrari World theme park” เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน Formula One Grand Prix ในปี 2009 ในสหรัฐอเมริกาส่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาได้ถูกสร้างโดยเจ้าภาพ เพื่อให้เกิดความคิดถึงอาคารของเมเจอร์ลีกเบสบอล (Major League Baseball : MLB) และ National Football League (NFL) กลยุทธ์ซึ่งทำเป็นตำนานเพื่อการส่งเสริมความสำเร็จและการยอมรับคุณค่าที่แท้จริง ในประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ได้สร้างสนามกอล์ฟขึ้นในบริเวณสนามกอล์ฟมากกว่า 15 แห่ง มีนักท่องเที่ยวกว่า 240,000 คน กีฬาอล์ฟซึ่งสร้างรายได้กว่า 260 ล้านบาท (อานนท์ สีดาเพ็ง, 2559) และจังหวัดบุรีรัมย์ถือเป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้มีการสร้างสนามฟุตบอล I-Mobile Stadium สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ตรงกัน คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นจะเป็นการจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร เน้นให้นักท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด

1.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา คือ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งดึงดูดนักกีฬาและผู้ชม เช่น โอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ เอเชียนตะวันออกเฉียงใต้ (SEA Games) การแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์ยุโรป ยูฟ่าและการแข่งขันชิงแชมป์โลก เป็นต้น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่สำคัญ ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกจะทำให้มรดกทางศิลปะ

ในสาขากีฬาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมรดกกีฬาระดับโลก ความท้าทายสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวกีฬา คือ การใช้ประโยชน์จากโอกาสทั้งหมดที่น่าเสนอนี้ ภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเกี่ยวข้องกับองค์การสิ่งแวดล้อมการออกกำลังกาย การขัดเกลาทางสังคม การเติมเต็มและการแสดงอารมณ์ภาคีรัฐและภาคเอกชนในหลายประเทศนิยมจัดงานที่ผนวกกิจกรรมกีฬาเข้ากับการท่องเที่ยวและเปิดโอกาสให้ทั้งนักกีฬามืออาชีพและนักกีฬามือสมัครเล่นจำนวนมากสามารถเข้าร่วมได้ให้เห็นได้ชัด คือ การวิ่งมาราธอนหรือปั่นจักรยาน ซึ่งกิจกรรมรูปแบบดังกล่าวทั้งที่เป็นงานใหญ่และงานเล็กจะมีจัดขึ้นตลอดทั้งปีและมีหลายกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จมากจนสถานที่ไม่สามารถรองรับผู้สนใจได้ทั้งหมด อาทิ งาน Tokyo Marathon 2018 (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) อินเดียเป็นเมืองชั้นนำของโลกจัดแข่งขันกีฬารวมทั้ง Indianapolis 500 และ Brickyard race, Formula One Race, บาสเกตบอลมืออาชีพและฟุตบอลพรีเมียร์ลีกเบสบอลลีกเล็กๆ และเป็นเจ้าภาพการแข่งขันบาสเกตบอลหญิงและชายของ NCAA ในส่วนของประเทศไทยมีการจัดการแข่งขันที่ได้รับความสนใจทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติหลายรายการ อาทิ เชียงใหม่มาราธอน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกว่า 11,000 คน โดยมีนักกีฬาต่างชาติเข้าร่วมการแข่งขันจาก 53 ประเทศและกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้เข้าร่วมแข่งขันกว่า 37,000 คน โดยมีนักกีฬาต่างชาติเข้าร่วมการแข่งขันจาก 60 ประเทศ และมีส่วนช่วยโปรโมตเมืองที่ใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นด้วย (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นกิจกรรมที่ตรงกัน คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นการจัดกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมเล่นกีฬาชมหรือเชียร์กิจกรรมกีฬาโดยกิจกรรมการแข่งขันกีฬามีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด กิจกรรมกีฬาอาจมีตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงกิจกรรมในท้องถิ่นที่เล็กที่สุด

1.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง (Traditional Sport) หมายถึง กีฬาแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นกิจกรรมกีฬาที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าชมหรือเข้าร่วมกีฬาระดับชาติหรือท้องถิ่น กีฬาดั้งเดิมของไทยที่เล่นกันเฉพาะถิ่น มีลักษณะรูปแบบและวิธีการเล่นที่เรียบง่ายตามแบบวิถีไทยเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน ถือเป็นวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นอันล้ำค่า บางกีฬาเป็นที่นิยมจนกลายเป็นกีฬาประจำชาติ เช่น มวยไทย ตะกร้อ แข่งขันเรือยาวประเพณี เป็นต้น และบางกีฬาพื้นเมืองได้กลายเป็นกีฬาสากลในปัจจุบัน เช่น กีฬาเซปักตะกร้อ ซึ่งเป็นกีฬายอดนิยมในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีวิวัฒนาการมาจากกีฬาพื้นเมืองไทยที่เรียกว่า “ตะกร้อข้ามตาข่าย” กับกีฬาพื้นเมืองของประเทศมาเลเซียที่เรียกว่า “เซปักกรากา” มาผสมผสานกันและพัฒนาเป็นกีฬาเซปักตะกร้อ เป็นต้น (ซัชชัย โกมารทัต, 2554) อนึ่งกีฬามวยไทยที่มีชื่อเสียงระดับโลกและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละท้องถิ่นอย่างมวยไชยา มวยโคราช ล้วนมีส่วนช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางมาเข้าคอร์สฝึกมวยไทยกับค่ายมวยที่มีชื่อเสียง ทั้งนี้การฝึกมวยไทยจะต้องใช้เวลาเรียนรู้และฝึกฝนสักระยะหนึ่งจึงจะสามารถ

ออกอาวุธได้คล่องแคล่ว (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองที่ตรงกัน คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมเล่นกีฬา ชมหรือเชียร์กีฬาดังเดิมที่มีในระดับชาติหรือท้องถิ่น

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

ผู้วิจัยพบข้อมูลที่สำคัญสำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย สามารถระบุปัจจัยความสำเร็จได้ตามรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวดำนํ้า มี 2 อย่างที่นักท่องเที่ยวสนใจก่อนที่จะตัดสินใจเลือกแหล่งดำนํ้าคือ 1) ประเด็นที่เกี่ยวกับการดำนํ้าโดยตรง เช่น อุณหภูมิอากาศ อุณหภูมิน้ำ กระแสน้ำ แหล่งดำนํ้าใหม่ ๆ แหล่งดำนํ้าที่มีในประเทศไทย เป็นต้น และ 2) ประเด็นที่เกี่ยวกับการดำนํ้าทางอ้อม เช่น อัตราแลกเปลี่ยน สถานการณ์ทางการเมือง เป็นต้น โดยในสายตาของนักท่องเที่ยวกลุ่มดำนํ้าประเทศไทยมีจุดเด่นใน 5 ประเด็นหลักคือ 1) อุณหภูมิของน้ำทะเล 2) ความสวยงามของภูมิทัศน์ใต้ทะเล 3) ความสวยงามของแนวปะการังและปะการังใต้ทะเล 4) ความปลอดภัยในการดำนํ้า 5) ความสะอาดใต้ทะเล (ณัฐริการ์ ปานมาศ, 2560) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านสถานที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือธรรมชาติ ด้านชนิดกีฬา/ประเภทกีฬา และด้านหน่วยงานสนับสนุน

2.2 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางกีฬาในแหล่งธรรมชาติ คือ ประเภทของกิจกรรมกีฬาที่สามารถจัดขึ้นในแหล่งธรรมชาติ เช่น ตกปลา ปีนเขา ปีนถ้ำ สกีนํ้า ภูมิอากาศและอุณหภูมิในแหล่งท่องเที่ยว กีฬาตามฤดูกาล ความสวยงามของธรรมชาติและลักษณะของสนามแข่งขันที่จัดขึ้นในแหล่งธรรมชาติ (Safdel, 2014) เส้นทางปั่นจักรยานท่องเที่ยว มีปัจจัยความสำเร็จ คือ จำนวนเส้นทางที่หลากหลาย การพัฒนาเส้นทางให้มีความปลอดภัย ธรรมชาติข้างทางที่สวยงามและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระหว่างทางที่เป็นเอกลักษณ์ (ภัทราพร อาวชันการ, 2558) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านสถานที่/การสร้างจุดเด่น/ศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติ และด้านหน่วยงานสนับสนุน

2.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ปัจจัยความสำเร็จในการที่จะสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เป็นจุดศูนย์กลางของนักกีฬาและนักท่องเที่ยวระดับโลก คือ การสร้างสนามกีฬาในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศเหมาะสม การมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งด้านการแข่งขัน/ชมกีฬา ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านท่องเที่ยว การมีอุปกรณ์กีฬาที่ทันสมัยครบถ้วนและเพียงพอการให้บริการและดูแลพิเศษสำหรับนักกีฬาอาชีพและการบริการที่มีประสิทธิภาพของศูนย์กีฬา (Polanec, 2014) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่ง

ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านชนิดกีฬา/ประเภทกีฬา ด้านหน่วยงานสนับสนุน

2.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬานับจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬามีปัจจัยความสำเร็จ คือ การดูแลความปลอดภัยในการแข่งขัน ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ ความพร้อมของสนามแข่งขัน ความหลากหลาย และความน่าสนใจของกิจกรรม ประสบการณ์ที่ผู้เข้าร่วมงานได้รับ บริษัททัวร์ มัคคุเทศก์ สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกสบาย และความง่ายในการเดินทาง ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพของประเทศเพื่อการเป็นศูนย์กลางในการจัดการท่องเที่ยวด้วยการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา คือ ศักยภาพในการจัดกิจกรรมกีฬาประเภทต่าง ๆ ศักยภาพของสนามแข่งขัน ศักยภาพของการขนส่ง-เดินทาง ศักยภาพในการนำเสนอวัฒนธรรม ศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ภาพลักษณ์ของประเทศ ตัวอย่างการจัดงานที่ประสบความสำเร็จเกินคาด คือ การเป็นเจ้าภาพแข่งขันฟุตบอลโลก FIFA World Cup 2010 ที่สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ จากความสำเร็จที่เกิดขึ้นทำให้คาดได้ว่าจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวถึง 600,000 ล้านบาทสหรัฐ โดยมีทั้งการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เป็นแบบ active คือ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและแบบ Passive ที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงผู้ชม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านกิจกรรมกีฬา ด้านสถานที่ ด้านหน่วยงานที่จัด ด้านแนวโน้มกีฬา

2.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ดังนั้นปัจจัยความสำเร็จในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา คือ เอกลักษณ์พิเศษของวัฒนธรรมการแข่งขันกีฬา ความน่าดึงดูดใจของรูปแบบการแข่งขันความท้าทาย/ความยากในขณะการแข่งขันประสบการณ์ที่ผู้ร่วมแข่งขันหรือผู้เข้าชมจะได้รับและความรู้สึกตื่นเต้นที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านชนิดกีฬา/ประเภทกีฬา ด้านเอกลักษณ์ของคนไทย ด้านสถานที่ ด้านหน่วยงาน

3. การเสนอแนะ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

3.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง โดยเอาเอกลักษณ์พิเศษของวัฒนธรรมการแข่งขันกีฬาและความน่าดึงดูดของกีฬามาเป็นจุดดึงดูดการท่องเที่ยว เช่น มวยไทย ตะกร้อ แข่งขันเรือยาว ประเพณี เป็นต้น

3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น การสร้างสนามกีฬาในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศเหมาะสม การมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งด้านการแข่งขัน การชมกีฬา ด้านที่พัก ด้านอาหาร รวมถึงประเทศไทยมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยึดดูสำหรับนักท่องเที่ยว

3.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬานับจัดกิจกรรม สำหรับประเทศไทยควรมีการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นการจัดกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยว เพื่อเข้าร่วมเล่นกีฬาชมหรือเชียร์กิจกรรมกีฬา โดยกิจกรรม

การแข่งขันกีฬามีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด กิจกรรมกีฬาอาจมีตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงกิจกรรมในท้องถิ่นที่เล็กที่สุด

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้การท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬา โดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ การส่งเสริมมุ่งเน้นที่จะเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางชั้นนำของโลกที่หรูหราโดยการจัดกีฬายอดนิยม

3.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น การท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นธรรมชาติโดยตรง การท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ประเทศไทยนับว่ามีศักยภาพ เนื่องจากอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และคงสภาพดั้งเดิมปราศจากการดัดแปลงนับเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เช่น ทะเล ภูเขา

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบต่าง ๆ ในประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของประเทศไทยต่อไป

3. ประเทศไทยควรมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองเนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย เช่น กีฬาตะกร้อ มวยไทย รวมถึงการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

4. ประเทศไทยควรมีนโยบายในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและเป็นจุดหมายปลายทางหลักในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

เอกสารอ้างอิง

ซัชชัย โกมารทัต. (2554). กีฬาพื้นเมืองไทยภาคกลาง: ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นมาวิถีเล่นและคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

ณัฐริการ์ ปานมาศ. (2560). ความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำในเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (การค้นคว้าอิสระ การสื่อสารเชิงกลยุทธ์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2561) *ฉบับกระแส Sport Tourism สู่อีโกลาของผู้ประกอบการไทย*. สืบค้น 15 ธันวาคม 2561, จาก

<http://exim.go.th/doc/newsCenter/.50030pdf>

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior). นนทบุรี: เฟิร์นข้าหลวง
ปรีณิตัง พัลลิตชิ่ง.
- ภัทรพร อวชันการ. (2558). ปัจจัยทางการตลาดและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
อย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism).
รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 6. สืบค้น 20 ตุลาคม 2560, จาก
https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8265
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยที่สำคัญ.
รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 7. สืบค้น 20 ตุลาคม 2560, จาก
https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8404
- อานนท์ สีดาเพ็ง. (2559). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาออลฟ์โดยการประยุกต์ทฤษฎีการ
แลกเปลี่ยนทางสังคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Markovic, J. J., & Petrovic, M. D. (2013). Sport and recreation influence upon mountain
area and sustainable tourism development. *Journal of Environmental and
Tourism Analyses*, 1(1), 80-89.
- Polanec, A. (2014). Sport tourism centres from top athletes' perspective: Differences
among sport groups. *Business Systems Research Journal*, 5(2), 97-109.
- Safdel, H. (2014). Effective factors on sports tourism: Emphasizing development in
sports natural attractions. *Annals of Applied Sport Science*, 2(4), 67-74.
- Zajadacz, A. (2016). Sport tourism: An attempt to define the concept. *Tourism*, 26(1),
96-97.

THE READING STRATEGIES EMPLOYED BY THAI EFL UNIVERSITY STUDENTS
MAJORING IN ENGLISH

กลวิธีการอ่านของนักศึกษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

Sompong Rupsong *

สมพงษ์ รูปทรง

Kiattichai Saitakham **

เกียรติชัย สายตากำ

(Received : March 16, 2020 ; Revised : May 16, 2020 ; Accepted : May 17, 2020)

Abstract

The purpose of this study was to investigate the reading strategies employed by Thai university students. The subjects were 212 first-year English major students from the Faculty of Education and the Faculty of Humanities and Social Sciences at Chiang Mai Rajabhat University. The questionnaire used to collect the data was adapted from “The Survey of Reading Strategies (SORS)” by Mokhtari and Sheorey (2002). The questionnaire consisted of two sections; part one, students were asked of their general information and part two, students were asked the frequency of use for their reading strategies. A 5-point Likert scale following each item indicated the frequency use ranging from 1 (least use) to 5 (very often use). The reading strategies were classified into three categories for assessment: global reading strategies, problem solving strategies, and support strategies. Descriptive statistics consisting of frequency, percentage and mean were used to analyze the data. The study reported that among three strategies, problem solving strategies were most frequently used followed by support strategies and global reading strategies. The findings also showed that the students often used all of three reading strategies.

Keywords : Strategies, Reading strategies, Thai EFL university students

*
Lecturer of English, School of Liberal Arts, University of Phayao.

อาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา e-mail : ponk_r@hotmail.com

**
Lecturer of English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University.

อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ e-mail : saitakham@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามพฤติกรรมการอ่าน (SORS) ซึ่งดัดแปลงมาจาก Mokhtari and Sheorey (2002) แบบสอบถามแบ่งออกเป็นสองตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นการถามความถี่ในการใช้พฤติกรรมการอ่าน คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ จากระดับ 1 ใช้น้อยที่สุดจนถึงระดับ 5 ใช้น้อยที่สุด พฤติกรรมการอ่านในแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมการอ่านแบบ Global Reading Strategies พฤติกรรมการอ่านแบบ Problem Solving Strategies และ พฤติกรรมการอ่านแบบ Support Strategies ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการอ่านแบบ Problem Solving Strategies เป็นกลวิธีที่นักศึกษาใช้มากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมการอ่านแบบ Support Strategies และ พฤติกรรมการอ่านแบบ Global Reading Strategies ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่านักศึกษาใช้พฤติกรรมการอ่านทั้งสามบ่อยครั้งในการอ่านภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : กลวิธี พฤติกรรมการอ่าน นักศึกษาไทยสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

Introduction

The importance of language learning strategies in language learning has been proved and emphasized worldwide. Oxford (1990) discussed that learners' language learning strategies are one of the key dimensions for successful language learning. She also stated that language learning strategies are specific methods or techniques used by individual learners to facilitate the comprehension, retention, retrieval, and application of information for language learning and acquisition. Cohen (1998) defined learning strategies as the processes which learners use consciously in enhancing the storage, retention, recall, and application of knowledge about the language that they are learning. Therefore learning strategies are very important for learners. They can help them to continue to learn on their own outside the classroom.

In learning English, reading is one of the most important skills that students can practice anywhere anytime by themselves. Reading is the skill that students will in all likelihood have the most opportunities to use and that they can use most conveniently. Since reading strategies have an important role to play in promoting reading ability. Students need to master them in order to succeed in the classroom.

They use reading strategies to gain more effective language learning. The importance of reading strategies in learning has been proved and emphasized worldwide. Ahmadi (2012) stated that reading strategies indicate how readers understand a task, what textual clues they attend to, how they make sense of what they have read, and what they do when they do not understand the reading texts. He also pointed out that reading strategies can help students to understand texts so it is necessary for the teachers to teach reading strategies in the classrooms. Reading strategies are classified by many researchers. Oxford (1990) classified reading strategies into four categories: memory strategies, cognitive strategies, compensation strategies, and social strategies. Memory strategies involve personal strategies that depend on the skill and ability of each person as a tool for understanding, learning and memorizing that passage while cognitive strategies are essential in learning a new language. Compensation strategies enable learners to use the new language for either comprehension or production despite limitations in knowledge. The compensation strategies are intended to make up for an inadequate repertoire of grammar and, especially, of vocabulary. Lastly, social strategies are a form of social behavior.

According to Cohen (1998), reading strategies were divided into three main categories: pre-reading strategies, during/while reading strategies, and after-reading strategies. Pre-reading concerns the strategies of scanning and guessing that the reader employs for prediction. At the stage of during/while reading strategies, self-questioning, self-monitoring, and problem-solving strategies are required to use for reading comprehension. Finally, the post-reading stage is the stage for evaluation of reader's comprehension. Chamot and O'Malley (1994) defined the reading strategies as five strategies: cognitive strategies, metacognitive strategies, compensation strategies, memory strategies, and social strategies. However, Mokhtari and Sheorey (2002) developed and summarized reading strategies to three main strategies: global reading strategies, problem solving strategies, and support strategies. They explain that global reading strategies are about the techniques that the students used to monitor or manage in reading such as planning what to read and evaluating one's mind progress. Problem solving strategies refer to the students' specific actions and procedures while they read the text such as rereading, guessing unknown word, and visualizing the

information they read. Lastly, support strategies refer to using tools to understand the text, such as using a dictionary, taking notes, underlining or highlighting the text.

To support the students having good reading strategies, thus, this study attempts to investigate their reading strategies. It is hoped that the results of this study can help the teachers construct and implement more useful and suitable so that the students improve their reading ability.

Purpose of the Study

The purpose of this study was to investigate the reading strategies employed by Thai university students.

Methodology

The subjects of the study

212 subjects were purposively selected from first year English major students from the Faculty of Education and Faculty of Humanities and Social Sciences in academic year 2019 at Chiang Mai Rajabhat University.

The research instrument

The questionnaire was the tool used to collect the data. It consisted of two sections. In part one, students were asked for their general information. In part two, students were asked to rate the frequency of use for their reading strategies. This part was adapted from “The Survey of Reading Strategies (SORS)” of Mokhtari and Sheorey (2002). The subjects were asked to rate three main reading strategies: global reading strategies, problem solving strategies, and support strategies. A 5-point Likert scale following each item indicated the frequency use ranging from 1 (least use) to 5 (very often use). The questionnaire was written in Thai to minimize problems of ambiguity and misinterpretation. To ensure the validity and reliability of the questionnaire, it was developed in accordance with a review of the literature and research. The draft questionnaire was modified and revised according to the advice of the experts in this field. Mean scores derived from the scale were calculated and interpreted based on the criteria; 1.00-1.49 = least use, 1.50-2.49 = rarely use, 2.50-3.49 = moderately use, 3.50-4.49 = often use and, 4.50-5.00 = very often use.

Findings

The findings are presented and discussed according to the main purpose of the investigation of English reading strategies employed by the first year English major students at Chiang Mai Rajabhat University.

1. Students' employment of each English reading strategy

The findings of the study reveal that problem solving strategies were most frequently used in their reading with a mean of 3.81. Problem solving strategies were followed by support strategies which had the mean of 3.75 and global reading strategies with an average score of 3.71. This finding reveals that the students often used all of three reading strategies. The results are presented in Table 1.

Table 1 Mean scores of English reading strategies employed by the students

English Reading Strategies	$\bar{x}$	sd.	Level
global reading strategies	3.71	0.85	often
problem solving strategies	3.81	0.86	often
support strategies	3.75	0.89	often

2. The Students' usage of each English reading strategy

The results shown in Table 2 indicate that the students often used global reading strategies. The students' usage of global reading strategies shows that they took an overall view of the text to see what it was about before reading it with the highest mean score of 4.05. The strategy that they employed the least was checking to see if their guesses about the text was right or wrong with a mean score of 3.50

Table 2 Mean scores of global reading strategies

Items	Usage of global reading strategies	$\bar{x}$	sd.	Level
1.	I have a purpose in mind when I read.	3.75	0.76	often
2.	I think about what I know to help me understand what I read.	3.68	0.80	often
3.	I take an overall view of the text to see what it is about before reading it.	4.05	0.84	often
4.	I think about whether the content of the text fits my reading purpose.	3.76	0.88	often
5.	I review the text first by noting its characteristics like length and organization.	3.57	0.93	often
6.	When reading, I decide what to read closely and what to ignore.	3.56	0.89	often
7.	I use context clues to help me better understand what I am reading.	3.65	0.87	often
8.	I use typographical features like bold face and italics to identify key information.	3.75	0.89	often
9.	I critically analyze and evaluate the information presented in the text.	3.56	0.75	often
10.	I check my understanding when I come across new information.	3.77	0.77	often
11.	I try to guess what the content of the text is about when I read.	3.92	0.86	often
12.	I check to see if my guesses about the text are right or wrong.	3.50	0.93	often
Total		3.71	0.85	often

3. The students' usage of problem solving strategies

Regarding to the problem solving strategies, the results show that the students read slowly and carefully to make sure for understanding what they were reading with the highest mean score of 3.99 while strategy the usage on stopping from time to time and thinking about what they were reading had the least mean

score of 3.70. It is clear that problem solving strategies were often employed by the students. The results are presented in Table 3.

Table 3 Mean scores of problem solving strategies

Items	Usage of problem solving strategies	$\bar{x}$	sd.	Level
1.	I read slowly and carefully to make sure I understand what I am reading.	3.99	0.79	often
2.	I try to get back on track when I lose concentration.	3.75	0.86	often
3.	I adjust my reading speed according to what I am reading.	3.71	0.83	often
4.	When text becomes difficult, I pay closer attention to what I am reading.	3.74	0.91	often
5.	I stop from time to time and think about what I am reading.	3.70	0.83	often
6.	I try to picture or visualize information to help remember what I read.	3.75	0.93	often
7.	I try to picture or visualize information to help remember what I read.	3.84	0.84	often
8.	When text becomes difficult, I re-read it to increase my understanding.	3.92	0.82	often
9.	When I read, I guess the meaning of unknown words or phrases.	3.73	0.89	often
Total		3.81	0.86	often

4. The students' usage of support strategies

The table 4 shows the students' usage of support strategies which were often employs in all items. The highest mean score of strategy usage was underlining or circling information in the text to help them remember it ($\bar{x} = 4.04$). The least strategy usage employed was using reference materials such as a dictionary to help them for understanding ($\bar{x} = 3.57$).

Table 4 Mean scores of support strategies

Items	Usage of support strategies	$\bar{x}$	sd.	Level
1.	I take notes while reading to help me understand what I read.	3.62	0.92	often
2.	When text becomes difficult, I read aloud to help me understand what I read.	3.75	0.82	often
3.	I underline or circle information in the text to help me remember it.	4.04	0.86	often
4.	I use reference materials such as dictionary to help me understand what I read.	3.57	0.99	often
5.	I paraphrase (restate ideas in my own words) to better understand what I read.	3.67	0.87	often
6.	I go back and forth in the text to find relationships among the ideas in it.	3.80	0.89	often
7.	I ask myself questions I like to have answered in the text.	3.66	0.89	often
8.	When reading, I translate from English into my native language.	3.94	0.84	often
9.	When reading, I think about information in both English and Thai.	3.67	0.92	often
Total		3.75	0.89	often

Discussion and Conclusion

This study aimed to find out the reading strategies employment of the first year English major students. The students had to respond to the questionnaire of “The Survey of Reading Strategies (SORS)” which was adapted from Mokhtari and Sheorey (2002). Rating frequency of usage on global reading strategies, problem solving strategies, and support strategies were required. The findings of this study clearly reveal that the subjects employed all three strategies at often usage level. The study also indicates that problem solving strategies were most frequently used, followed by support strategies and global reading strategies. This implied that if the students find the problems while they are reading, they are more likely to employ

a variety of problem solving strategies to solve the problems. These findings can be supported by many studies.

For instance, Saengpakdeejit (2014) studied the differences in reading strategies of Thai third-year students when reading academic material. The Participants were 549 third-year students studying at Khon Kaen University, Thailand. The results of the study indicated that problem solving strategies were the most frequently used. Boonkongsan (2014) investigated the effects of gender, reading anxiety and language learning experiences on the use of reading strategies used 1,140 students. The results also revealed that problem solving strategies were most frequently employed. Alsheikh (2011) investigated the metacognitive reading strategies of three advanced proficient trilingual readers whose native language is Hausa. He found that the perceived use of reading strategies was quite similar and the participants most used problem solving reading strategies. Moreover, Li (2010) explored the uses of reading strategies among senior middle school EFL students, and found that problem-solving reading strategies were used most often.

Other studies also discussed and expressed that problem solving strategies are helpful and necessary in reading. Martinez (2008) investigated the metacognitive awareness of reading strategies used by 157 chemistry Spanish students. His study concluded that the students show higher reported use for problem solving strategies. Ilustre (2011) explored whether metacognitive reading strategies or beliefs about reading is a better predictor of text comprehension. The data was collected from 226 Filipino college students in a private university. Results showed that among the three subscales of metacognitive reading strategies, only problem solving strategies correlated positively with text comprehension. Furthermore, the results also reveal that problem solving reading strategies contributed to text understanding.

Mokhtari and Reichard (2004) and Sheorey and Mokhtari (2001) discussed that problem solving strategies were mostly used because these strategies were critical for comprehension. Especially, the students' actions of problem solving strategies like rereading text to improve their comprehension, adjusting reading speed, and paying close attention to reading were mostly preferred to employ (Ilknur & Ismaili, 2012). Moreover, Sheorey and Mokhtari (2001) found that the students preferred to apply guessing unknown words from the context among problem solving strategies.

Although the findings of this study revealed that problem solving strategies were the most frequently used, global reading strategies and supporting strategies were often used. The findings can guide and help the teachers understand the students' employment of reading strategies better. Moreover, from these findings, the teachers can apply appropriate strategies for their instruction and suggest useful strategies to the students so that they can employ those strategies more effectively.

Suggestions for Further Study

Further research can be done to compare the employment of EFL reading strategies classified by English proficiency level as well as learning style or the reading anxiety. Besides, more research is needed to understand students' selection of strategies within each major group of strategies. Moreover, the studies should focus on the influence of some demographic information like age, gender, and cultural background on the choice of English reading strategies. Actually, the present study did not focus on this information at all.

References

- Ahmadi, M. (2012). Reciprocal teaching strategies and their impacts on english reading comprehension. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(10), 2053-2060.
- Alsheikh, N. (2011). Three readers, Three languages, Three texts: The strategic reading of multilingual and multiliterate readers. *The Reading Matrix*, 11(1), 34-53.
- Boonkongsan, N. (2014). The effects of gender, reading anxiety and language learning experience on Thai science-oriented students' use of reading strategies. *International Forum of Teaching and Studies*, 10(1), 24-35.
- Chamot, A. U., & O' Malley, J. M. (1994). *The CALLA handbook: implementing the cognitive language learning approach*. Reading, MA: Addison Wesley.
- Cohen, A. D. (1998). *Strategies in learning and using a second language*. London: Longman.
- Ilknur, Y., & Ismail, Y. (2012). Metacognitive awareness of academic reading strategies. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 31, 894-898.
- Ilustre, C. A. (2011). Beliefs about reading, metacognitive reading strategies, and text comprehension among college students in a private university. *Philippine ESL Journal*, 7, 28-47.

- Li, F. (2010). A study of english reading strategies used by senior middle school students. *Asian Social Science*, 6(10), 184-192.
- Martinez, A. C. (2008). Analysis of ESP university students' reading strategy awareness. *IBERICA*, 15, 165-176.
- Mokhtari, K., & Reichard, C. (2004). Investigating the strategic reading processes of first and second language readers in two different cultural contexts. *System*, 32(3), 379-394.
- Mokhtari, K., & Sheorey, R. (2002). Measuring ESL students' awareness of reading Strategies. *Journal of Developmental Education*, 25(3), 2-10.
- Oxford, R. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. Boston: Heinle & Heinle.
- Saengpakdeejit, R. (2014). Thai third-year undergraduate students' frequent use of reading strategies with a focus on reading proficiency and gender. *Kasetsart Journal*, 35(1), 103 – 112.
- Sheorey, R., & Mokhtari, K. (2001). Differences in the metacognitive awareness of reading strategies among native and non-native readers. *System*, 29(4), 431-449.

ENHANCING BUSINESS ENGLISH MAJOR STUDENTS' VOCABULARY KNOWLEDGE
THROUGH PROJECT-BASED LEARNING: A CASE STUDY OF THE 4TH YEAR
STUDENTS STUDYING ENGLISH FOR TOURISM

การเพิ่มพูนคำศัพท์ให้กับนักศึกษาภาษาอังกฤษธุรกิจโดยการเรียนรู้แบบใช้โครงงาน
เป็นฐาน : กรณีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว

Piyachat Nutalak^{*}

ปิยฉัตร นุตลักษณ์

(Received : May 12, 2020 ; Revised : June 29, 2020 ; Accepted : June 29, 2020)

Abstract

This study aimed; to 1) investigate the effectiveness of project-based learning on students' level of vocabulary knowledge, and 2) find out the students' attitudes towards project-based learning. The participants included 16 fourth-year students enrolling in the academic year 2019 at the Faculty of Liberal Arts, Southeast Bangkok College. There were four males and twelve females, aged 21-22. A quantitative analysis of the participants' written essays, using Cobb's Lextutor Vocabulary Profiler, explored if there were any differences in the level of vocabulary knowledge between pre-project and post-project essays. The findings revealed that the students' level of vocabulary knowledge improved significantly and the students had positive attitudes towards project-based learning. The results showed that the participants significantly used less K1 words in their post-project essays which reflected their better level of vocabulary. In addition, the students showed their improvement of vocabulary knowledge by using more K1 families and K1 types in their post-project essays. Moreover, the students significantly used higher number of AWL words in their post-project essays. According to the results, it can be concluded that classroom activities such as searching information for creating an end product throughout project-based learning such as the exploration of data for creating

^{*} อาจารย์สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Instructor of Business English, Faculty of Liberal Arts, Southeast Bangkok College.

email : jippiy.nn@gmail.com

tourism advertisement, tourism itinerary, and tourism marketing helped students acquire more academic words.

Keywords : Project-Based learning, Vocabulary knowledge, Lextutor vocabulary profiler

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อระดับความรู้ด้านคำศัพท์ของนักศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจชั้นปีที่ 4 คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ปีการศึกษา 2562 จำนวน 16 คน นักศึกษาได้เขียนเรียงความเพื่อวัดความสามารถด้านการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในสัปดาห์แรก และสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานช่วยให้นักศึกษามีความสามารถด้านคำศัพท์ดีขึ้นหรือไม่คือ โปรแกรมวัดความสามารถด้านคำศัพท์ (Lextutor Vocabulary Profiler) ของ Cobb ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ด้านคำศัพท์ของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้นยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้คำศัพท์พื้นฐาน (K1 words) น้อยลงในการเขียนเรียงความหลังการทดลองซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระดับคำศัพท์ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษา ยังแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาระดับความรู้ด้านคำศัพท์โดยใช้คำศัพท์ K1 families และ K1 types มากขึ้นในการเขียนเรียงความหลังการทดลอง และงานวิจัยนี้ยังพบว่า นักศึกษาใช้คำศัพท์วิชาการ (AWL) จำนวนมากขึ้นอย่างมากในการเขียนเรียงความหลังการทดลอง จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานที่ให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การค้นหาข้อมูลเพื่อสร้างงานโฆษณาการท่องเที่ยว การจัดทำรายการการท่องเที่ยว รวมทั้งการนำเสนอเพื่อขายการท่องเที่ยว ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้คำศัพท์ทางวิชาการเพิ่มขึ้นอย่างมาก

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ความรู้ด้านคำศัพท์ โปรแกรมการวัดความสามารถด้านคำศัพท์

Introduction

No one can deny that vocabulary is an important part of a language. In spite of knowing how a language works, one may not definitely be able to communicate in the language. In contrast, it is usually more possible to communicate

if a person knows particular vocabulary for each situation of communication in the language. Nation (2011) pointed that vocabulary was a pivotal part of a speaker's language capability because it presented input for other language skills such as speaking and writing. Without vocabulary, speakers of a language cannot express their thought and communicate effectively. Language educators and researchers consider vocabulary expertise as an important component of second language acquisition (Al-Darayseh, 2014; Cobb, 2007; Hulstijn & Laufer, 2001; Nation, 2011; Yang & Dai, 2011). Vocabulary knowledge not only helps a second language learner (SLL) to convey meaningful words, but also helps improve writing, listening and most importantly helps improve reading comprehension. As a result, the knowledge of vocabulary will improve effectiveness of the second language learning skills. As a teacher of English for some time, I notice that many Thai students cannot communicate in English appropriately although they have studied English for many years, due to one of the most common problems, namely their insufficient vocabulary. With these obstacles, it is difficult for students to further improve themselves in English competency. I also found that they were sometimes reluctant to speak English because the lack of some limited vocabulary in communication. Then, it is a challenge for an instructor to find ways to enable students to acquire vocabulary efficiently. Accordingly, I would like to create learning atmosphere which is friendly to my students, by arranging project-based learning for them in *English for Tourism* class. In PBL, the instructor acts as the motivator who draws the students' attention to their own activities and allows the students to learn on their own. The students' knowledge will eventually be gained from and increased according to their own practice. They can also learn through group work processes which then lead to their learning. In the end, the students will get sustainable knowledge as the learning outcome. Shafaei and Rahim (2015) confirmed that learners who were taught using the PBL approach had a significant improvement in their vocabulary recall and retention rate. Kimsesiz, Dolgunsöz, and Konca (2017) found that students who learned with PBL instruction could gain more EFL vocabulary than when they learned with the conventional methods.

In addition to the application of project-based learning, another effective component which could help improve instructional management in this context was

the content of tourism. Castañeda (2014) found that students remained motivated to learn English when addressing issues related to their context and they hold in their mind the vocabulary when they associate it with pedagogical activities in which they are actively involved.

Although there have been some studies about the effectiveness of project-based learning on learners' competency, there has been very little evidence to support acquiring vocabulary and using Powtoon to produce the end products. For this reason, this research aims to study whether PBL had effects on the students' level of vocabulary knowledge. The present study might also be beneficial for educators who are willing to attempt using Lextutor Vocabulary Profiler in their writing classes.

Research Methodology

The study aimed to answer the following research questions relating to enhancing students' ability in vocabulary through project-based learning.

RQ1: Does project-based learning have effects on the students' vocabulary?

RQ2: What are the students' attitudes towards project-based learning?

Participants

The participants in the research were 16 fourth-year students of 21-22 years old, who took Business English major and enrolling *English for Tourism* in the first semester of the 2019 Academic Year. To answer the first research question, the pre-project essays were collected in week 1, and the post project essays were collected in week 12. Each student was assigned to write an essay of 100-150 words by hand, on the topic of "My Dream Journey". The students were given the period of 30 minutes for these writing assignments. To investigate whether the project-based learning had effects on students' vocabulary, pre-project and post-project essays were analyzed using Lextutor Vocabulary Profiler. The data produced by Lextutor were printed in an Excel worksheet for quantitative comparison between pre-project and post-project essays. The data from the Excel worksheet were analyzed using Minitab to determine whether the essay results before the project and after the project reflected a significant difference in percentages. The value used to determine significance in this study is 5%. The statistics for K1, K2, academic word list (AWL),

Anglo-Saxon words, along with word families, word types and token per type ratios were used to specify the students' vocabulary knowledge. K1 Words are the first most frequent 1000 English words (West, 1953). K2 Words are the second most frequent 1000 English words (West, 1953). Academic Word List (AWL) is the group of words most frequently encountered in academic texts (Coxhead, 2000). Anglo-Saxon words are words pertaining to Old English which are essential because they are considered core literacy vocabulary (Algeo & Pyles, 2010). Word families include the stem and all the affixes that are semantically linked lemmas (Kennedy, 2003). Word types are all the words in a passage, except the repeated words (Kennedy, 2003). Token per type ratios are all the words found in a particular text divided by the types, which are the number of unrepeated words in the text (Nasser, 2015).

Teaching Methods

In the *English for Tourism* class, I encouraged my students who work in groups to set up a tour company, jointly arrange an itinerary for a package holiday, search information for airline booking and accommodation, arrange transportation by air, sea and on land, and do advertising campaign together. Then the students experienced pitching the seven day-package tour to their classmates. In addition, the students also had an opportunity to take a study visit in Japan. After the journey, they created a video to convey what they saw and were interested in, according to the particular perspective in each group. As part of their course requirements, students were expected to work on a 12-week project. The title of the project they were assigned to do was "Creating an Advertisement and Pitching a Seven-day Package Tour in Thailand". During the whole semester, participants worked in groups and selected the topics of their interest. The students created the advertisement for their package tour using Powtoon. In addition, they were asked to make a video clip presenting "Japan in my View" after a study visit in Japan. The students planned for their own activities to seek knowledge. Then, they summarized what they learned from doing activities and presented their final products as learning outcomes.

Questionnaire

To examine the students' attitudes towards project-based learning, a Five Likert Scale questionnaire was developed adapting from Nasser's (Nasser, 2015). The

rating from the questionnaire was calculated by using descriptive statistics to determine the Mean (M) and Standard Deviation (SD).

Results

Quantitative Results of the Study

To investigate whether project-based learning had effects on students' vocabulary, the data gained from the pre-and post-essays were analysed, Minitab was used for paired t-test, which calculated the difference between the two means for each of vocabulary profiler categories before and after the project

The first category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays was the K1 total percentages. The results of this category are shown in Table 1 as followed.

Table1 Paired t-test for Pre K1 Total percentages and Post K1 Total percentages

	N	Mean	sd.
Pre-K1 Total %	16	82.51	6.29
Post- K1 Total %	16	72.35	8.23
Difference	16	10.17	4.96

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = 8.20 P-Value = 0.000

The second category produced that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the K1 word families. The results of this category are shown in Table 2 below.

Table 2 Paired t-test for Pre K1 word families and Post K1 word families

	N	Mean	sd.
Pre-K1 word families	16	83.53	3.83
Post- K1 word families	16	86.22	4.24
Difference	16	-2.683	1.289

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = -8.33 P-Value = 0.000

The third Lextutor VP category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the K1 word types. The results of this category are shown in Table 3 below.

Table 3 Paired t-test for Pre K1 word types and Post K1 word types

	N	Mean	sd.
Pre-K1 word types	16	84.166	3.744
Post- K1 word types	16	86.617	3.844
Difference	16	-2.451	1.038

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = -9.45 P-Value = 0.000

The fourth Lextutor VP category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the K1+K2 total percentages. The results of this category are shown in Table 4 below.

Table 4 Paired t-test for Pre K1+K2 total percentages and Post K1+K2 total percentages

	N	Mean	sd.
Pre- K1+K2 total %	16	89.24	4.12
Post- K1+K2 total %	16	84.44	5.90
Difference	16	4.80	5.08

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = 3.78 P-Value = 0.002

The fifth category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the AWL word families. The results of this category are shown in Table 5 below.

Table 5 Paired t-test for Pre- AWL word families and Post- AWL word families

	N	Mean	sd.
Pre- AWL word families	16	5.750	1.844
Post- AWL word families	16	3.562	1.750
Difference	16	2.188	0.655

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = 13.36 P-Value = 0.000

The sixth Lextutor VP category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the AWL word types. The results of this category are shown in Table 6 below.

Table 6 Paired t-test for Pre- AWL word types and Post- AWL word types

	N	Mean	sd.
Pre- AWL word types	16	4.313	1.195
Post- AWL word types	16	2.313	1.014
Difference	16	2.000	0.516

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = 15.49 P-Value = 0.000

The seventh category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the token per type ratio. The results of this category are shown in Table 7 below.

Table 7 Paired t-test for Pre- token per type ratio and Post- token per type ratio

	N	Mean	sd.
Pre- token per type ratio	16	1.959	0.271
Post- token per type ratio	16	1.710	0.223
Difference	16	0.249	0.189

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = 5.27 P-Value = 0.000

The eighth Lextutor VP category that showed significant difference between the pre-project and post-project essays is the number of words in text. The results of this category are shown in Table 8 below.

Table 8 Paired t-test for Pre- words in text and Post- words in text

	N	Mean	sd.
Pre- words in text	16	124.50	9.17
Post- words in text	16	142.62	6.59
Difference	16	-18.12	8.31

T-Test of mean difference = 0 (vs $\neq$ 0): T-Value = -2.18 P-Value = 0.045

The Students' Attitudes towards Project-Based Learning

To investigate participants' attitudes towards PBL, the questionnaire with the Likert's five-scale questions was distributed. A mean score derived from their perceptions was interpreted by the following range: Very high = 4.50-5.00, High = 3.50-4.49, Moderate = 2.50-3.49, Low = 1.50-2.49, Very low = 1.00-1.49. The results

showed the mean scores of different issues of perceptions toward the learning strategy with the project-based learning, as presented in Table 9.

Table 9 The Mean, and the Level of Students' Attitudes towards the Project

No.	Items	Level of Attitudes	
		$\bar{x}$	Level
1	I was satisfied with the project.	4.07	High
2	I enjoyed using Powtoon for this project.	4.14	High
3	I enjoyed working in group during the project.	3.95	High
4	The project was a good use of class time.	4.35	High
5	I stayed motivated throughout the project.	3.78	High
6	Searching for information on the Internet helped me learn new vocabulary.	4.35	High
7	I had opportunity to think and solve problems by myself.	4.14	High
8	The project encouraged me to take responsibility.	4.20	High
9	Group discussion helped me improve my English communication.	4.00	High
10	Working on the project enhanced my interest in the course.	3.82	High
Total		4.08	High

Items 1, 2, 3, and 4 in the survey checked the participants' satisfaction of doing the project. The result revealed that the students perceived the project at high level, at the average values of 4.07, 4.14, 3.95 and 4.35, respectively. Items 6 and 9 investigated students' attitudes toward their improvement in English. The participants believed that the project helped them improve their English at high level, at the average values of 4.35 and 4.00, respectively. Items 5 and 10 checked the students' motivation which was considered to be at a high level, at the average values of 3.78 and 3.82, respectively. Items 7 and 8 were designed to elicit students' perceptions in terms of soft skills. The results from these items showed that students agreed that the project encouraged them to take responsibility and develop their problem solving skills.

As the result in Table 9, the total mean score of students' attitudes towards the project-based learning, as gained from this study, was 4.08. It revealed that the students had positive attitudes towards the project at high level.

Discussion

The Improvement in the Students' Level of Vocabulary Knowledge

To answer the research question, the discussion is presented as follows. The discussion begins with the first one thousand most common words (K1). The results indicated that the total percentage of K1 words was notably less in the post-project essays than in the pre-project essays. This finding reflected that the participants had a better level of vocabulary knowledge since it revealed the fact that students used more difficult words or other types of words instead of K1 words in their post essays. Moreover, the total percentage of K1+K2 in the pre-project essays was significantly higher than the total percentage of K1+K2 in the post-project essays. It appeared that the students replaced K1+K2 frequently used words with the higher level or less frequently used words in the post-project essays, which is a sign of improvement of the vocabulary level.

In terms of word families, more word families were used in the post-project essays than in the pre-project essays. These figures showed that the participants increased their level of vocabulary knowledge. This is because using different words belonging to the same family when writing or speaking was a sign of improvement in vocabulary use (Nasser, 2015).

For K1 word types, it was interesting to find that students used more K1 word types in their post-project essays than in the pre-project. This showed a sign of improvement in vocabulary knowledge. Repetition is the sign of weakness in lexical use (Nation, 2011). Generally, the beginners of a foreign language use the same words many times because these repeated words are what they can remember when writing. The fact that the participants using more word types in the post-project essays than in the pre-project essays indicated that they might receive new word categories and use the same words less often (Nasser, 2015).

The category that showed significant difference between the pre-project and the post-project essays was the AWL word families. The students used more AWL

word families in the pre essays than in the post. Also, the average percentage of AWL word types in the students' pre-project essays was markedly higher than in their post-project essays. However, the students' essays before the project significantly contained less AWL total percentages than in the post-project essays.

These findings showed that the students used more academic words in the post-project essays. However, the percentages of academic word types and word family usage were fewer in the post-project essays. Smaller percentages of the AWL word types and families indicated that the students had better skills to use AWL word families by adding affixes. Therefore, they created AWL in the same family, which led to a significantly higher total percentage of AWL words in the post-project essays than in the pre-project ones (Nasser, 2015). The significant increase in the number of AWL words in the post-project essays was a clear indication that the students had received more academic vocabulary which is a sign of improvement in their vocabulary usage. Nation (2011) stated that AWL words are used extensively by teachers at higher education and one of the strengths of AWL is its ability to be used in a wide variety of academic areas. Therefore, improving students' academic vocabulary has a huge impact on the ability to understand academic messages that are in high demand in different disciplines.

The study then discussed the results of the token per type ratio. The results indicated that the mean of token per type ratio in the pre-project essays was significantly higher than the mean in the post-project ones. Kunze (2009) claimed that the lower token per type ratio in the post-project essays indicated lower repetition levels and higher level of linguistic diversity. Moreover, the average number of words in text in the post-project essays was significantly higher than the average number of words in text in the pre-project essays. Together these two findings reflected the improvement of the students' level of vocabulary knowledge.

The Students' Attitudes towards Project-Based Learning

The following discussion was presented to investigate the students' attitudes towards the project. The findings from the students' attitudes questionnaire showed that the students had positive attitudes towards the project. The level of attitudes towards all items was high. Students preferred PBL because it helped them learn new vocabulary when searching for information on the Internet,

improve their English communication, have opportunity to think and solve problems by themselves, and encourage them to take responsibility. Moreover, the students enjoyed using Powtoon and working in group during the project. In addition, students accepted that the project was a good use of class time and enhance their interest in the course. They also stayed motivated throughout the project. All in all, students were happy with project-based learning.

Conclusion

The project described in this study aimed to make learning more realistic by giving participants the opportunity to commit to learning with real life skills and at the same time facilitate language development. The study revealed that the students' level of vocabulary knowledge improved significantly and the students had positive attitudes towards project-based learning. The results showed that the participants significantly used less K1 words in their post-project essays. On the contrary, the students showed their improvement of level of vocabulary knowledge by using more K1 families and K1 types in their post-project essays. Moreover, the students significantly used higher number of AWL words in their post-project essays. According to the results, it can be concluded that classroom activities such as searching information for creating an end product throughout project-based learning have helped students acquire more academic words.

Limitations of the Study

The first limitation of this study, there were only 16 participants. Since this is a small number, it is not possible to summarize the overview to other classrooms where the project is being used. Another limitation is the project duration. During the duration of 12 weeks, the students had only one hour per week in class for searching for information. As a result, some groups of students could not find sufficient data in some weeks. Other students thought one course for the project process was not enough for them, so they needed to have more opportunities to participate in the similar activities.

Recommendations for Further Studies

1. Teachers need to prepare interesting and meaningful activities to increase motivation level of students. Then, the motivation level of students should be investigated after learning.
2. Vocabulary knowledge can be improved through a variety of activities when using project-based learning, so there should be a study to compare their effectiveness.
3. Further studies on project-based learning can be done to improve students' soft skills needed in the 21st century.

References

- Al-Darayseh, A. (2014). The impact of using explicit/implicit vocabulary teaching strategies on improving students' vocabulary and reading comprehension. *Theory and Practice in Language Studies*, 4(6), 1109-1118.
- Algeo, J., & Pyles, T. (2010). *The origins and development of the English language*. Boston, MA: Wadsworth Cengage Learning.
- Castañeda (2014). English teaching through project based learning method, in rural area. *Cuadernos de Lingüística Hispánica n°. 23*, Enero-Junio (pp. 151-170).
- Cobb, T. (2007). Computing the vocabulary demands of L2 reading. *Language Learning & Technology*, 11(3), 38–63.
- Coxhead, A. (2000). A new academic word list. *TESOL Quarterly*, 34(2), 213-238.
- Hulstijn, J. H., & Laufer, B. (2001). Incidental vocabulary acquisition in a second language : the construct of task-induced involvement. *Applied Linguistics*, 22(1), 1-26.
- Kennedy, G. (2003). *Structure and Meaning in English*. Oxon, NY: Routledge.
- Kimsesiz, F., Dolgunsöz, E., & Konca, M.Y. (2017). The effect of project-based learning in teaching EFL vocabulary to young learners of English: the case of pre-school children. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(4), 426–439.
- Kunze, C. (2009). *Hectic, hippic and hygienic: adjective in Victorian fiction: a semantic analysis*. Frankfurt Am Main: Peter Lang.

- McDonnell, K. (2007). Can 40 seconds of compassion reduce patient anxiety. *Journal of Clinical Oncology*, 17(1), 371.
- Nation, I. S. P. (2011). Research into practice: vocabulary. *Language Teaching*, 44(4), 529-539. Retrieved September 2, 2019, from <http://dx.doi.org/10.1017/S0261444811000267>.
- Nasser, O. (2015). *Implicit vocabulary acquisition in project-based learning with iPad technology*. (Master's thesis, Teaching English to Speakers of Other Languages).
- Shafaei, A. & Rahim, H.A. (2015, July). Does project-based learning enhance Iranian EFL learners' vocabulary recall and retention. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, 3(2), 83-99.
- West, M. (1953). *A general service list of English words*. London: Longman.
- Yang, W., & Dai, W. (2011). Rote memorization of vocabulary and vocabulary development. *English Language Teaching*, 4(4), 61.

การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

THE CONTROL OF MARINE PLASTIC LITTERS FROM LAND BASED SOURCE UNDER UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA, 1982.

พิชญ์สินี ศรีสวัสดิ์*

Pitsinee Srisawat

(Received : February 04, 2020 ; Revised : May 10, 2020 ; Accepted : May 10, 2020)

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะนำเสนอการควบคุมขยะทะเลตาม UNCLOS ซึ่งรวมถึงจารีตประเพณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกัน ลดและควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก เพื่อคุ้มครองและรักษาสีน้ำเงินสิ่งแวดล้อมทางทะเล ทั้งนี้ ปัญหาขยะทะเลจำนวนมากในมหาสมุทร ส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติก เกิดจากการบริหารจัดการขยะพลาสติกที่ไม่มีประสิทธิภาพจากแหล่งบนบกที่มนุษย์นำลงสู่ทะเล และนับว่ามีปริมาณมากที่สุด การทิ้งขยะเหล่านี้จากแหล่งบนบกลงสู่ทะเลมีทั้งโดยตรงหรือผ่านแม่น้ำหรือลำคลองแล้วไหลลงสู่ทะเล นอกจากนี้การเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม พายุที่พัดพาขยะจากแหล่งบนบกลงสู่ทะเล ยังส่งผลให้เกิดขยะทะเลด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งแมโคร พลาสติก และไมโครพลาสติก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตทางทะเลด้วย จนกลายเป็นปัญหาของโลกในปัจจุบันนี้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982) หรือ UNCLOS เป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองและรักษาสีน้ำเงินสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งรวมถึงหลักการควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีควรอนุวัติการ UNCLOS และจารีตประเพณีที่เกี่ยวข้องเป็นกฎหมายภายในของประเทศไทยเพื่อป้องกัน ลดและควบคุมขยะทะเล อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมิได้อนุวัติการกฎหมายภายในให้บริบูรณ์ตาม UNCLOS และจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก จึงส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการทิ้งขยะทะเลมากที่สุดเป็นอันดับ 10 ของโลก ดังนั้น บทความนี้ได้เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการอนุวัติการกฎหมายภายในของประเทศไทยให้ครบถ้วนบริบูรณ์ตาม UNCLOS และจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบกต่อไป

คำสำคัญ : ขยะทะเล ขยะพลาสติก การควบคุมขยะทะเล

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Abstract

This article aims to present the UNCLOS marine waste control, including international customs protection practices, reducing and controlling marine waste from onshore sources. As marine trash problems, mostly plastic waste are caused by ineffective waste management from onshore sources that humans bring to the sea, and considered the largest quantity of waste.

These plastic wastes were dumped from land sources into the sea either directly or through rivers or canals and finally they flowing into the sea. In addition, the natural disasters such as floods, storms had also carried waste from land resources into the sea resulting in marine waste, both macro-plastics and micro-plastics. This affects the marine environment including living and non-marine life and has become problematic in the world today. The United Nations Convention on the Law of the Sea (1982) or UNCLOS is a convention containing the principles of international law for the protection and preservation of the marine environment which include the principle of controlling marine waste from onshore sources. Thailand, as a party thereto is obligated to implement UNCLOS provisions and its related customs as Thailand's internal laws to prevent reducing and controlling marine waste. However, Thailand does not have internal laws that are fully in compliance with UNCLOS and international customs in relation to the prevention, reduction and control of marine waste from onshore sources. As a result, Thailand is ranked in the world's 10th largest waste disposal of the world. Therefore, this article can be beneficial and used as the full implementation of Thailand's regulatory legislation in accordance with UNCLOS and international customs in relation to the prevention, reduction and control of marine waste from onshore sources in the future.

Keywords : Marine litters, Plastic waste, Marine litters control

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาขยะทะเล ซึ่งปัจจุบันเป็นปัญหาระดับโลกนั้น จากรายงานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Program : UNEP) พบว่าขยะทะเลส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติก ที่เกิดจากการจัดการพลาสติกอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และแหล่งกำเนิดของขยะทะเลที่มีปริมาณมากที่สุด คือ แหล่งบนบก คิดเป็น ร้อยละ 80 ของปริมาณขยะพลาสติกทั้งหมด (UNEP, 2016) เนื่องด้วยแหล่งบนบกเป็นทั้งที่อยู่อาศัย แหล่งท่องเที่ยว แหล่งอุตสาหกรรม บริเวณชายฝั่ง ประกอบกับการบริหารจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปล่อยขยะจากแหล่งบนบกลงสู่ทะเลทั้งโดยตรงหรือผ่านแม่น้ำหรือลำคลองแล้วไหลลงสู่ทะเล และรวมถึงการเกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม พายุ ที่พัดพาขยะจากแหล่งบนบกลงสู่ทะเล ขยะพลาสติกแบ่งตามขนาดได้สองประเภทใหญ่ ๆ คือ พลาสติกขนาดใหญ่ เรียกว่า “แมโครพลาสติก” และพลาสติกขนาดเล็ก เรียกว่า “ไมโครพลาสติก” ไมโครพลาสติกที่เป็นที่รู้จักกันคือ ไมโครบีดส์ (Microbeads) ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เช่น โฟมล้างหน้า โฟมขัดผิวหน้า ขยะพลาสติกเหล่านี้สามารถกระจายและถูกพัดพาไปในที่ต่าง ๆ ได้ ด้วยอิทธิพลของกระแสน้ำและกระแสน้ำ อีกทั้งสามารถย่อยหรือแตกออกเป็นชิ้นส่วนขนาดเล็กในระดับมิลลิเมตร ระดับไมโครเมตร หรือระดับนาโนเมตร ด้วยปฏิกิริยาทางเคมีในน้ำทะเลและแสง UV จากดวงอาทิตย์ ซึ่งพลาสติกบางส่วนอาจลอยอยู่ในมวลน้ำ และบางส่วนอาจจมอยู่ใต้ท้องทะเล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติทางกายภาพและความหนาแน่นที่แตกต่างกันไปของพลาสติกแต่ละประเภท (UNEP, 2016)

ขยะพลาสติกในทะเลส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาเป็นอย่างมาก ผลกระทบจากแมโครพลาสติกสามารถพบเห็นได้ทั่วไปจากข่าวการพบขยะพลาสติกจำนวนมากในท้องโลมาหรือสัตว์ทะเลเกยตื้น และแมโครพลาสติกเป็นสาเหตุให้เกิดการทำลายและความเสี่ยงต่อที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเลและสิ่งมีชีวิตทางทะเล ส่วนไมโครพลาสติกพบได้ในสัตว์ทะเลประเภทปลาหรือหอย และสัตว์จำพวกวาฬ (Cetacean) ปัจจุบันผลกระทบจากไมโครพลาสติกยังไม่มีผลสรุปจากการวิจัยในเรื่องของข้อมูลผลกระทบจากไมโครพลาสติก เนื่องจากมีความยากในการทราบถึงปริมาณของขยะพลาสติก (UNEP, 2016)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (The United Nations Convention on the Law of the Sea 1982: UNCLOS) เป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล จารัตประเพณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการใช้ทะเล ตลอดจนกฎเกณฑ์ในการกำหนดเขตทางทะเล การใช้อำนาจอธิปไตย และสิทธิอธิปไตยของรัฐเหนือเขตทางทะเล การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลในทะเลอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิต และการศึกษา การคุ้มครอง และการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดย UNCLOS มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาดังตั้งแต่วันที่ ค.ศ.1982 และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2554 ทำให้อนุสัญญาดังกล่าวมีผลบังคับใช้กับประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2554 อย่างไรก็ตามประเทศไทยมิได้ปฏิบัติตามพันธกรณีแห่ง UNCLOS และจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกอย่างเต็มที่ ประกอบกับการทำงานเป็นเอกภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ขาดการบูรณาการร่วมกัน ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการทิ้งขยะทะเลมากที่สุดเป็นอันดับ 6 ของโลกจาก 192 ประเทศชายฝั่งทะเลทั่วโลก รองจากประเทศจีน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศเวียดนาม และประเทศศรีลังกา (Jambeck et al., 2015) ปัจจุบันประเทศไทยปรับอันดับจากประเทศที่มีปริมาณขยะพลาสติกรั่วไหลลงทะเลมากที่สุดอันดับ 6 ของโลก ลงมาอยู่อันดับ 10 อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงติดอันดับหนึ่งในสิบของประเทศที่มีการทิ้งขยะทะเลมากที่สุดในโลก (สำนักข่าว. กรมประชาสัมพันธ์, 2563)

บทความฉบับนี้ ประสงค์ที่จะนำเสนอการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS ซึ่งรวมถึงจารีตประเพณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกัน ลดและควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก เพื่อคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล และเพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีแห่ง UNCLOS ปฏิบัติตามพันธกรณี แห่ง UNCLOS และจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก ทำให้เกิดการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อให้คนรุ่นหลังมีทรัพยากรธรรมชาติ และสีงแวดล้อมทางทะเลสืบต่อไป ซึ่งประกอบไปด้วย การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตามนโยบายและกฎหมายของประเทศไทย และบทสรุป อนึ่ง บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีพนธ์ตามหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของผู้เขียน หัวข้อ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะทะเล

การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS

UNCLOS มิได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกไว้โดยตรง แต่เป็นการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษต่อสีงแวดล้อมทางทะเล และUNCLOS มิได้ให้ความหมายของขยะพลาสติกในทะเลไว้ แต่ UNCLOS ระบุถึงคำว่า “มลพิษ” ไว้ใน UNCLOS ภาค 12 หรือ XII อีกทั้งได้ให้นิยามคำว่า “ภาวะมลพิษของสีงแวดล้อมทางทะเล” หมายถึง การที่มนุษย์ ไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อม นำวัตถุ หรือพลังงานเข้าไปสู่สีงแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งบริเวณปากแม่น้ำซึ่งก่อหรือน่าจะก่อผลเสีย อุปสรรคต่อกิจกรรมต่าง ๆ ทางทะเล รวมทั้งการประมงและการใช้ประโยชน์จากทะเลโดยชอบอื่น ๆ การทำให้น้ำทะเลเสื่อมคุณภาพสำหรับการใช้ประโยชน์ และการทำให้ความน่ารื่นรมย์ลดลง ตาม UNCLOS ข้อ 1 (4) ดังนั้น ขยะพลาสติกในทะเลจึงเป็นมลพิษตาม UNCLOS ในอันที่จะต้องป้องกัน ลด และควบคุมเพื่อมิให้เกิดภาวะมลพิษของสีงแวดล้อมทางทะเล

การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS นั้น ขอจำแนกอธิบายเป็นรายหัวข้อ ดังนี้

1. มาตรการทั่วไปในการควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS

มาตรการทั่วไปในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS มีดังนี้

1.1 พันธกรณีของรัฐในการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ในเรื่องของพันธกรณีของรัฐในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก อันเป็นการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลนั้น UNCLOS ข้อ 192 ได้กำหนดให้รัฐมีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล เมื่อพิจารณาข้อ 192 แห่ง UNCLOS แล้วจะเห็นได้ว่าเป็นการมุ่งเน้นพันธกรณีของรัฐในการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลและมีความหมายและขอบเขตกว้างขวางมาก กล่าวคือ พันธกรณีหรือหน้าที่ของรัฐไม่จำกัดเฉพาะเขตอำนาจแห่งชาติ (National Jurisdiction) อันได้แก่ เขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง หากแต่ยังรวมถึงเขตอื่น ๆ ที่รัฐไม่มีเขตอำนาจแห่งชาติด้วย เช่น ทะเลหลวงและบริเวณพื้นที่ (The Area) (เชมจุทาสวรรณจินดา, 2558) อีกทั้งข้อ 192 มิได้จำกัดอยู่เพียงการอนุวัติการกฎหมายภายในตามบทบัญญัติของ UNCLOS เท่านั้น แต่ยังรวมถึงพันธกรณีในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับโลกและระดับภูมิภาคด้วยทั้งที่เป็นการร่วมมือโดยตรงและโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจ ตาม UNCLOS ตอนที่ 2 อาทิ ข้อ 242 และข้อ 243 ซึ่งเป็นเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศจากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า รัฐต้องกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐเพื่อคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีตาม UNCLOS จึงต้องกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงพันธกรณีของรัฐตนในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลอันเป็นการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งบนบก และร่วมกับรัฐต่าง ๆ ในการทำนโยบายของรัฐให้สอดคล้องกับระดับภูมิภาค และการควบคุมขยะทะเลอันเป็นการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากแหล่งบนบกนั้นคุ้มครองทั้งเขตทางทะเลที่รัฐมีเขตอำนาจแห่งชาติ กล่าวคือ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง และยังรวมถึงเขตอื่น ๆ ทางทะเลที่รัฐไม่มีเขตอำนาจแห่งชาติ เช่น ทะเลหลวง และบริเวณพื้นที่ด้วยตามพันธกรณีแห่ง UNCLOS และอนุสัญญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เป็นภาคี

1.2 มาตรการควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก

ในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกนั้น UNCLOS ข้อ 194 ซึ่งเป็นเรื่องมาตรการเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเล กำหนดไว้ว่า “(1) ให้รัฐ ไม่ว่าโดยลำพังหรือร่วมกันตามความเหมาะสม ใช้มาตรการทั้งปวงที่สอดคล้องกับอนุสัญญานี้ ซึ่งจำเป็นเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลไม่ว่ามาจากแหล่งที่มาใดๆ โดยใช้วิธีการปฏิบัติได้ที่ดีที่สุดซึ่งมีอยู่และตามขีดความสามารถของตนเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ และให้รัฐเหล่านั้นพยายามประสานนโยบายของตนในเรื่องนี้ (2) ให้รัฐใช้มาตรการทั้งปวงที่จำเป็นเพื่อประกันว่า กิจกรรมภายใต้เขตอำนาจหรือ

การควบคุมของตนจะต้องกระทำในลักษณะที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐอื่นและสิ่งแวดล้อมของรัฐเหล่านั้น และขยะพลาสติกในทะเลที่เกิดจากอุบัติเหตุหรือกิจกรรมภายใต้เขตอำนาจหรือการควบคุมไม่แพร่กระจายออกนอกบริเวณที่รัฐเหล่านั้นใช้สิทธิอธิปไตยตามกฎหมายนี้ (3) มาตรการที่ดำเนินการตามภาคนี้จะใช้กับแหล่งที่มาทั้งปวงของขยะพลาสติกในทะเล” จะเห็นได้ว่า UNCLOS กำหนดให้รัฐภาคีดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตามที่กำหนดไว้ในข้อ 194 ซึ่งนอกจากรัฐภาคีจะต้องดำเนินการภายในเขตอำนาจแห่งรัฐตนแล้ว ยังครอบคลุมถึงทะเลหลวงและบริเวณพื้นที่ด้วย

1.3 มาตรการไม่ผลักความเสียหายหรือภัยอันตราย

UNCLOS ข้อ 195 เป็นเรื่องหน้าที่ของรัฐภาคีที่จะไม่ผลักความเสียหายหรือภัยอันตรายหรือแปลงภาวะมลพิษจากชนิดหนึ่งเป็นอีกชนิดหนึ่ง โดยกำหนดว่า “ในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันลด และควบคุมภาวะขยะพลาสติกในทะเลต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ให้รัฐกระทำในลักษณะที่จะไม่ผลัก ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ความเสียหายหรือภัยอันตรายจากพื้นที่หนึ่งไปสู่อีกพื้นที่หนึ่ง หรือแปลงภาวะชนิดหนึ่งเป็นอีกชนิดหนึ่ง” จะเห็นได้ว่า UNCLOS ได้กำหนดหลักการตามข้อ 195 ให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามพันธกรณีของรัฐภาคีในข้อ 194 โดยสอดคล้องกับมาตรการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลได้อย่างดีอันจะทำให้เกิดการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ความรับผิดชอบและความรับผิดชอบ

UNCLOS ข้อ 235 เป็นเรื่องความรับผิดชอบและความรับผิดชอบ โดยกำหนดว่า “(1) รัฐต้องรับผิดชอบต่อการที่ละเมิดปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รัฐจะต้องรับผิดชอบโดยสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ (2) ให้รัฐประกันให้มีช่องทางดำเนินการการเรียกร้องตามระบบกฎหมายของตนสำหรับการชดเชยโดยพลันและพอเพียง หรือการสงเคราะห์อย่างอื่นในส่วนที่เกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดจากภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยบุคคลหรือนิติบุคคลภายใต้เขตอำนาจของตน (3) ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้แน่ใจถึงการชดเชยโดยพลันและพอเพียงในส่วนที่เกี่ยวกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดจากภาวะขยะพลาสติกในทะเลต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ให้รัฐร่วมมือกันในการอนุวัติตามกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ และในการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศต่อไปเกี่ยวกับความรับผิดชอบและความรับผิดชอบในการประเมินและการชดเชยความเสียหาย และการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งในกรณีที่เหมาะสมการพัฒนาเกณฑ์และวิธีดำเนินการสำหรับการจ่ายค่าชดเชยอย่างพอเพียง เช่น การประกันภัยโดยบังคับหรือกองทุนชดเชย” จากหลักการตามข้อ 235 แห่ง UNCLOS นี้ จะเห็นได้ว่านอกจากรัฐภาคีมีพันธกรณีในอันที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา กฎหมายระหว่างประเทศแล้ว หากไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีรัฐภาคีต้องมีความรับผิดชอบและความรับผิดชอบและให้รัฐภาคีมีกฎหมายที่กำหนดค่าชดเชยความเสียหายที่เกิดจากขยะพลาสติกลงสู่ทะเลทั้งที่เกิดโดยบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล และรวมถึงการร่วมมือกัน

ระหว่างรัฐภาคีทั้งหลายในการอนุวัติตามกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ และในการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศต่อไปเกี่ยวกับความรับผิดชอบและความรับผิดชอบในการประเมินและการชดเชยความเสียหาย และการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งในกรณีที่เหมาะสม การพัฒนาเกณฑ์และวิธีดำเนินการสำหรับการจ่ายค่าชดเชยอย่างพอเพียง

2. มาตรการของรัฐในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก

2.1 มาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น

2.1.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเล

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลนั้น UNCLOS ข้อ 207 ได้กำหนดให้รัฐออกกฎหมายและข้อบังคับเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งที่มาบนบก รวมทั้งแม่น้ำ ท่อ และสิ่งก่อสร้างเพื่อการระบายน้ำ โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์มาตรฐาน และแนวปฏิบัติและวิธีการดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะซึ่งตกลงกันระหว่างประเทศ ให้รัฐใช้มาตรการอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเล ให้รัฐเพียรพยายามประสานนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับภูมิภาคที่เหมาะสม โดยการดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจหรือการประชุมทางทูต ให้รัฐพยายามที่จะกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐาน และแนวปฏิบัติ และวิธีดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะในระดับโลกและภูมิภาค เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งที่มาบนบก โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะภูมิภาค ความสามารถทางเศรษฐกิจ และความต้องการเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของรัฐกำลังพัฒนาหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติและวิธีดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะเช่นว่านั้น ต้องมีการตรวจสอบซ้ำเป็นครั้งคราวตามที่จำเป็น และมีกฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติและวิธีการดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะ ซึ่งรวมถึงมาตรการที่มุ่งลดการปล่อยขยะ เป็นอันตราย หรือให้โทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีสารซึ่งยังคงอยู่ได้นาน ลงไปในสิ่งแวดล้อมทางทะเลให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้” เมื่อพิจารณา UNCLOS ข้อ 207 แล้วจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดพันธกรณีของรัฐภาคีไว้ในเรื่องการออกกฎหมายภายในข้อบังคับ หลักเกณฑ์ แนวทางในการป้องกัน ลดและควบคุมขยะพลาสติกในทะเล ซึ่งรัฐภาคีจะต้องคำนึงถึงกฎหมาย หลักการที่ตกลงกันในระดับภูมิภาคและระดับโลกซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตอย่างกว้าง โดยไม่มีกำหนดรายละเอียด และปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีสนธิสัญญาระดับโลกที่กำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเล คงมีแต่เพียงโครงการสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) ก่อตั้งโดยการริเริ่มของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ที่กรุงสต็อกโฮล์ม ใน ค.ศ.1972 ได้พัฒนาหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก เรียกว่า “แนวทางมอนทรีออลเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก ค.ศ.1985” (Montreal Guidelines for the Protection of the Marine Environment Against Pollution from Land-Based Sources) ซึ่งเป็นเพียงแนวทางอันมี

ลักษณะเป็นข้อเสนอแนะในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกเท่านั้น ไม่มีสถานะเป็นสนธิสัญญาอันจะทำให้เกิดการบังคับใช้เฉกเช่นสนธิสัญญาแต่อย่างใด ต่อมาในปี ค.ศ. 1995 สหประชาชาติภายใต้ UNEP ได้มีมติยอมรับตราสารจำนวน 2 ฉบับ คือ ปฏิญญาวอชิงตันว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนบก ค.ศ.1995 (Washington Declaration on Protection of the Marine Environment from Land-Based Activities) และแนวปฏิบัติการโลกเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนบก ค.ศ.1995 (Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-Based Activities : GPA) โดยปฏิญญาวอชิงตันสะท้อนเจตจำนงของรัฐในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากกิจกรรมบนบก โดยร่วมมือกันที่จะพัฒนาตราสารระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันตามแนวทางที่กำหนดใน GPA โดยมีหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเล ซึ่งรวมถึงขยะพลาสติกในทะเลด้วยจากกิจกรรมบนบกทั้งระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก โดยจำแนกตามประเภทของมลพิษ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวแต่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขยะพลาสติกเท่านั้น

สำหรับความสำคัญของ GPA ต่อรัฐในส่วนของการออกกฎหมายนั้นเนื่องด้วย UNCLOS ข้อ 207 ได้กำหนดให้รัฐออกกฎหมายและข้อบังคับเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งที่มาบนบก รวมทั้งแม่น้ำ ท่อ และสิ่งก่อสร้างเพื่อการระบายน้ำ โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์มาตรฐาน และแนวปฏิบัติ และวิธีการดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะ ซึ่งตกลงกันระหว่างประเทศ และ GPA เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐาน และวิธีดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะตกลงระหว่างประเทศ ดังนั้นในการออกกฎหมายของรัฐ รัฐต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์และมาตรฐานเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากกิจกรรมบนบกตาม GPA อย่างไรก็ดี ทั้งปฏิญญาวอชิงตัน และ GPA เป็นเพียงข้อเสนอแนะทางระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนบกเท่านั้น มิได้มีสถานะเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศแต่อย่างใด ปฏิญญาวอชิงตัน และ GPA จึงไม่ต่างจากแนวทางมอนทรีออลที่กล่าวมาข้างต้น (จุมพต สายสุนทร, 2560) ดังนั้น ทั้งแนวทางมอนทรีออล ปฏิญญาวอชิงตัน และ GPA จึงไม่มีผลผูกพัน เฉกเช่นสนธิสัญญาอันทำให้ขาดการบังคับใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่ง GPA ได้กำหนดกฎเกณฑ์และมาตรการในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกลงสู่ทะเล สรุปได้ดังนี้

1) ลักษณะและผลกระทบจากขยะพลาสติกในทะเล

ลักษณะของขยะพลาสติกเป็นสิ่งที่เกิดจากการผลิตทั้งที่เป็นของแข็งซึ่งถูกทิ้ง ถูกกำจัด หรือถูกละทิ้งลงในสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง และมีผลกระทบจากขยะพลาสติกในทะเล คือการคุกคามสิ่งมีชีวิตทางทะเลด้วยการพันรอบตัวสิ่งมีชีวิต การที่สิ่งมีชีวิตกลืนกินขยะทะเลเข้าไป และการทำให้สิ่งมีชีวิตหายใจไม่ การทำลายทัศนียภาพทางพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอันเป็นผลกระทบทางลบต่อการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพโดยทั่วไป และกระทบต่อผลผลิตทางชีวภาพในพื้นที่ชายฝั่งอีกทั้ง

ตามวรรค 140 แห่ง GPA จะเห็นได้ว่า แม้ว่า GPA จะเป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเล แต่สามารถทำให้เข้าใจโดยง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางเบื้องต้นซึ่งรัฐสามารถเพิ่มเติมมาตรการหรือแนวทางต่าง ๆ ได้

2) แหล่งที่มาของขยะพลาสติกในทะเล

GPA วรรค 141 ได้อธิบายแหล่งที่มาของขยะพลาสติกในทะเลว่า ขยะทะเลได้เข้าสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งซึ่งมีแหล่งที่มาหลายแหล่ง รวมถึงการจัดการขยะที่แย่ หรือการทิ้งขยะอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายลงสู่แม่น้ำและพื้นที่ชายฝั่ง ลมพัดพาขยะมาจากชุมชนชายฝั่ง ขยะถูกส่งผ่านไปยังสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ผ่านระบบน้ำในเขตเทศบาลและแม่น้ำ ขยะพลาสติกในทะเลเกิดจากการทิ้งขยะในสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง โดยหน่วยงานเทศบาล หรือเรือท่องเที่ยวและเรือพาณิชย์ และ GPA วรรค 143 ได้อธิบายว่า การเผาไหม้ขยะที่มีส่วนประกอบพลาสติก โดยไม่ได้มีการควบคุม อาจสร้างสาร POPs โลหะ และไฮโดรคาร์บอน อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งได้ จะเห็นได้ว่า นอกจาก GPA จะกล่าวถึงขยะพลาสติกที่ลงสู่ทะเลแล้ว ยังหมายความว่ารวมถึงการเผาไหม้ขยะ ที่มีส่วนประกอบของเม็ดพลาสติก ว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งด้วย

3) ปริมาณขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก

GPA วรรค 142 ได้อธิบายว่า 80 เปอร์เซ็นต์ของขยะทะเลมาจากแหล่งบนบก ขยะเหล่านี้ได้เดินทางมาเป็นระยะลอยมาในทะเลส่งผลกระทบต่อระดับภูมิภาคและในวงกว้าง และมีปริมาณเม็ดพลาสติก ซึ่งถูกใช้ในอุตสาหกรรมหมุนเวียนและถูกทิ้งไว้ในมหาสมุทร จะเห็นได้ว่า GPA ได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงแหล่งที่มาของขยะทะเลว่า 80 เปอร์เซ็นต์มาจากแหล่งบนบก และระบุถึงผลกระทบของเม็ดพลาสติก ว่าเม็ดพลาสติกจากอุตสาหกรรมก็ลงสู่ทะเลเช่นกัน อันเป็นการยืนยันชัดเจนว่าขยะทะเลจากแหล่งบนบกนั้นเป็นขยะพลาสติก

4) เป้าหมายและวัตถุประสงค์

GPA ได้กำหนด 2 วัตถุประสงค์ของการดำเนินการไว้ กล่าวคือ วัตถุประสงค์แรก เป็นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีการควบคุมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการรับ การเก็บ การรวบรวม การจัดการและการกำจัดขยะจากชุมชนชายฝั่ง วัตถุประสงค์ที่สอง เป็นการลดการปล่อยขยะ การปรับปรุงและการจัดการ รวมถึงการเก็บและการรีไซเคิลขยะ อีกทั้งแผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21 ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้กำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมของโครงการนี้ คือ เพื่อให้บริการจัดเก็บและกำจัดขยะที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม แก่ทุกรัฐตามความสามารถและตามทรัพยากรที่มีอยู่ และด้วยความร่วมมือขององค์การสหประชาชาติและองค์การที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยควรดำเนินการ ดังนี้ (1) ภายใน พ.ศ.2543 รัฐควรมีความพร้อมทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์ด้านเทคนิคและด้านการเงินที่จำเป็น เพื่อให้บริการด้านการเก็บรวบรวมของเสียที่เพียงพอกับความต้องการ (2) ภายใน พ.ศ.2568 รัฐควรจัดให้มีบริการด้านการรวบรวมของเสียที่

เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในเมือง (3) ภายใน พ.ศ.2568 รัฐควรทำให้แน่ใจว่ามีระบบสาธารณสุขที่ครอบคลุมพื้นที่ในชนบทพร้อม ๆ กันกับบริการด้านการเก็บรวบรวมของเสียในเมือง

5) กิจกรรม

GPA ได้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ตามการปฏิบัติการแห่งชาติ นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของประเทศ

6) การดำเนินการ นโยบายและมาตรการแห่งรัฐภายใต้ความสามารถ

GPA ได้กำหนดการดำเนินการ นโยบายและมาตรการแห่งรัฐภายใต้ความสามารถ โดยรวมถึง (ก) การแนะนำมาตรการที่เหมาะสมซึ่งอาจรวมถึงมาตรการด้านกฎระเบียบ และ/หรือ เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และข้อตกลงโดยสมัครใจเพื่อสนับสนุนการลดการสร้างขยะ (ข) การติดตั้งถังขยะสำหรับประชาชนในพื้นที่สาธารณะเพื่อการเก็บ การรวบรวม และ/หรือการรีไซเคิลที่เหมาะสม (ค) การจัดตั้งและการดำเนินการให้มีการจัดการสิ่งปฏิกูลที่เป็นของแข็งจากขยะ รวมทั้งของเสียจากการเดินเรือและท่าเรือ (ง) การกำหนดและการดำเนินการรณรงค์ด้านการรับรู้และการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป อุตสาหกรรมและหน่วยงานของเทศบาล รวมทั้งเรือท่องเที่ยวและเรือพาณิชย์ ที่ต้องการให้เกิดการลดการเกิดของเสียและความจำเป็นในการกำจัดและการนำกลับมาใช้ใหม่ (จ) เพิ่มความสามารถในการวางแผนและการจัดการในท้องถิ่น เพื่อหลีกเลี่ยงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ทิ้งขยะใกล้แนวชายฝั่งหรือทางน้ำหรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการปล่อยขยะออกไปสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (ฉ) การกำหนดและการดำเนินโครงการปรับปรุงที่ดีขึ้นในชุมชนชนบทเล็ก ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ขยะไหลลงสู่แม่น้ำและสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งทะเล (ช) การรณรงค์หรือดำเนินการกิจกรรมในการรวบรวมขยะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า GPA เป็นแนวทางทั่วไปในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบกซึ่งมีปริมาณขยะทะเลถึง 80 เปอร์เซ็นต์ (UNEP, 2016) โดยขยะทะเลมีทั้งที่เป็นของแข็ง ขยะพลาสติกที่ลงสู่ทะเลและรวมถึงการเผาขยะที่มีส่วนประกอบของพลาสติกลงสู่ทะเลด้วย นับว่า GPA เป็นแนวทางที่สำคัญที่รัฐควรนำมาปรับเป็นมาตรการทางกฎหมายหรือนโยบายของประเทศ

2.1.2 มาตรการอื่นในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเล

นอกจากมาตรการในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกข้างต้นแล้ว GPA ยังได้เสนอแนะมาตรการอื่นมาช่วยส่งเสริมและสนับสนุน ให้เกิดการควบคุมขยะทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (1) การกำหนดและการดำเนินการรณรงค์ด้านการรับรู้และการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป อุตสาหกรรมและท้องถิ่น รวมทั้งเรือท่องเที่ยวและเรือพาณิชย์ โดยมุ่งลดการเกิดของเสีย การกำจัดและการนำกลับมาใช้ใหม่ (2) เพิ่มความสามารถในการวางแผนและการจัดการในท้องถิ่น เพื่อหลีกเลี่ยงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ทิ้งขยะใกล้แนวชายฝั่งหรือทางน้ำ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการปล่อยขยะออกไปสู่สิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (3) การกำหนดและการดำเนิน

โครงการปรับปรุงที่ดีขึ้นในชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้ขยะไหลลงสู่แม่น้ำและสภาพแวดล้อมทางทะเล และชายฝั่งทะเล (4) การรณรงค์หรือดำเนินการกิจกรรมในการรวบรวมขยะ

2.2 การบังคับใช้กฎหมาย

UNCLOS ข้อ 213 กำหนดให้รัฐบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับแห่งรัฐ ที่ออกตามข้อ 207 และให้ออกกฎหมายและข้อบังคับและดำเนินการมาตรการอื่นที่จำเป็น เพื่ออนุรักษ์ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ ซึ่งกำหนดโดยผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจหรือการประชุมทางทูต เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก จะเห็นได้ว่า รัฐภาคีมีพันธกรณี ในการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับที่ออกตามข้อ 207 และออกกฎหมายและข้อบังคับเพื่ออนุรักษ์ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศ เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศที่ผูกพัน ทั้งมาตรการตาม GPA เป็นเพียงแนวทางให้รัฐต่าง ๆ นำไปดำเนินการตามความสามารถของรัฐ มิได้มีผลผูกพันแต่อย่างใด แม้กระนั้น GPA ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้กฎเกณฑ์ UNEP แห่งสหประชาชาติในด้านสิ่งแวดล้อม GPA จึงเป็นแนวทางระหว่างประเทศ ที่กำหนดขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจ ดังนั้น รัฐต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยควรนำ GPA มาเป็นแนวทางในการออกมาตรการและนโยบายเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก อันเป็นการคุ้มครองและรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเลของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

3. มาตรการระหว่างประเทศในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตาม UNCLOS

UNCLOS ข้อ 207 นอกจากกำหนดให้รัฐออกกฎหมายและข้อบังคับ เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติ และวิธีดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะซึ่งตกลงกันระหว่างประเทศ ซึ่งให้รัฐใช้มาตรการอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกัน ลดและควบคุมขยะพลาสติกในทะเล ทั้งนี้รัฐต้องพยายามประสานนโยบายในระดับภูมิภาคที่เหมาะสมดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว UNCLOS ยังได้กำหนดให้ในการดำเนินการนั้นผ่านองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจหรือการประชุมทูต ให้รัฐเพียรพยายามที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติ และวิธีการดำเนินการที่ได้รับการเสนอแนะในระดับโลกและภูมิภาค เพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะภูมิภาค ความสามารถทางเศรษฐกิจ และความต้องการเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของรัฐกำลังพัฒนา หลักเกณฑ์ มาตรฐานและแนวปฏิบัติ และวิธีการดำเนินการ ที่ได้รับการเสนอแนะต้องมีการตรวจสอบซ้ำเป็นครั้งคราวที่จำเป็น อีกทั้ง UNCLOS ตอนที่ 2 ว่าด้วยความร่วมมือระดับโลกและระดับภูมิภาค ได้มีการกำหนดความร่วมมือ อันมีลักษณะทั่วไปจากแหล่งบนบกที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่ง และบริเวณพื้นที่ และจากหรือผ่านบรรยากาศ ซึ่ง UNCLOS มิได้กำหนดรายละเอียดใด ๆ เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ มาตรฐาน แนวปฏิบัติและวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุม

ขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกไว้แต่อย่างใด คงมีแต่เพียง GPA ที่กำหนดแนวทางไว้ทั้งระดับโลกและระดับภูมิภาคเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก แม้ว่า GPA ไม่มีลักษณะผูกพันเนื่องจากไม่มีสถานะสนธิสัญญา อย่างไรก็ตาม GPA เป็นตราสารระหว่างประเทศที่วางแนวทาง ในการกำหนดกฎเกณฑ์และมาตรฐานระหว่างประเทศ ในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก ดังนั้น ควรนำหลัก GPA มาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการและนโยบายในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกในประเทศไทย และรวมทั้งในระดับภูมิภาคด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นว่า GPA ได้วางแนวทางให้มีการส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับแนวปฏิบัติและประสบการณ์ในการจัดการของเสีย การนำกลับมาใช้ใหม่และการใช้ซ้ำ ตลอดจนการผลิตที่สะอาดขึ้น และข้อตกลงในระดับภูมิภาคเพื่อการจัดการของเสียที่เป็นของแข็ง โดยมีมาตรการระดับภูมิภาคได้นำ GPA มากำหนดเป็นแนวทาง เช่น ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลแคริบเบียน ซึ่งประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นำจะนำ GPA มากำหนดเป็นความร่วมมือระดับภูมิภาค ASEAN ในการปกป้อง ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเล อันเป็นการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล

การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกตามนโยบายและกฎหมายของประเทศไทย

1. นโยบายของประเทศไทยในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก

1.1 นโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เป็นแผนซึ่งนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาในการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ในประเด็นการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลแล้วจะเห็นได้ว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ มีได้กำหนดนโยบายเป็นการเฉพาะหรือโดยตรงในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเล หากแต่มีการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และลดมลพิษให้มีคุณภาพดีขึ้น อันมีลักษณะเป็นการทั่วไป ซึ่งขยะพลาสติกในทะเลถือเป็นมลพิษประเภทหนึ่ง จึงถือได้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีนโยบายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

1.2 นโยบายตามแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579

แผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 เป็นกรอบทิศทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในช่วงระยะเวลา 20 ปี เมื่อพิจารณาแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ในเรื่องการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกแล้ว จะเห็นได้ว่านโยบายดังกล่าวมิได้มุ่งเน้นในเรื่องการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกโดยตรง หากแต่กำหนดนโยบายในภาพรวมกล่าวคือ

การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างมั่นคงเพื่อความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน การสร้างการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน การยกระดับมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. กฎหมายของประเทศไทยในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกแล้วจะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มิได้กำหนดให้มีการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกโดยตรง หากแต่เป็นการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการอนุรักษ์ คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยร่วมกับประชาชนและท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการทั่วไปเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 (2) ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติหน้าที่ของรัฐอย่างชัดเจน ในขณะที่กฎหมายส่วนใหญ่จะบัญญัติให้เป็นเรื่องอำนาจของรัฐมากกว่าหน้าที่ของรัฐ (จุมพต สายสุนทร, 2561)

2.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ไม่ได้กำหนดนิยามและหลักการเกี่ยวกับขยะพลาสติกในทะเลโดยตรง หากแต่เมื่อพิจารณาคำนิยามตามมาตรา 4 แล้ว “ขยะพลาสติก” ถือเป็น “ของเสีย” และเป็น “มลพิษ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งพระราชบัญญัติได้กำหนดให้การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือที่มีมาจากการทำเหมืองแร่ทั้งบนบกและในทะเล เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แต่ปัจจุบันไม่ปรากฏกฎหมายเรื่องขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก และแม้ว่าพระราชบัญญัตินี้จะให้อำนาจรัฐมนตรี ในการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์อื่นใด เพื่อควบคุมด้วยวิธีการที่เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการก็ตาม แต่ไม่ปรากฏว่ารัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกแต่อย่างใด

สำหรับการบังคับใช้นั้น พระราชบัญญัตินี้กำหนดเขตอำนาจใช้บังคับเฉพาะแต่ในราชอาณาจักรไทย อันได้แก่ พื้นที่หรือบริเวณที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยซึ่งไม่เกินความกว้างของทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ทะเล ห้วงอากาศเหนือแผ่นดินและเหนือทะเลอาณาเขตเท่านั้น แต่มิได้มีผลบังคับใช้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ประเทศไทยได้ประกาศและกำหนดความกว้างไว้ 200 ไมล์ทะเลวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และไหล่ทวีป ที่ประเทศไทยได้ประกาศกำหนดความกว้าง และทำความตกลงกำหนดเขตไหล่ทวีปไว้กับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น Agreement Concerning the Delimitation of the Trijunction Point and the Delimitation of the

Related Boundaries of the Three Countries in the Andaman Sea เมื่อ 22 June 1978 ดังนั้น การควบคุมขยะพลาสติกในทะเลที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปของประเทศไทยจึงไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัตินี้ กรณีจึงไม่เป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีแห่ง UNCLOS ในการคุ้มครองและรักษาสสิ่งแวดล้อมทางทะเล

2.3 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ได้ให้คำนิยามคำว่า “มูลฝอย” ไว้ในมาตรา 4 โดยหมายความถึง ขยะพลาสติก และห้ามมิให้ผู้ใด เทหรือทิ้ง กรวด หิน ดิน เลน ทราบ หรือเศษวัสดุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ โดยคำว่า “ทางน้ำ” นั้น ได้แก่ ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คับคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุม โดยการห้ามทิ้ง เท หรือกระทำการทำให้ขยะพลาสติกลงสู่ทะเลและมีอัตราโทษปรับกำหนดไว้ชัดเจนก็ตาม แต่โทษปรับดังกล่าวก็น้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล อีกทั้งมิได้กำหนดวิธีการหรือแนวทางจัดการไว้เป็นรูปธรรมอันส่งผลให้ปริมาณขยะพลาสติกลงสู่แม่น้ำและไหลลงสู่ทะเลมากขึ้นในที่สุด

2.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 ได้ให้นิยามคำว่า “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” และ กำหนดให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งให้ บุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ระงับการกระทำหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชั่วคราวหรือตามความเหมาะสม จะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นการให้อำนาจอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในการสั่งระงับการกระทำหรือกิจกรรมก็ตาม แต่การจะบังคับใช้นั้นต้องปรากฏว่ามีบุคคลกระทำการ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจบังคับต่อบุคคลและต้องสอดคล้องกับการเฝ้าระวังบุคคลมิให้กระทำการหรือกิจกรรม อีกทั้งการจะนำบทบัญญัติวรรคนี้มาใช้ได้นั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้นิยามคำว่า “ความเสียหายอย่างร้ายแรง” อันอาจส่งผลให้เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานอันได้แก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้ นอกจากนี้แม้ว่าพระราชบัญญัตินี้จะได้พยายามแก้ไขปัญหาระเบิดหน่วยงานผู้รับผิดชอบกรณีจำเป็นเร่งด่วนและไม่มีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัตินี้ก็ยังไม่สามารถควบคุมขยะพลาสติกในทะเลได้

บทสรุป

UNCLOS เป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล จารีตประเพณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการใช้ทะเล ตลอดจนกฎเกณฑ์ในการกำหนดเขตทางทะเล การใช้อำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตยของรัฐเหนือเขตทางทะเล การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลในทะเลอย่างเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ UNCLOS จึงเป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก และผูกพันรัฐภาคีในการอนุวัติการกฎหมายภายในทั้งเขตอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง และเขตอื่น ๆ ที่รัฐไม่มีเขตอำนาจแห่งชาติด้วย เช่น ทะเลหลวง บริเวณพื้นที่ (The Area) โดยรัฐภาคีจะต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ หลักการที่ตกลงกันในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยกำหนดขอบเขตอย่างกว้าง แต่ UNCLOS มิได้ให้รายละเอียดในการดำเนินการไว้ GPA จึงเป็นแนวทางพื้นฐานที่อยู่ภายใต้ UNCLOS ในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก แม้ว่า GPA จะมีได้มีสถานะเป็นสนธิสัญญาก็ตาม ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีแห่ง UNCLOS จึงมีพันธกรณีในการปฏิบัติตาม UNCLOS และจากตัวอย่างนโยบายและกฎหมายของประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีนโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบกในลักษณะทั่วไป แต่ยังขาดแนวทางในการปฏิบัติซึ่งเป็นรูปธรรม ดังนั้นเพื่อให้มีผลบังคับใช้ได้ตาม UNCLOS อย่างเต็มที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง ประเทศไทยควรปฏิบัติตามพันธกรณีแห่ง UNCLOS โดยอนุวัติการกฎหมายภายในตาม UNCLOS และควรนำ GPA ซึ่งเป็นแนวทางพื้นฐานที่อยู่ภายใต้ UNCLOS ในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก มาใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ลด และควบคุมขยะทะเลจากแหล่งบนบก ได้แก่ การกำหนดลักษณะและผลกระทบจากขยะพลาสติกในทะเล แหล่งที่มาของขยะพลาสติกในทะเล ปริมาณขยะพลาสติกในทะเลจากแหล่งบนบก เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ประเภทของกิจกรรมและการดำเนินการ นโยบายและมาตรการแห่งรัฐภายใต้ความสามารถ การกำหนดมาตรการอื่นในการควบคุมขยะพลาสติกในทะเลตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น และรวมถึงการร่วมมือกับรัฐต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการป้องกัน ลด และควบคุมขยะพลาสติกในทะเล อันเป็นการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเลอย่างยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- เชมจุฑา สุวรรณจินดา. (2558). *การคุ้มครองและรักษาสีสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จุมพต สายสุนทร. (2560). *กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ การคุ้มครองและรักษาสีสิ่งแวดล้อมทางทะเล (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จุมพต สายสุนทร. (2561). *กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 13)*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จุมพต สายสุนทร. (2561). *กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 2 (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักข่าว. กรมประชาสัมพันธ์. (2563). *จังหวัดสุราษฎร์ธานีประชุมเชิงปฏิบัติการแนวทางการงดใช้ถุงพลาสติกในตลาดสด ร้านขายของชำ และแนวทางการจัดทำกฎหมายจัดการขยะพลาสติก ครั้งที่ 3. สืบค้น 11 มีนาคม 2563, จาก <http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG200305152623384>*
- Jambeck, J. R., Geyer, R., Wilcox, C., Siegler, T. R., Perryman, M., Andrady, A., ... Lavender, L. K. (2015). Plastic waste inputs from land into the ocean, *Science*, 347(6223), 768-771.
- UNEP. (2016). *Marine plastic debris & microplastics: global lessons and research to inspire action and guide policy change*. Nairobi: United Nations Environment Programme.

ความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ : คุณลักษณะที่จำเป็น
สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี

RESPONSIBILITY AND RESPECT: REQUIRED CHARACTERISTICS
OF DUAL VOCATIONAL STUDENTS

วสพร บุญสุข *

Wasaporn Boonsuk

โกศล มีคุณ **

Kosol Meekun

ธารินทร์ รसानนท์ ***

Tharin Rasanond

นรา สมประสงค์ ****

Nara Somprasongk

(Received : March 05, 2020 ; Revised : May 17, 2020 ; Accepted : May 25, 2020)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี และปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ วิธีการที่ศึกษา คือ การวิเคราะห์เอกสาร ผลการศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรับรู้และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน มุ่งมั่นด้วยความเพียรพยายาม ความละเอียดรอบคอบที่มีต่อตนเองและสังคม รวมถึงปฏิบัติหน้าที่งานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย และรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสีย เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติ

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Ph.D. Student in Educational Administration, College of Management, University of Phayao.

e-mail : boonsuk.w@hotmail.com

** อาจารย์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Instructor of College of Management, University of Phayao. e-mail : dr.kosolmeekun@gmail.com

*** อาจารย์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Instructor of College of Management, University of Phayao. e-mail : sangtharin05@hotmail.com

**** อาจารย์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Instructor of College of Management, University of Phayao. e-mail : naranoy17@gmail.com

หน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ปิดภาระหน้าที่ของตนเองให้แก่ผู้อื่น ความรับผิดชอบ มี 3 ระดับ คือ 1) ต่อตนเอง 2) ต่อส่วนรวมหรือคนใกล้ชิด และ 3) ต่อคำมั่นสัญญา และอุดมคติอันเป็นสากล ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อตัวบุคคล สังคม และประเทศชาติ ที่จะพัฒนาบุคคล สังคม ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าและความสงบสุข ความเคารพนับถือ หมายถึง การยอมรับตระหนักในคุณค่าคุณความดีของตน ของผู้อื่น ของเพื่อนมนุษย์ และสรรพสิ่งอันเป็นสากล มีการแสดงออกอย่างอ่อนน้อม อ่อนโยน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ล่วงเกินและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ความเคารพนับถือมี 3 ระดับ คือ 1) ต่อตนเอง 2) ต่อผู้ใกล้ชิดและสังคม และ 3) ต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งอันเป็นสากล ซึ่งความเคารพนับถือมีความสำคัญต่อตัวบุคคล สังคม และมวลมนุษย์รวมถึงสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ที่จะทำใหบุคคลและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และประสบความสำเร็จ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ ได้แก่ ปัจจัยเชิงสาเหตุ 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม มี 4 ตัวแปร คือ การเห็นแบบอย่างคนใกล้ชิด การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การสนับสนุนจากโรงเรียน และ บรรยากาศของสถานศึกษา กลุ่มที่ 2 กลุ่มจิตลักษณะเดิม มี 3 ตัวแปร คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และ กลุ่มที่ 3 กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัวแปร คือ ทศนคติต่อความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ และ ความเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ ผลการศึกษานี้ทำให้เกิดกรอบแนวคิดการวิจัย ที่จะไปสู่ขั้นตอนดำเนินการวิจัยและการพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : ความรับผิดชอบ ความเคารพนับถือ นักเรียนอาชีวศึกษา

Abstract

This article aimed to study the meaning and importance of responsibility and respect regarded as required characteristics of dual vocational students, and causal factors affecting responsibility and respect of dual vocational student. The research methodology used was document analysis. The findings revealed that the responsibility means being aware and performing duties with commitment, determination, perseverance and carefulness for oneself and society. This includes working together with others in order to achieve the goal as well as accepting both advantage and disadvantage actions to improve the performance of duties by not shifting one's own obligations to others. Responsibility can be categorized into three levels: 1) to yourself, 2) to the public or close people and 3) to the promise and universal ideals. Responsibility is vital to individuals, society, and the nation for developing individuals, societies and nations to progress and peace. Respect means

accepting and recognizing the value of one's own goodness of others', of human beings' and of universal things. Respect can be expressed with humbleness and gentleness in front and behind by not offending and not violating the rights of others. Respect can be divided into three levels: 1) to yourself, 2) to the public or close people and 3) to the promise and universal ideals. Respect is important to individuals, society and humankind both living and non-living things. It makes individuals and societies to live together in peace and becomes successful. The factors affecting the responsibility and respect are three groups of casual factors. Group 1: Social situation consists of 4 variables including the observation of close people, parenting, support from the school and the school atmosphere. Group 2: The original psychological characteristic consists of 3 variables including moral reasoning, internal locus of control (trait) and the future orientation and self-control. Group 3: psychological characteristics according to the situation consist of 2 variables: attitude towards responsibility and respect and internal locus (state) of responsibility and respect. The findings of this study create a framework for the further research and development.

Keywords : Responsibility, Respect, Student vocational

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข” ขณะที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่เน้นความสำคัญของคุณภาพคน โดยมีสาระสำคัญว่า “การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21” และเป้าหมายของการอาชีวศึกษา ล้วนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาไว้ ซึ่งมีความครอบคลุมและหลากหลาย ทั้งด้านบุคลิกภาพ ศีลธรรม และจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ชี้ให้เห็นว่าควรพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะหรือทักษะขั้นสูงที่สำคัญ ในต่างประเทศได้มีการศึกษาและระบุคุณลักษณะสำคัญสำหรับเยาวชน เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการวิจัยอย่างกว้างขวาง Lickona (1991) ได้ศึกษาและสรุปชี้ประเด็นว่า คุณลักษณะ

สำคัญที่จะต้องส่งเสริมให้กับเยาวชนใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตและความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย คือ ความรับผิดชอบ และ ความเคารพนับถือ (Responsibility and Respect) คุณลักษณะสำคัญสองประการคือ ความรับผิดชอบ และ ความเคารพนับถือ (Responsibility and Respect) เป็นที่ยอมรับในประเทศที่มีความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และเป็นประชาธิปไตย ที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาของไทยมีการกล่าวถึงสองคุณลักษณะดังกล่าวอยู่บ้าง เป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้ความสำคัญกับสองคุณลักษณะดังกล่าวมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับเยาวชนระดับการศึกษาพื้นฐาน หรือระดับอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาปัจจุบันมีระบบที่เชื่อมต่อกับแหล่งอาชีพ คือ สถานประกอบการที่เรียกว่า “การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” นักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย เป็นเยาวชนที่สำคัญของชาติที่เป็นกำลังแรงงานในกลุ่มทักษะฝีมือในอนาคต การพัฒนานักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีให้เด่นใน “ความรับผิดชอบ และ ความเคารพนับถือ” เป็นคุณประโยชน์ต่อตัวนักเรียน สถานประกอบการที่นักเรียนไปฝึกประสบการณ์ และความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยในปัจจุบันและอนาคต

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร มุ่งเสนอแนวทางการศึกษาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ และ ความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และ/หรือการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มสำคัญนี้ต่อไป

ตอนที่ 1 ความรับผิดชอบ และ ความเคารพนับถือ

1. ความหมาย ระดับ และ ประเภทของความรับผิดชอบ

จากการประมวลเอกสารอาจให้ความหมายของ “ความรับผิดชอบ” ได้ว่า เป็นการรับรู้และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน มุ่งมั่นด้วยความเพียรพยายาม ความละเอียดรอบคอบ ที่มีต่อตนเอง และสังคม รวมถึงปฏิบัติหน้าที่งานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย และรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งผลดีและผลเสียเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ปิดภาระหน้าที่ของตนเองให้แก่ผู้อื่น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2556 และ Lickona, 1991) ประเภทความรับผิดชอบดังกล่าว ประกอบกับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลตามทฤษฎีอันเป็นที่ยอมรับกันเป็นสากล ของโคลเบอร์ก (Liebert, Poulos, & Strauss, 1977 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2560) อาจแบ่งความรับผิดชอบได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือคนใกล้ชิด และ 3) ความรับผิดชอบต่อค่านิยมสัญญาและอุดมคติอันเป็นสากล

2. ความหมาย ระดับ และ ประเภทของความเคารพนับถือ

จากการประมวลเอกสารอาจให้ความหมายของ “ความเคารพนับถือ” ว่า หมายถึง การยอมรับตระหนักในคุณค่าความดีของตน ของผู้อื่นที่ใกล้ชิดในสังคม และของเพื่อนมนุษย์ โดยการแสดงออกอย่างอ่อนน้อม อ่อนโยน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ล่วงเกินและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2556 และ Lickona, 1991) เกี่ยวกับประเภทของความเคารพนับถือ Lickona (1991) ได้จำแนกประเภทความเคารพนับถือเป็น 3 ระดับ คือ 1) ความเคารพนับถือตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง 2) ความเคารพนับถือผู้อื่น เป็นความรู้สึกเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และ 3) ความเคารพนับถือต่อสิ่งต่าง ๆ นอกเหนือจากบุคคล (ชีวิตทุกรูปแบบและสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนชีวิตอยู่) หากพิจารณาจากการจำแนกความเคารพนับถือ สามารถจัดระดับของความเคารพนับถือตามระดับพัฒนาการทางจริยธรรม ได้เป็น 1) ความเคารพนับถือต่อตนเอง 2) ความเคารพนับถือต่อผู้ใกล้ชิดและสังคม และ 3) ความเคารพนับถือต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งอันเป็นสากล

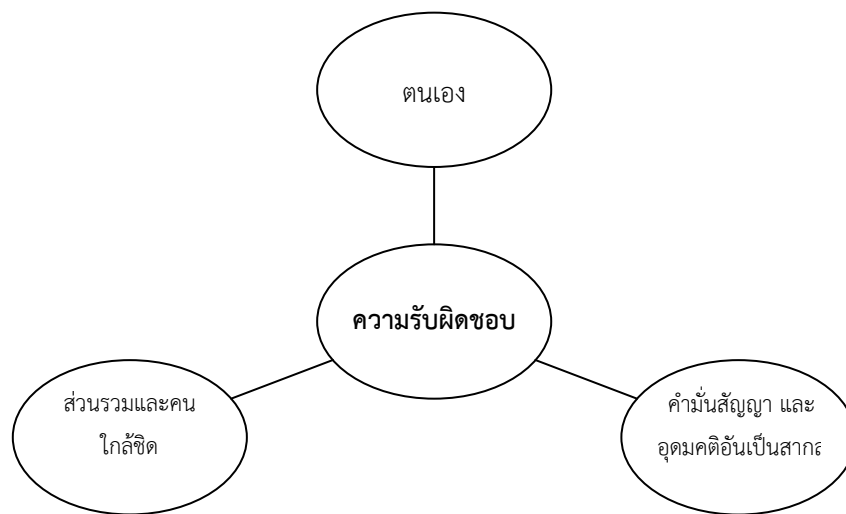
3. ความสำคัญของความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ

ในด้านความรับผิดชอบ หากบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบ ย่อมส่งผลดังนี้ 1) ทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา 2) เป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญ และเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 3) เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น 4) ทำให้เกิดความก้าวหน้า ความสงบสุขและความเรียบร้อยในสังคม และ 5) ไม่เป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมและความเสียหายต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้การทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมาย ทันตามเวลาที่กำหนด จึงทำให้บุคคลอื่น ๆ มีความเชื่อมั่น ไว้วางใจในการทำงานใด ๆ ก็ตาม

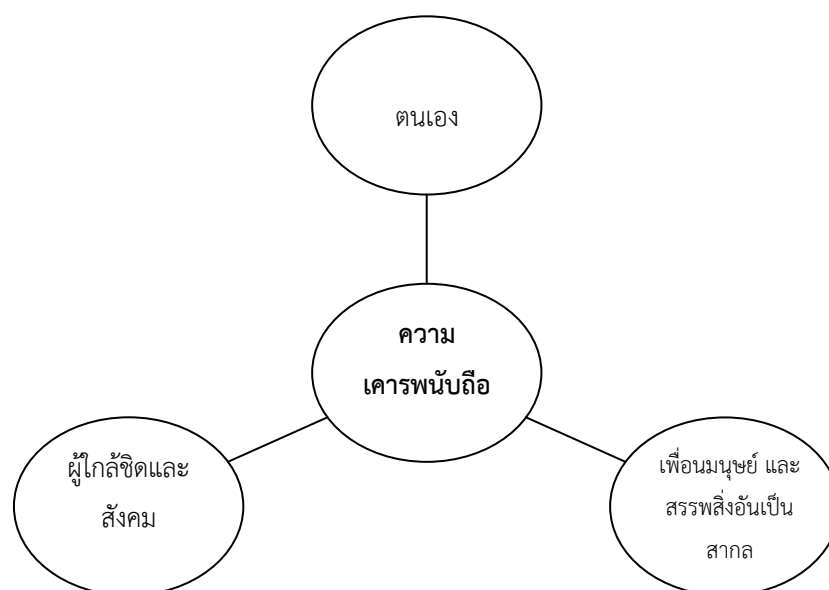
ในด้านความเคารพนับถือ การเคารพเป็นเรื่องใหญ่และเป็นเรื่องของใจที่มีคุณภาพ บุคคลที่สามารถอธิบายเรื่องนี้ได้ดี จะต้องเป็นบุคคลที่มองเห็นและรู้คุณสมบัติใจของตนเอง และมองเห็นของสัตว์โลก Lickona (1991) ให้ความสำคัญของหัวใจของศีลธรรมของประชาชนที่เป็นสากล คือ ความเคารพนับถือควบคู่กับความรับผิดชอบ โดยมีจุดประสงค์ส่งเสริมความดีของปัจเจกชนและของชุมชนทั้งมวล คุณค่าของความเคารพนับถือและความรับผิดชอบมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาคนให้บุคคลที่สมบูรณ์แบบ 2) ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ในทางประชาธิปไตย และ 4) ด้านส่งเสริมความเป็นธรรม เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรับรู้และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน มุ่งมั่นด้วยความเพียรพยายาม ความละเอียดรอบคอบที่มีต่อตนเองและสังคม รวมถึงปฏิบัติหน้าที่งานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย และรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งผลดีและผลเสีย เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ปิดกั้นหน้าที่ของตนเองให้แก่ผู้อื่น ความรับผิดชอบ มี 3 ระดับ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือคนใกล้ชิด และ 3) ความรับผิดชอบต่อค่านิยมสัญญาและอุดมคติอันเป็นสากล ดังรูปที่ 1 ซึ่งความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อ ตัวบุคคล สังคม และประเทศชาติ ที่จะพัฒนาบุคคล สังคม ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและความสงบสุข

ความเคารพนับถือ หมายถึง การยอมรับตระหนักในคุณค่าคุณความดีของตน ของผู้อื่นของเพื่อนมนุษย์ และสรรพสิ่งอันเป็นสากล มีการแสดงออกอย่างอ่อนน้อม อ่อนโยน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ล่วงเกินและไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น ความเคารพนับถือมี 3 ระดับ คือ 1) ความเคารพนับถือต่อตนเอง 2) ความเคารพนับถือต่อผู้ใกล้ชิดและสังคม และ 3) ความเคารพนับถือต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งอันเป็นสากล ดังรูปที่ 2 ซึ่งความเคารพนับถือมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม และมวลมนุษย์รวมถึงสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ที่จะทำให้อุบัติและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และประสบความสำเร็จ

รูปที่ 1 ระดับของความรับผิดชอบ

รูปที่ 2 ระดับของความเคารพนับถือ

จากการศึกษาความหมายและความสำคัญของความรับผิดชอบและความเคารพนับถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังพัฒนา ซึ่งนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นเยาวชนกลุ่มที่มีความสำคัญ ควรจะได้รับการปลูกฝัง พัฒนาคุณลักษณะทั้งสองประการดังกล่าวด้วย ในการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ลักษณะ “ความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ” เป็นคุณลักษณะสำคัญและควรพัฒนาขณะอยู่ในกระบวนการของสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ซึ่งการที่นักเรียนมีลักษณะดังกล่าวมาน้อย อาจเกิดได้จากปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน สิ่งสำคัญที่ต้องศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน คือ รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบและความเคารพนับถือนี้เป็นอย่างไร ซึ่งการที่จะได้มาซึ่งรูปแบบดังกล่าว ต้องเริ่มจากการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณลักษณะสำคัญในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว จากนั้นนำแนวคิด/หลักการทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาจัดเป็นแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ในทางปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ

ปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมความรับผิดชอบและความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี เป็นปัจจัยที่มีผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ การกำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุครั้งนี้ พิจารณาตามรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ที่เสนอโดย Magnusson & Endler, 1976 (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2556) ซึ่งมีสาระสำคัญกำหนดกลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุของจิต-พฤติกรรมสำคัญของบุคคลไว้ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจิตลักษณะเดิมของบุคคล กลุ่มสถานการณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวของบุคคล กลุ่มที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะกับสถานการณ์ (ซึ่งจะหาได้จากการวิเคราะห์เชิงสถิติ) และ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ การนำเสนอต่อไปนี้ เป็นผลของการประมวลเอกสารเพื่อกำหนดตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เพียง 3 กลุ่ม นี้เท่านั้น

กลุ่มที่ 1 กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ (ทางสังคม)

การประมวลเอกสารพบตัวแปรสำคัญที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของ ความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ 4 ประการ คือ การเห็นแบบอย่างคนใกล้ชิด การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว สนับสนุนจากโรงเรียน และ บรรยากาศสถานศึกษา สาระโดยสังเขปของปัจจัยดังกล่าวมีดังนี้

1. การเห็นแบบอย่างจากคนใกล้ชิด หมายถึง การที่นักเรียนได้สังเกตเห็นบุคคลใกล้ชิด อันได้แก่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ และให้การยอมรับอยากจะทำปฏิบัติตาม ลักษณะดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ (Social Cognitive Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1997) ซึ่งแบ่งกระบวนการเรียนรู้แบบเลียนแบบไว้ 4 กระบวนการ ได้แก่ 1) การเอาใจใส่ (Attentional Processes) 2) การเก็บจำ

(Retention Processes) 3) การแสดงออก (Production Processes) และ 4) สิ่งล่อใจและการจูงใจ (Incentive and Motivation)

2. การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว หมายถึง การที่บิดา มารดา ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก มีการติดต่อสื่อสารปฏิบัติกับเด็กทั้งวาจาและการกระทำโดยส่งผ่านความรู้สึกและอารมณ์ เพื่อเลี้ยงดู และฝึกรบรณลักษณะและพฤติกรรมของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา มารดา ผู้ปกครอง 3 รูปแบบ คือ 1) แบบประชาธิปไตย (Democratie rearing) 2) แบบเข้มงวด กวดขัน (Authoritative rearing) และ 3) แบบปล่อยปละละเลย (Laissez-fair rearing) ซึ่งแบบที่ 3 นี้ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าได้ตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับการเอาใจใส่คำแนะนำหรือ ความช่วยเหลือจากบิดามารดาตามเท่าที่ควร (Hurlock, 1956)

3. การสนับสนุนจากโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียน (หรือสถานศึกษา) แสดงให้นักเรียน ได้รับรู้ว่า โรงเรียนให้การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (เช่น ชมเชย ให้กำลังใจ) ด้านข้อมูลข่าวสาร (เช่น ประชาสัมพันธ์ แจกเอกสาร) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การเรียน) การสนับสนุน จากโรงเรียน มาจากแนวคิดการเสริมแรงทางสังคม กลุ่มสถานการณ์นิยม “การสนับสนุนทางสังคม” ซึ่งประกอบด้วย 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotion Support) 2) การสนับสนุนทางด้านข้อมูล ข่าวสาร (Information Support) และ 3) การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และแรงงาน (Bhanhutnnavin, 2000)

4. บรรยากาศสถานศึกษา หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา และส่งผลถึงการรับรู้ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลทุกคนในสถานศึกษา สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งที่เป็นวัตถุ สิ่งของ ตัวบุคคล วิธีการ หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มี อิทธิพลต่อบุคคลในโรงเรียนและส่งผลต่อพัฒนาการของนักเรียนทั้งในด้านบวกและลบ การส่งเสริม ความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่ นักเรียน

มีงานวิจัยที่พบว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านดีของนักเรียน เช่น การเห็นแบบอย่างการคบเพื่อนดีเป็นตัวทำนายสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันภายในตน พฤติกรรมปฏิเสธ อิทธิพลเพื่อนด้านไม่ดี และพฤติกรรมการป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี (นิศาร สนามเขต, 2550) นักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ ในครอบครัวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย (สุภาสินี นุ่มเนียม, 2546) การสนับสนุนทางสังคมจากครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่ร่วมทำนายพฤติกรรมปฏิเสธอิทธิพล เพื่อนด้านไม่ดีของนักเรียนได้ร้อยละ 28.20-39.90 (นิศาร สนามเขต, 2550) และบรรยากาศทางการ เรียนเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเรียนที่ดีร้อยละ 41.3 (ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และ อิศร์ศักดิ์ อุ่ณอารมณ์เลิศ, 2553)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การเห็นแบบอย่างจากคนใกล้ชิด การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การสนับสนุนจากโรงเรียน และบรรยากาศสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านดีของบุคคล

กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะนักเรียนทำให้คาดได้ว่า กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ (ทางสังคม) ซึ่งประกอบด้วย 4 ตัวแปรดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ ของนักเรียนอาชีวศึกษาวิชาชีพ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม

การประมวลเอกสารพบตัวแปรจิตลักษณะเดิมสำคัญที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของ ความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ 3 ประการ คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน (ทั่วไป) และ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน สาระโดยสังเขปของปัจจัยดังกล่าวมีดังนี้

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม

หมายถึง ความคิดเชิงหลักการที่บุคคลใช้เป็นเหตุผล เพื่อตัดสินใจจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ เมื่ออยู่ในกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือโทษ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวม (Kohlberg, 1964; Piaget, 1932; Rest, 1986; ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2540 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ 2560) Piaget และ Kohlberg เห็นว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นจริยธรรมของบุคคล จริยธรรมของแต่ละบุคคล จะสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับหลักการและเหตุผลของแต่ละบุคคลที่ใช้ในการตัดสินใจ

2. ความเชื่ออำนาจในตน (ทั่วไป)

หมายถึง การที่บุคคลเชื่อว่าผลที่เกิดกับตน มีสาเหตุมาจากการกระทำของตน เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย ความเชื่ออำนาจในตนมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความเชื่อว่าตนทำได้ 2) ความเชื่อว่าความพยายามมีความสำคัญต่อความสำเร็จของตน 3) ความเชื่อว่าตนทำนายได้แม่นยำจากสาเหตุหนึ่ง ๆว่าจะเกิดผลตามมาอย่างไร และ 4) ความเชื่อในความสามารถควบคุมให้เกิดผลตามที่ตนต้องการได้ ซึ่งความเชื่อเช่นนี้เป็นจิตลักษณะที่ถูกอธิบายอยู่ในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Rotter (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2557)

3. ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ว่ามีสิ่งใดหรืออะไรเกิดในอนาคตทั้งใกล้และไกล ความเชื่อว่าสิ่งที่เกิดในอนาคตนั้นอาจจะเกิดกับตนได้เช่นเดียวกับที่เกิดกับผู้อื่น และสิ่งที่เกิดในอนาคตนั้น มีคุณค่าหรือความสำคัญที่ไม่ลดลง มีงานวิจัยในประเทศไทยได้ศึกษา พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน มี 5 องค์ประกอบ ทั้งด้านบวกและลบ คือ 1) คาดถึงผลเสียในอนาคต คิดป้องกัน 2) ไม่คิดถึงอนาคต มากไปกว่าปัจจุบัน 3) รู้สาเหตุปัจจุบันของผลดีในอนาคต 4) อดทนได้ ไม่คิดเปลี่ยนใจ และ 5) ขาดการควบคุมตนให้กระทำอย่างเหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2557)

มีงานวิจัยที่พบว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านดีของนักเรียน เช่น เหตุผลเชิงจริยธรรมร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 5 ตัว ร่วมกันทำนายพฤติกรรมซบเซ่ปลอดภัยของนักเรียนได้ร้อยละ 32.4 และความเชื่ออำนาจในตนส่งผลทางบวกต่อความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน ต่อครอบครัว ต่อสถานศึกษา และต่อสังคม (สุขุมภรณ์ เอี่ยมสำอางค์, 2551) ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต

และควบคุมตน สามารถทำนายพฤติกรรมเคารพกฎระเบียบของนักศึกษา ได้มากกว่าพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเพื่อน และพฤติกรรมรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อม (ดุงเดือน พันธมนาวิน, 2557)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน (ทั่วไป) และลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านดีของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะนักเรียน ทำให้คาดได้ว่า กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน (ทั่วไป) และลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือของนักศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์

การประมวลเอกสารพบตัวแปรสำคัญที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ 2 ประการ คือ ทศนคติต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ ความเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ สาระโดยสังเขปของปัจจัยดังกล่าวมีดังนี้

1. ทศนคติต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ

ทศนคติต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ หมายถึง จิตลักษณะของบุคคล เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคล คือ ความรู้ว่สิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมาก และส่งผลให้เกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น บุคคลจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้น ไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบ ของตนเอง ทศนคติต่อพฤติกรรม มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้คิดเชิงประเมินค่า (Cognitive aspect) 2) ความรู้สึก (Affective aspect) และ 3) ความตั้งใจที่จะกระทำ หรือตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการกระทำ (Behavioral intention aspect) (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2557)

2. ความเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ

ความเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ เป็นจิตลักษณะเฉพาะกิจ สอดคล้องตามปัจจัยกลุ่มที่ 2 ที่กล่าวมาแล้ว

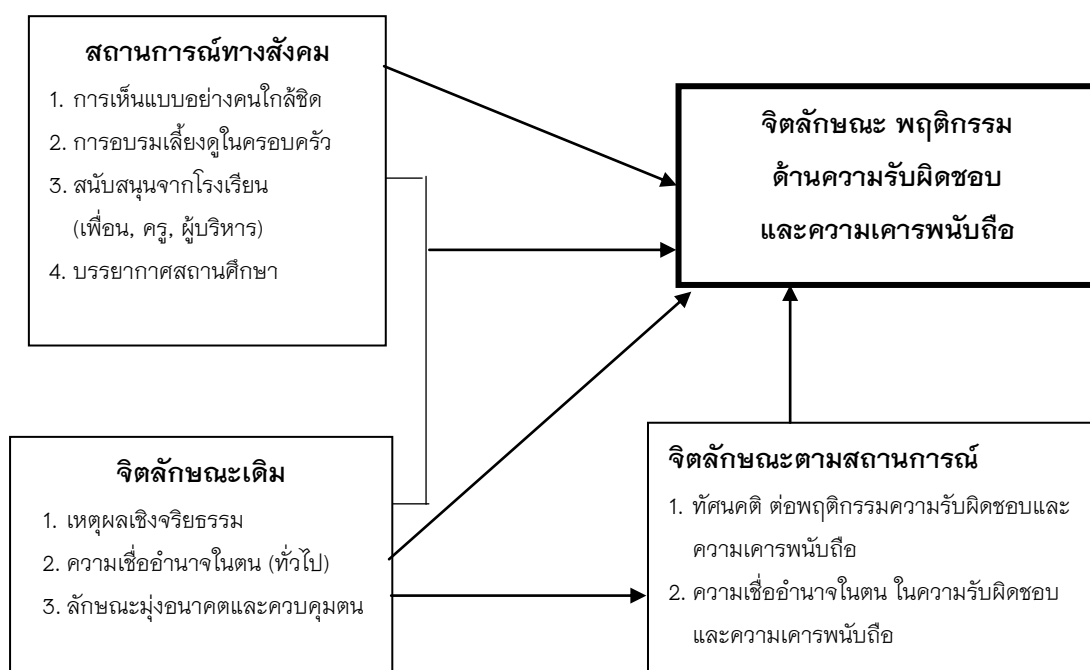
มีงานวิจัยที่พบว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านดีของนักเรียน เช่น พฤติกรรมการสนับสนุนบุคคลรอบข้างให้เลือกซื้อสินค้าอย่างมีวิจารณญาณ ได้ร้อยละ 52.2 ในกลุ่มรวม โดยตัวทำนายที่สำคัญอันดับ 1 คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม (กฤตย์พิสิษฐ์ ตั้งจิตปรารถนา, ดวงเดือน พันธมนาวิน, ดุงเดือน พันธมนาวิน และศรัณย์ พิมพ์ทอง, 2562) ความเชื่ออำนาจในตน มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (นิศากร สนามเขต, 2550)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ทศนคติและความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านดีของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะนักเรียน ทำให้คาดได้ว่ากลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะทางสถานการณ์ อันได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ และความเชื่อ

อำนาจในตนในความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบและความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี

ผลจากการสังเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อความรับผิดชอบ และ ความเคารพนับถือ

โดยอาศัยกรอบแนวคิดไปใช้เป็นข้อสรุปที่แสดงการสังเคราะห์ผลของศึกษา ในการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมนุษย์ คือ รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) จากการศึกษาความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ และปัจจัยเชิงสาเหตุด้วย การประมวลเอกสารดังเสนอ ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญในกลุ่มสถานการณ์ทางสังคม มี 4 ตัวแปร กลุ่มจิตลักษณะเดิม มี 3 ตัวแปร และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัวแปร โดยอาศัยหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ สามารถสรุปความสัมพันธ์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณลักษณะความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ
ของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี

จากการสังเคราะห์ตัวแปรและกรอบแนวคิดดังกล่าว เมื่อนำไปดำเนินการวิจัยจะได้พบปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญ ที่กำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาความรับผิดชอบและ ความเคารพนับถือของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีได้ โดยพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุเหล่านั้น และพัฒนาจิตลักษณะพฤติกรรมความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือโดยตรงอีกด้วย ซึ่งในการพัฒนานั้นอาจต้องใช้ทั้งหลักการวิธีการทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ และทางการบริหารการศึกษาประกอบกัน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการทบทวนเอกสาร พบว่า ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม คือ 1) การเห็นแบบอย่างคนใกล้ชิด 2) การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว 3) สนับสนุนจากโรงเรียน และ 4) บรรยากาศสถานศึกษา ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) ความเชื่ออำนาจในตน และ 3) ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ 1) ทักษะติดต่อความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ และ 2) ความเชื่ออำนาจในตนในความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ ซึ่งเป็นตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ และความเคารพนับถือ ใช้เป็นแนวทางการกำหนดนโยบายและการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี โดยออกแบบกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว ร่วมกับสถานประกอบการ ขณะที่นักเรียนอยู่ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ นอกจากนี้คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบและความเคารพนับถือ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงชีวิต และเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กฤตพิสิษฐ์ ตั้งจิตปรารถนา, ดวงเดือน พันธุนาวัน, ดุจเดือน พันธุนาวัน และศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2562). จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการ Veridian E –Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 12(3), 100-124.
- โกศล มีคุณ (2560). อิทธิพลของการใช้นวัตกรรมนิทานพัฒนาจิตลักษณะด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุนาวัน. (2557). การวิจัยเพื่อการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนทั่วไปและ เฉพาะกิจเพื่อใช้กับวัยรุ่นไทยและการประเมินคุณลักษณะของคะแนนจากแบบวัด. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย*, 11(2), 121-189.
- ดุจเดือน พันธุนาวัน. (2556). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเลวอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุนาวัน. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ : แบบวัดทั่วไปและแบบวัดเฉพาะกิจและการประเมินคุณภาพจากการใช้. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย*, 11(2), 190-232.
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และธีรศักดิ์ อุ่ณารมย์เลิศ. (2553). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

- การเรียนรู้ที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 1(2), 126-139.
- นิศากร สนามเขต. (2550). *การมีภูมิคุ้มกันภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. (2556). *เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สุขุมารณ์ เอี่ยมสำอางค์. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สุภาสินี นุ่มเนียม. (2546). *ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: the exercise of control*. New York: Freeman.
- Bhanthumnavin, D. (2000). Important of supervisory social support and it implications for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies: A Journal*, 12(2), 155-167.
- Hurlock, E.B. (1956). *Child development* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill Inc.
- Lickona, T. (1991). *Educating for character: how our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam.

คลาวด์ คิทเชน : โอกาสและความท้าทาย
ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร
CLOUD KITCHENS: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES TOWARD COMPETITIVE
CAPACITY OF THE RESTAURANT BUSINESS

จณิสมา ศรีหิรัญ *

Jenasama Srihirun

อรพรรณ ปางแก้ว **

Orapan Pangkaew

(Received : May 07, 2020 ; Revised : June 14, 2020 ; Accepted : June 15, 2020)

บทคัดย่อ

Cloud Kitchen (คลาวด์ คิทเชน) คือ ร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้าน ไม่มีที่นั่งให้ลูกค้า มีช่องทางการจัดจำหน่ายโดยการรับคำสั่งซื้ออาหารออนไลน์ตามแอปพลิเคชัน และมีลักษณะเป็นครัวกลาง ใช้เป็นสถานที่ประกอบอาหารและจัดส่งอาหารของกิจการ ซึ่งมี 5 ประเภท คือ 1) ครัวกลางกระจายสินค้า 2) ครัวกลางขนาดกะทัดรัด 3) ครัวเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีระบบการสั่งซื้อออนไลน์ของตนเอง 4) ครัวรับจ้างเหมาภายนอก และ 5) ครัวอิสระ ประโยชน์ของธุรกิจ Cloud Kitchens ที่มีต่อผู้ประกอบการจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การดำเนินธุรกิจ 2) การจัดการด้านการเงิน 3) การจัดการด้านการตลาด และ 4) การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร โดยใช้แนวคิด PESTLE Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า Cloud Kitchen ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมด้าน 1) การเมือง และ 2) กฎหมาย โดยภาครัฐมีมาตรการเอื้อให้ผู้ประกอบการลงทุนได้ง่ายขึ้นและสนใจทางภาษี ในขณะที่ความท้าทายด้านกฎหมายคือ การคุ้มครองสิทธิสวัสดิภาพแรงงานของคนงานและการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจากการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ 3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ Cloud Kitchen มีอัตราการขยายตัวของธุรกิจทั่วโลกเติบโตสูงกว่าอัตราการขยายตัวของธุรกิจร้านอาหาร ในขณะที่ความท้าทายด้านเศรษฐกิจคือการเกิดรูปแบบธุรกิจ Crowdfunding (การระดมทุนสาธารณะ) และการร่วมทุนในธุรกิจ หรือ Venture Capital (VC) 4) ปัจจัยด้านสังคม พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยน และห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจร้านอาหารมีการเปลี่ยนแปลง ความท้าทายด้านสังคมที่เกิดขึ้น คือ พฤติกรรมผู้บริโภคขาดการปฏิสัมพันธ์ 5) ปัจจัย

* อาจารย์ประจำ สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Instructor of Tourism Industry Management, Faculty of Administration and Accountancy, Konkaen University. e-mail : jenass@kku.ac.th, jenasama.srihirun@gmail.com

** อาจารย์ประจำ สาขานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
Instructor of Law, Faculty of Integrated Social Sciences, Konkaen University, Nongkhai Campus.
e-mail : orapapa@kku.ac.th

ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดความท้าทายด้านนวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงความปลอดภัยทางอาหาร สุขอนามัย ของสถานที่ประกอบอาหาร และผู้สัมผัสอาหาร และ 6) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี คือ การพัฒนารูปแบบการค้าพาณิชย์ออนไลน์ (E-Commerce) ความท้าทายด้านเทคโนโลยี คือ ปัญหาความปลอดภัยในข้อมูลของผู้สั่งซื้ออาหารที่ใช้การส่งจ่ายเงินผ่านแอปพลิเคชัน ดังนั้น Cloud Kitchen จึงเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งและทางรอดใหม่ในการเข้ามาแก้ปัญหาของการดำเนินการธุรกิจร้านอาหารให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี

คำสำคัญ : คลาวด์คิทเชน ธุรกิจร้านอาหาร ความสามารถในการแข่งขัน

Abstract

Cloud Kitchen is the restaurant without the storefront. There are not seats for customers. Customers can order foods through distribution channels online according using the applications. It has also a shared-kitchen as a cooking place and food delivery point. There are 5 types of cloud kitchen, namely 1) hub and spoke kitchen 2) pod kitchen 3) commissary kitchens/aggregator 4) outsourced kitchen and 5) independent kitchen. The benefits of Cloud Kitchens to entrepreneurs are categorized into 4 areas: 1) business operations 2) financial management 3) marketing management and 4) human resource management. This article aims to study the opportunities and challenges of Cloud Kitchens toward the competitive capacity of the restaurant business by using the PESTLE Analysis concept as a tool for analysis and synthesis. The results show that Cloud Kitchen is supported and promoted in 1) politics and 2) laws. That is, the government has measures to help entrepreneurs to invest easier and tax incentives. In addition, the legal challenge is to protect the labor welfare rights of workers and the protection of consumer rights from online food ordering. 3) The economic factors: Cloud Kitchen has the business growth rate of the world growing higher than the rate of the restaurant business. Whereas the economic challenges is the creation of a crowd funding business model (public funding) and a business venture or Venture Capital (VC). 4) Social factors: Consumer behavior has changed and the restaurant supply chain has also changed. Social challenges that arise are consumer behavior lack of interaction. 5) Environmental factors: Challenges in packaging innovation that are environmentally friendly and taking into account the food safety, hygiene of the food establishment and food Production and food handler, and 6) Technological factors are the development of e-commerce online model, and the technology challenge is the data security issues of food ordering users and using payment via applications (apps). Therefore, Cloud

Kitchen was initiated as an alternative and a new way to solve the problem of running a restaurant business in relation to consumer behavior in the era of technological transformation.

Keywords : Cloud kitchens, Restaurant business, Competitive capacity

บทนำ

มูลค่าตลาดของธุรกิจร้านอาหาร ในประเทศไทย ปี พ.ศ.2561 มีมูลค่าสูงกว่า 4 แสนล้านบาท และมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผนวกกับความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจที่เพิ่มขึ้นทุกปี ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้ผู้ประกอบการรายใหม่ เข้าสู่ตลาดธุรกิจร้านอาหารอย่างต่อเนื่อง (Department of Business Development, 2019) มากไปกว่านั้น ธุรกิจร้านอาหารยังเชื่อมโยงผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติผ่านการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งมีอาหารเป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนให้ตลาดของธุรกิจนี้เติบโตมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

เดิมทีการดำเนินธุรกิจร้านอาหารให้ความสำคัญกับทำเลที่ตั้ง (Location) ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ที่สำคัญของธุรกิจร้านอาหารที่เน้นความสะดวก (Convenience) และการเข้าถึง (Accessibility) รวมทั้งคำนึงถึงคุณภาพการส่งมอบบริการชั้นเลิศและสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับลูกค้าเป็นหลัก ในขณะที่โลกในยุคปัจจุบันมีการเติบโตของสังคมเมือง (Urbanization) และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (Digital Disruption) ผู้บริโภคต้องใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบและมีการเชื่อมโยงผ่านระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดพฤติกรรมในการอุปโภคและบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมทั้งธุรกิจร้านอาหารก็มีการปรับเปลี่ยนด้วยเช่นกัน

ธุรกิจสั่งซื้ออาหารออนไลน์ หรือที่เรียกว่า Food Delivery ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2557 – 2561 ขยายตัวเฉลี่ยราวร้อยละ 10 ต่อปี สูงกว่าการขยายตัวของธุรกิจร้านอาหารโดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3-4 ต่อปี โดยมีมูลค่ารวมของธุรกิจ Food Delivery ในปี พ.ศ.2562 มูลค่า 3.5 หมื่นล้านบาท และมีการขยายตัวของธุรกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องราวร้อยละ 14 จากปี 2561 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8 ของมูลค่าธุรกิจร้านอาหารของประเทศไทยในปี พ.ศ.2562 รวมทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสสร้างรายได้ให้แก่ผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่ธุรกิจร้านอาหาร อาทิ ร้านอาหารขนาดกลางและเล็ก คาดว่าจะมีส่วนแบ่งรายได้ราว 2.6 หมื่นล้านบาท ผู้ซบซึ้งรถจักรยานยนต์มีส่วนแบ่งรายได้ราว 3.9 พันล้านบาท และ ผู้ให้บริการ Food Delivery Application มีส่วนแบ่งรายได้ราว 3.4 พันล้านบาท (ThaiSMEsCenter, 2019)

แนวโน้มใหม่สำหรับการทำธุรกิจร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้านเปิดให้บริการและใช้การจัดส่งอาหารผ่านการสั่งซื้อออนไลน์คือแนวคิด Cloud Kitchens (คลาวด์ คิทเชน) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ทันสมัยในสถานการณ์ร่วมสมัยทั่วโลกและแนวคิดนี้กำลังพัฒนาในช่วงเวลาสำคัญที่สุดด้วยอัตราการเติบโตของรายได้และกำไรแบบ CAGR (Compound Annual Growth Rate) ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนอื่น ๆ ของร้านอาหารและเครื่องดื่ม เช่นร้านอาหารดั้งเดิมและร้านอาหารจานด่วน (H.M.Moyeenudin, Anandan, ShaikJaveed, & Bindu, 2020). ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้นับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหารที่มีผลจากการเข้ามา

ของการดำเนินธุรกิจแบบ Cloud Kitchens ผ่านแอปพลิเคชันการให้บริการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ ซึ่งธุรกิจ Cloud Kitchens นี้จะเป็นโอกาสหรือความท้าทายของธุรกิจร้านอาหารในปัจจุบันยังเป็นคำถามที่น่าค้นหา

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาโอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร

วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์

เพื่อให้การศึกษาโอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้เขียนได้ใช้แนวคิด PESTLE Analysis ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยพื้นฐาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) P: Politics การเมือง 2) E: Economic เศรษฐกิจ 3) S: Social & Culture สังคม วัฒนธรรม 4) T: Technological เทคโนโลยี 5) L: Legal กฎระเบียบ หรือกฎหมาย และ 6) E: Environmental สภาวะแวดล้อม นำมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยมีกระบวนการขั้นตอน ดังนี้ 1) รวบรวมเนื้อหาข้อมูลของแนวคิด Cloud Kitchens การสั่งซื้ออาหารออนไลน์ และธุรกิจร้านอาหาร จากหนังสือ วารสาร บทความวิชาการ และบทความวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) นำเนื้อหาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยใช้เทคนิค PESTLE Analysis มาเชื่อมโยงในการวิเคราะห์ 3) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ PESTLE ดังกล่าวมาเป็นฐานคิดในการนำมาเป็นกรอบในการสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ โอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อธุรกิจร้านอาหาร

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาและความหมายของ Cloud Kitchens

อุตสาหกรรมร้านอาหารในสหรัฐอเมริกา มีอัตราการปิดกิจการมากกว่า 60% ของร้านอาหารทั้งหมด ซึ่งโดยมากมีปัญหาตั้งแต่ปีแรกของการดำเนินการ และเกือบ 80% จะปิดกิจการเมื่อดำเนินการครบ 5 ปี นอกจากนี้จำนวนร้านอาหารที่เป็นเจ้าของอิสระ (Independently Owned Restaurants) ในสหรัฐอเมริกาลดลงร้อยละ 2 จากปี ค.ศ.2016 ถึงปี ค.ศ.2017 รวมทั้งจำนวนร้านอาหารที่เป็นเจ้าของอิสระในนิวยอร์กก็ลดลงตั้งแต่ปี ค.ศ.2005 ถึงปี ค.ศ.2015 ซึ่งมีหลายสาเหตุสำหรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้น หนึ่งในสาเหตุหลักที่พบบ่อย คือ ค่าเช่าที่ตั้ง พฤติกรรมการรับประทานของผู้บริโภค และการบริหารจัดการร้านอาหาร (CNBC, 2016) Cloud Kitchen จึงเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการเข้ามาแก้ปัญหาของการดำเนินการธุรกิจร้านอาหารให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน

Cloud Kitchens (คลาวด์ คิทเชน) หรือ Dark Kitchen คือ ร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้าน ไม่มีที่นั่งให้ลูกค้า หรือที่เรียกกันว่า Ghost Outlets หรือ Virtual Café มีการรับคำสั่งซื้ออาหารตามแอปพลิเคชันแบบเดลิเวอรี ส่งถึงที่บ้านหรือที่ทำงาน (Online Food Delivery) โดย Cloud Kitchens ซึ่งมีลักษณะเป็นครัวกลาง (Centralized Kitchen) ที่ใช้เป็นสถานที่ประกอบอาหารของกิจการ มักตั้งอยู่ในตัวเมืองและใช้พื้นที่ขนาดเล็กหากแต่มีทำเลที่สะดวกในการขนส่งอาหารไปยังเมืองหลัก ๆ

(Hattie, 2017 & Sharda, 2020) ในขณะที่ Cloud Kitchens อาจหมายถึง การสร้างพื้นที่ครัวและอุปกรณ์ครัวให้เช่าสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการขยายสาขาและต้องการทำการตลาดขายแบบเดลิเวอรี่โดยเฉพาะ นอกจากนั้น Cloud Kitchen ยังเป็นครัวที่สามารถปรุงอาหารหลากหลายประเภทหรือหลายตราสินค้า (Brand) จากผู้ให้บริการปรุงอาหารรายเดียวหรือหลายรายก็ได้ โดยใช้พื้นที่ครัวและอุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ ทำให้ Cloud Kitchen เป็นที่สนใจของผู้ประกอบการรายใหม่จำนวนมากเนื่องจากเป็นรูปแบบการเริ่มต้นทำธุรกิจที่ไม่ต้องมีเงินลงทุนจำนวนมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับเปิดกิจการร้านอาหารแบบดั้งเดิม ในมุมมองของผู้เขียน เล็งเห็นว่า Cloud Kitchens คือ รูปแบบผสมผสานระหว่าง “Sharing Economy” ซึ่งมีลักษณะเศรษฐกิจแห่งการแบ่งปัน เน้นการ “เช่าใช้” มากกว่า “ซื้อใช้” ซึ่งเห็นได้จาก “การเช่าพื้นที่ทำครัว” ในการประกอบธุรกิจอาหาร โดยในพื้นที่เดียวกันอาจมีหลายสถานประกอบการอยู่ในที่เดียวกันได้ และแนวคิด “LEAN Management” ที่มีกระบวนการบริหารจัดการ ปรับปรุง ลดความสูญเสีย จัดเรียงกระบวนการใหม่ เพื่อส่งมอบคุณค่าที่ลูกค้าต้องการ มีการบริหารจัดการต้นทุน รวมทั้งบริหารช่องทางการจัดจำหน่าย ผ่านการใช้งานเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้าถึงผู้บริโภค เช่น การสั่งอาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันนับเป็นนวัตกรรมการดำเนินธุรกิจร้านอาหารที่สอดคล้องกับ Cloud Kitchens ซึ่งสามารถจำแนกประเภทและคุณลักษณะสำคัญของ Cloud Kitchens ได้ 5 ประเภท (Sharda, 2020) ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทและคุณลักษณะสำคัญของ Cloud Kitchens (ดัดแปลงจาก Serving Food from the Cloud) (Sharda, 2020)

ที่	ประเภทของ Cloud Kitchens	คุณลักษณะ
1.	ครัวกลางกระจายสินค้า (Hub and Spoke Kitchen Model)	ครัวกลางที่เตรียมอาหารกึ่งปรุงพร้อมรับประทาน (semi-cooked dishes) นำส่งไปยังร้านอาหารเล็ก ๆ เพื่อให้ร้านอาหารไปปรุงให้สุกก่อนที่จะจัดจำหน่าย ข้อดีเป็นการประหยัดต้นทุนเรื่องพื้นที่ครัว ขนาดของการขยายกิจการและมาตรฐานการบริหารจัดการร้าน
2.	ครัวกลางขนาดกะทัดรัด (Pod Kitchen)	ครัวที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก ไม่จำกัดที่ตั้ง อาจเป็นที่บริเวณลานจอดรถ โรงรถ บริเวณที่เก็บของ ตู้คอนเทนเนอร์ หรือพื้นที่ใด ๆ ก็ได้ ที่สะดวกในการปรุงอาหารและจัดการดำเนินการขนส่งอาหาร

ตารางที่ 1 (ต่อ) การจำแนกประเภทและคุณลักษณะสำคัญของ Cloud Kitchens (ดัดแปลงจาก Serving Food from the Cloud) (Sharda, 2020)

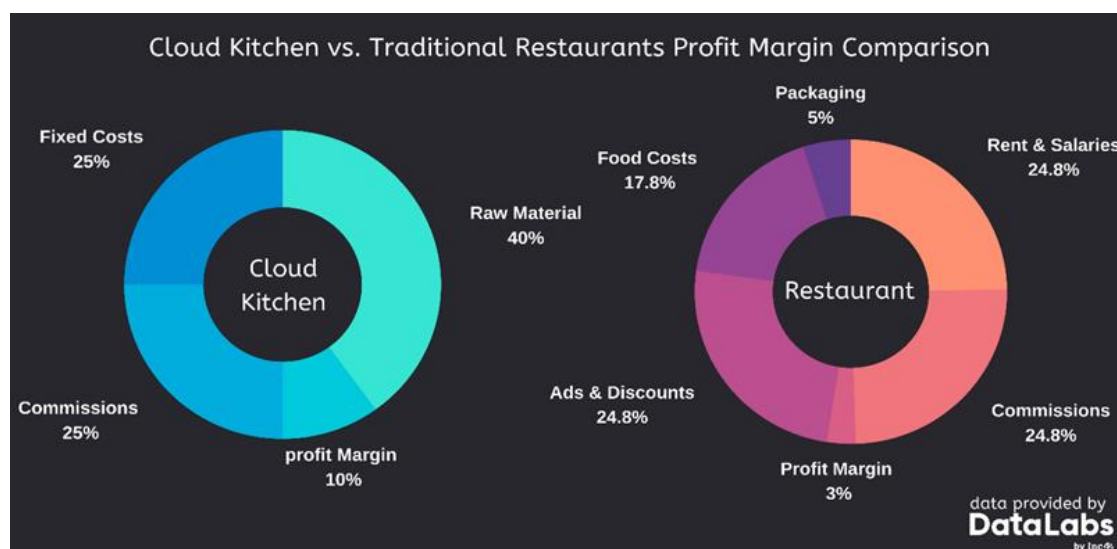
ที่	ประเภทของ Cloud Kitchens	คุณลักษณะ
3.	ครัวเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีระบบครัวและการสั่งซื้อออนไลน์ของตนเอง (Commissary Kitchens/Aggregator)	ครัวเชิงพาณิชย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้ให้บริการอาหารได้เช่าใช้พื้นที่ครัว อุปกรณ์ครัว และสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น น้ำ ไฟ ในการเตรียม และจำหน่ายอาหาร บางกรณี ครัวประเภทนี้ก็เป็น Aggregator ด้วย คือ เป็นผู้ให้บริการสั่งอาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน พร้อมทั้งจัดส่งอาหารถึงลูกค้าด้วย อย่างไรก็ตามมีการจัดเก็บค่าดำเนินการที่เป็นค่าคอมมิชชันต่อคำสั่งซื้อ ประมาณ 10-35% ของราคาขาย จากผู้ให้บริการอาหารที่ใช้รูปแบบ Cloud Kitchen รูปแบบนี้ นอกจากนั้น Aggregator นี้ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน การฝึกอบรมพนักงานส่งอาหาร และการฝึกอบรมพนักงานที่ดูแลอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัว ให้บำรุงรักษาอุปกรณ์ให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน
4.	ครัวรับจ้างเหมาภายนอก (Outsourced Kitchen Model)	ครัวที่จ้างหน่วยงานภายนอกมาดำเนินการจัดการงานครัวทั้งหมด ตั้งแต่การเตรียมอาหาร การจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่ส่งผ่านไปยังลูกค้า พ่อครัวก็เป็นหน่วยงานภายนอก
5.	ครัวอิสระ (Independent Kitchen)	ครัวอิสระ เป็นครัวที่มีสถานที่ตั้งขึ้นแยกออกมาอยู่ตามลำพัง มีการปรุงอาหารขายผ่านการขนส่งเดลิเวอรี่ขององค์กรตนเอง และก็ใช้บริการแอปพลิเคชันสั่งและส่งอาหารออนไลน์จากภายนอกด้วย

ดังนั้น สรุปได้ว่า ประเภทและคุณลักษณะสำคัญของ Cloud Kitchens จำแนกประเภทได้เป็น 5 ประเภท คือ 1) ครัวกลางกระจายสินค้า 2) ครัวกลางขนาดกะทัดรัด 3) ครัวเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีระบบการสั่งซื้อออนไลน์ของตนเอง 4) ครัวรับจ้างเหมาภายนอก และ 5) ครัวอิสระ

ร้านอาหารกับประโยชน์ของการเกิด Cloud Kitchens

Boston Hospitality Reviews (Muller, 2018) ระบุว่า สิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญ ประกอบด้วย 1) การรับประทานอาหารในร้านอาหาร (Eat-In) ที่เน้นคุณภาพอาหาร บรรยากาศ และสุนทรีภาพ ในการลิ้มลองอาหาร 2) การมารับอาหารที่สั่งไว้หน้าร้าน (Take-Out) คำนึงถึงความสะดวกสบาย และความรวดเร็ว 3) การบริการจัดส่งอาหาร (Delivery) คำนึงถึงความสะดวก การประหยัดเวลา และ 4) คำนึงถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบมาปรุงเองที่บ้าน (Cook-at-home) ทั้ง 4 ช่องทางในการจัดจำหน่ายและเข้าถึงอาหารของธุรกิจร้านอาหารมีจุดเชื่อมโยงที่ตรงกันคือ มีการใช้เทคโนโลยีระบบ E-Commerce ไม่ว่าจะเป็นการสั่งซื้อออนไลน์หรือการสำรองที่นั่งในร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชัน ในขณะที่ นวัตกรรมของธุรกิจร้านอาหารมีแนวคิดหลัก 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การออกแบบ 2) บรรยากาศ 3) อาหารเครื่องดื่ม 4) การใช้เทคโนโลยี และ 5) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Milan Ikov, 2016) ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของนักวิจัยหลายท่าน (Liu, 2009 & Hotho, 2011) ระบุว่า นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับความสำเร็จในตลาด ธุรกิจร้านอาหารที่มีการแข่งขันสูงโดยเฉพาะในอนาคตที่มีสภาพแวดล้อมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม Cloud Kitchens นับได้ว่าเป็นทางเลือกหนึ่งและเป็นทางรอดใหม่ ที่เข้ามาท้าทายผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี (Technology Transformation) ที่สำคัญในทศวรรษนี้

การเกิดขึ้นของ Cloud Kitchens สร้างประโยชน์ต่อผู้บริโภค โดยเป็นการตอบสนอง พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่นิยมสั่งอาหารออนไลน์ ราคาอาหารที่สมเหตุสมผล เพราะมีการแข่งขัน ในตลาด มีการจัดการส่งเสริมการขายให้ส่วนลดดึงดูดใจผู้บริโภค ความสะดวกรวดเร็วในการจัดส่ง เพราะใช้ Online Food Delivery Application ในขณะที่ผู้ให้บริการ Online Food Delivery Application ได้รับประโยชน์ทางตรงจากการขยายตัวของธุรกิจ Cloud Kitchens

รูปที่ 1

เปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรของธุรกิจร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen กับ ธุรกิจร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม

ที่มา : DataLabs by Inc42 (Medium.com, 2019)

โดยรูปที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจลงทุน ผู้เขียนได้วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ อัตราส่วนกำไรของธุรกิจร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen อยู่ที่ร้อยละ 10 ในขณะที่ ธุรกิจร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม มีอัตราส่วนกำไรอยู่ที่ร้อยละ 3 นอกจากนี้ แผนภาพยังแสดงถึงอัตราส่วนร้อยละของการบริหารจัดการต้นทุนในการดำเนินธุรกิจของร้านอาหารทั้ง 2 แบบ ดังนี้ ธุรกิจร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen มีต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) อยู่ที่ร้อยละ 25 ไกล่เคียงกับธุรกิจร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม ที่มีต้นทุนคงที่จากค่าเช่าและค่าแรงพนักงาน อยู่ที่ร้อยละ 24.8 ต้นทุนค่าดำเนินการการตลาด (Marketing Cost) ของร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen มีเพียงค่าคอมมิชชั่น ร้อยละ 25 ซึ่งจริง ๆ ก็ใกล้เคียงกับร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม ที่มีค่าคอมมิชชั่น ร้อยละ 24.8 อย่างไรก็ตาม ร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม มีค่าดำเนินการทางการตลาดโดยรวมสูงมากถึงร้อยละ 54.6 ซึ่งเกิดจาก ค่าคอมมิชชั่น ร้อยละ 24.8 (ดังที่กล่าวมาแล้ว) ค่าโฆษณาและส่วนลดการค้าร้อยละ 24.8 และค่าบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ร้อยละ 5 ซึ่งอาจตีความได้ว่าธุรกิจร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen มุ่งทำการตลาดที่ใช้ระบบออนไลน์ (Online) ผ่านการจ่ายค่าคอมมิชชั่นเป็นหลัก ในขณะที่ ร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม มีการทำการตลาดแบบสื่อผสมผสานทั้ง Online และ Offline นอกจากนี้ ร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen มีต้นทุนวัตถุดิบ (Raw Materials) ร้อยละ 40 ในขณะที่ร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม มีต้นทุนวัตถุดิบอาหาร (Food Cost) ร้อยละ 17.8 จากข้อมูลดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่าร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen คำนึงถึงความคุ้มค่าของคุณภาพและปริมาณอาหารที่จะส่งมอบให้ลูกค้ามากกว่าร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม ซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังในความคุ้มค่าของผู้บริโภคที่จะได้รับ จากรูปที่ 1 สรุปได้ว่าการบริหารจัดการต้นทุนในการดำเนินการของร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen และร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม มีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันซึ่งส่งผลต่ออัตราส่วนกำไรของธุรกิจร้านอาหารทั้ง 2 แบบด้วย

สำหรับประโยชน์ของ Cloud Kitchens ที่มีต่อผู้ประกอบการ Cloud Kitchen สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การดำเนินธุรกิจ 2) การจัดการด้านการเงิน 3) การจัดการด้านการตลาด 4) การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ (Prachi, 2020) และ (Sharda, 2020 & CEO News, 2019) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประโยชน์ของ Cloud Kitchens ที่มีต่อผู้ประกอบการ Cloud Kitchen

ที่	หัวข้อ	ผู้ประกอบการ Cloud Kitchen
1.	การดำเนินธุรกิจ	
	ความยากง่ายในการเข้ามาในธุรกิจ	- เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามา ง่ายขึ้นเพราะใช้เงินลงทุนไม่สูงมากนัก
2.	การจัดการด้านการเงิน	
	เงินลงทุนในการดำเนินธุรกิจ	- ใช้เงินลงทุนต่ำ ลงทุนสร้างห้องครัว ก็เริ่ม ธุรกิจได้ทันที
	ต้นทุนในการดำเนินการ	- ต้นทุนต่ำ ลงทุนแค่พื้นที่ครัว หรือ เช่าพื้นที่ทำครัว - ค่าจ้างแรงงานพนักงานลดลง จ้างเพียงเชฟผู้ปรุงอาหาร - ค่าใช้จ่ายทางเทคโนโลยีการใช้บริการ Online Food Delivery Application
	อัตราการทำกำไร	- ราคาอาหารแข่งขันในตลาดได้ - การทำกำไรขึ้นอยู่กับควบคุมต้นทุนผัน แปรต่อหน่วยและการกำหนดราคาขาย เมื่อ หักค่าบริการ GP(32-35%) ของ Online Food Delivery Application แล้ว
	อัตราการเติบโต	- ขยายธุรกิจ (Scale) ได้อย่างรวดเร็ว
3.	การจัดการด้านการตลาด	
	การส่งเสริมการขาย (Sales)	- มีการส่งเสริมการขายโดยให้คูปองส่วนลด ราคา
	การส่งเสริมการตลาด (Marketing)	- ใช้ Application เป็นช่องทางการจัด จำหน่าย
	การประชาสัมพันธ์ (Public Relations)	- ใช้ Online Application เป็นช่องทางการ ประชาสัมพันธ์
4.	การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์	
	การจ้างงาน/ตลาดแรงงาน	- พนักงานหลัก คือ เชฟผู้ปรุงอาหาร - นำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาประกอบอาหาร - นำอากาศยานไร้คนขับ (Drone) จัดส่ง อาหาร

โอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร

1. โอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ต่อธุรกิจร้านอาหาร

ธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทยในปี พ.ศ.2561 มีมูลค่าตลาดสูงถึง 4.2 แสนล้านบาท ในขณะที่ มูลค่าธุรกิจ Cloud Kitchen ผ่าน Food Delivery เติบโต 3.5 หมื่นล้านบาท (ThaiSMEs Center, 2562) จากการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคกว่า 1.3 หมื่นคนทั่วโลก และวิเคราะห์ Data จากแอปพลิเคชันการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ใน 350 แห่งทั่วโลก ของ UBS Investment Bank ได้ข้อมูลว่า มูลค่าการสั่งอาหารออนไลน์ (Food Delivery) และสั่งอาหารกลับบ้าน (Take Away Ordering) ผ่าน Cloud Kitchen ทั่วโลก มีมูลค่าประมาณ 3.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ 2018 และคาดว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 3.65 แสนล้านดอลลาร์ ภายในปี ค.ศ.2030 พร้อมทั้งมีอัตราการเติบโตของรายได้และกำไร CAGR : Compound Annual Growth Rate มากถึงร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจร้านอาหารประเภทอื่น ๆ (AOL, 2018) นอกจากนี้ ธุรกิจ Cloud Kitchen ยังมีปัจจัยสนับสนุนในการเติบโตของธุรกิจหลายประการ กล่าวคือ 1) ต้นทุนธุรกิจต่ำ ผู้ประกอบการ ลงทุนสร้างเพียงห้องครัว ก็สามารถเริ่มธุรกิจได้ทันที 2) ค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างแรงงานพนักงานลดลง เจ้าของกิจการจ้างเพียงพนักงานผู้ปรุงอาหารและประกอบอาหาร 3) ขยายธุรกิจ (Scale) ได้อย่างรวดเร็ว เพราะธุรกิจ Cloud Kitchen มีหน้าที่ประกอบอาหารอย่างเดียว ส่วนการจัดส่งอาหารเป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการ Online Food Delivery และ 4) ในบางประเทศ มีการนำเทคโนโลยีหุ่นยนต์ที่เป็นปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาใช้ในการประกอบอาหาร และนำอากาศยานไร้คนขับ หรือ โดรน (Drone) มาใช้ในการจัดส่งอาหาร เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและอาจทำให้ค่าใช้จ่ายและภาระผูกพันระยะยาวเรื่องพนักงานลดลง (CEO News, 2019) อย่างไรก็ตาม ธุรกิจ Cloud Kitchen ในสหรัฐอเมริกา แม้มีการใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์ที่เป็นปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการผลิตแล้วก็ตาม ก็ยังมีการขยายตัว เกิดการจ้างงานราว 1 พันคน มากกว่า 138 แห่ง ทั่วสหรัฐอเมริกา (CNBC, 2016)

จากพฤติกรรมผู้บริโภคและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้มีการเติบโตของ Cloud Kitchens เป็นอย่างสูงซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 3.65 แสนล้านดอลลาร์ ภายในปี ค.ศ.2030 (AOL, 2018) โดยมีกลุ่มตลาด Cloud Kitchen ผ่าน Online Food Delivery Application ของแต่ละประเทศ มีรายละเอียด ดังนี้ สหรัฐอเมริกา มีผู้ประกอบการรายใหญ่ในตลาด ได้แก่ 1) Uber/UberEATS แอปพลิเคชันบริการรับส่งอาหารจากร้านถึงบ้าน ในปี 2018 ได้เพิ่มบริการให้เช่าอุปกรณ์ Cloud Kitchen ที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นแห่งแรก นอกจากนี้ Uber ได้ทำการขยายกิจการ Cloud Kitchen ผ่าน Online Food Deliver ผ่านการเข้าซื้อกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ Ando ร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen เจ้าของเดียวกับร้านอาหารชื่อดัง Momofuku ของเชฟ David Chang 2) Alphabet/ Kitchen United ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างคลังผลิตอาหาร ที่เป็นครัวให้กับร้านอาหารหลาย ๆ ตราสินค้า ภายใต้คลังผลิตอาหารที่เดียว 3) Travis Kalanick อดีต CEO ของ Uber ได้ระดมทุนกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เปิดกิจการที่มีชื่อว่า Cloud Kitchen เพื่อให้บริการเช่าพื้นที่ครัวระบบ Cloud Kitchen ให้กับผู้ประกอบการ 4) Virtual Kitchen ให้บริการเชื่อมต่อระบบ Cloud Kitchen

เข้ากับแอปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารรายใหญ่ เช่น Door Dash, Caviar, Postmates, Grub Hub, และ UberEATS (CEO News, 2019)

ในทวีปยุโรปมี Online Food Delivery Application ผู้ประกอบการรายใหญ่ เช่น 1) Deliveroo ซึ่งกิจการร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen รวมไปถึงมี Cloud Kitchen ของตัวเองชื่อว่า Editions ณ ปัจจุบัน Deliveroo ได้รับเงินทุนเพิ่มอีก 575 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อขยายกิจการ โดยหนึ่งในผู้ลงทุนของ Deliveroo คือ Amazon 2) Taster ผู้ประกอบการจากลอนดอน สหราชอาณาจักร และ 3) Keatz ผู้ประกอบการจากเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี นำหุ่นยนต์ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการประกอบอาหาร เพื่อประสิทธิภาพในการลดการสูญเสียอาหาร (Food Waste) และบริหารจัดการค่าจ้างและแรงงานขององค์กรในระยะยาว ก็เป็นผู้นำตลาด Cloud Kitchens เช่นกัน (AOL, 2018 & CEO News, 2019)

ในทวีปเอเชีย สาธารณรัฐอินเดีย มีการขยายกิจการของผู้ประกอบการ Cloud Kitchen มากที่สุดในโลก คือ 1) บริษัท Rebel Foods ซึ่งปัจจุบันมีร้านอาหาร 1,600 ตราสินค้า และดำเนินธุรกิจแบบ Cloud Kitchens จำนวน 205 แห่ง ซึ่งกระจายการให้บริการใน 16 เมืองทั่วประเทศใน สาธารณรัฐอินเดีย โดยจัดส่งอาหารที่ครอบคลุมตั้งแต่อาหารท้องถิ่นอินเดียอย่าง โดชา ไปจนถึง พิชซ่าหน้าอวายุเอียน ปัจจุบัน บริษัท Rebel Foods มีมูลค่าประมาณ 3.2 หมื่นล้านรูปี ซึ่งได้รับเงินทุนจากการระดมทุน (Crowdfunding) จาก Coatue Management ซึ่งเป็นบริษัทสตาร์ทอัพ ที่เน้นการลงทุนในสหรัฐอเมริกา Goldman Sachs วาณิชธนกิจรายใหญ่จากสหรัฐอเมริกา และ Gojek บริษัทสตาร์ทอัพชื่อดังของประเทศอินโดนีเซีย นอกจากนี้ บริษัท Rebel Foods วางแผนจะขยายธุรกิจเข้ามายังประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงกลางอีกด้วย บริษัท Rebel Foods กำลังทำความร่วมมือกับ Gojek เจ้าของ GET ผู้ให้บริการการส่งอาหารออนไลน์สัญชาติอินโดนีเซีย เพื่อสร้าง Cloud Kitchens 100 แห่ง ภายในปี พ.ศ.2563 ทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ 2) Swiggy Access เป็น Cloud Kitchens รายใหญ่ที่ส่งอาหารให้กับผู้ให้บริการ Online Food Delivery รายใหญ่อีกอย่าง Swiggy ของอินเดีย ซึ่งมี Cloud Kitchens มากถึง 1,000 แห่ง ใน 14 เมืองของอินเดีย (Bloomberg, 2019) บริษัทที่ดำเนินธุรกิจเป็นผู้ให้บริการส่งอาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันชื่อดังในประเทศไทย เช่น Grab, Food Panda และ GET ก็กำลังเข้ามาสู่ธุรกิจ Cloud Kitchens ประเภท Commissary Kitchens (Aggregator) ด้วยเช่นกัน

2. โอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร

การวิเคราะห์และสังเคราะห์โอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร ได้ใช้แนวคิด PESTLE Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก แนวโน้มด้านการดำเนินธุรกรรม โอกาสใหม่ๆหรือทางเลือกใหม่ในการทำงาน ปัจจัยที่จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในอนาคต ผลการวิเคราะห์จะนำมาสรุปเป็นโอกาส ความท้าทาย และข้อจำกัดของธุรกิจนั้น ๆ PESTLE Analysis ได้ถูกพัฒนาแนวคิดทฤษฎีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1967 ถึง ค.ศ. 1980 โดย Francis J. Aguilar & Arnold Brown ซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ 6 ด้าน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) P: Politics การเมือง 2) E: Economic เศรษฐกิจ 3) S: Social & Culture สังคม วัฒนธรรม 4) T: Technological เทคโนโลยี

5) L: Legal กฎระเบียบ และกฎหมาย 6) E: Environmental สภาวะแวดล้อม โดย PESTLE Analysis นับเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ภาพรวมของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ เพื่อวิเคราะห์โอกาส ความท้าทาย ความได้เปรียบ และขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจได้ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปได้ตามตารางที่ 3 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ตารางที่ 3 โอกาสและความท้าทายของ Cloud Kitchens ที่ส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจร้านอาหาร

PESTLE Analysis

P: Political (การเมือง)

โอกาส (Opportunities)

- ภาครัฐมีมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการสนับสนุนการลงทุน
- กระทรวงการคลังจัดตั้งศูนย์การส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ (National Startup Center)

ความท้าทาย (Challenges)

- ไม่มี

E: Economic (เศรษฐกิจ)

โอกาส (Opportunities)

- ภาครัฐสนับสนุนให้เอกชนมีระบบนิเวศทางการดำเนินธุรกิจ (Business Eco System) ด้านแหล่งทุน เช่น Incubator (หน่วยบ่มเพาะทางธุรกิจ), Venture Capital: VC (หน่วยที่ร่วมลงทุน), Crowdfunding (การระดมทุนสาธารณะ)
- อัตราการขยายตัวของธุรกิจสั่งอาหารออนไลน์ส่งผลให้ Cloud Kitchen ทั่วโลกเติบโตมากถึงร้อยละ 10 สูงกว่าอัตราการขยายตัวของธุรกิจร้านอาหารที่ขยายเพียงร้อยละ 3-4
- สร้างรายได้ราว 3 หมื่นล้านบาท ให้แก่ผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่ธุรกิจร้านอาหารที่ดำเนินกิจการแบบ Cloud Kitchen อาทิ ร้านอาหารขนาดกลางและเล็ก บริษัทผู้ให้บริการ Food Delivery Application และผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์
- การตลาดออนไลน์และ E-Commerce เติบโต โดยเฉพาะ Online Food Delivery
- ธุรกิจโลจิสติกส์จากการขนส่งออนไลน์เติบโต
- ธุรกิจผลิตบรรจุภัณฑ์ห่อกลับเช่น กล่องอาหาร เติบโต
- อาหารในร้านแบบ Cloud Kitchen ราคาแข่งขันได้ (Competitive Pricing)

ความท้าทาย (Challenges)

- ธุรกิจร้านอาหารแบบดั้งเดิม หรือแบบทันสมัย ต้องมีการปรับแผนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจใหม่ โดยเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายแบบออนไลน์และปรับธุรกิจให้เข้ามาอยู่ในรูปแบบ Cloud Kitchen ในประเภทที่เหมาะสมกับกิจการของตนเองเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
- เกิดการทำธุรกิจแบบ Crowdfunding (การระดมทุนสาธารณะ) ได้ในอนาคต

S: Social (สังคม)**โอกาส (Opportunities)**

- พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนช่องทางในการเข้าถึงอาหารจากรับประทานที่ร้าน เปลี่ยนเป็นสั่งซื้ออาหารออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน
- เกิดการเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจร้านอาหาร จากการเกิดขึ้นของ Cloud Kitchen และธุรกิจการสั่งซื้ออาหารออนไลน์
- เพิ่มการจ้างงานในธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์สืบเนื่องจากการขนส่งอาหารออนไลน์

ความท้าทาย (Challenges)

- ธุรกิจ Cloud Kitchen ผ่าน Food Delivery Application ทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้คน

T: Technology (เทคโนโลยี)**โอกาส (Opportunities)**

- ความเร็วและความเสถียรของระบบอินเทอร์เน็ตในเมืองไทยเข้าถึงประชากรทั่วประเทศในวงกว้าง การทำธุรกรรมผ่านออนไลน์ทำได้ง่ายมากยิ่งขึ้น
- ความก้าวหน้าของวงการคอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการค้าพาณิชย์ออนไลน์ E-Commerce โดยมีการสร้างแอปพลิเคชันให้มีรูปแบบการใช้งานที่ง่าย สะดวกและเหมาะสมกับธุรกรรมออนไลน์มากขึ้น
- นำหุ่นยนต์ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการประกอบอาหาร (บางประเทศ)
- นำอากาศยานไร้คนขับ หรือ Drone มาใช้จัดส่งอาหาร (บางประเทศ)

ความท้าทาย (Challenges)

- ความเสถียรและความปลอดภัยในข้อมูลของผู้สั่งซื้ออาหารที่ใช้การส่งจ่ายเงินผ่านแอปพลิเคชัน
- สร้างแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาผู้ให้บริการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ รายใหม่ที่เป็นของคนท้องถิ่นเข้าสู่ตลาด

L: Legal (กฎหมาย)**โอกาส (Opportunities)**

- ภาครัฐ ปรับกฎหมายให้รองรับการจดทะเบียนนิติบุคคลได้ในผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจคนเดียวแบบ Start Up ได้
- ภาครัฐ อนุมัติให้ใช้ทรัพย์สินทางปัญญาจดทะเบียนเป็นหลักประกันของธุรกิจได้
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ส่งเสริมการลงทุนโดยมีมาตรการจูงใจทางภาษี (Tax Incentives)

ความท้าทาย (Challenges)

- การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพแรงงานของพนักงานที่ถูกจ้างงานในธุรกิจขนส่งอาหารออนไลน์
- การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจากการสั่งซื้ออาหารออนไลน์

E: Environmental (สิ่งแวดล้อม)**โอกาส (Opportunities)**

- เกิดนวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการหาวัสดุอุปกรณ์ที่มาจากธรรมชาติ ที่ย่อยสลายง่ายมาทำบรรจุภัณฑ์บรรจุอาหารออนไลน์

ความท้าทาย (Challenges)

- เกิดการใช้บรรจุภัณฑ์ในการบรรจุอาหารจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาขยะ จำนวนมาก และ อาจเป็นขยะที่มาจากโฟม และพลาสติก ที่ย่อยสลายยาก
- ความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) สุขอนามัย (Food Sanitation) ของสถานที่ ประกอบอาหารของ Cloud Kitchens และผู้สัมผัสอาหาร (Food Handler)

สรุปและอภิปรายผล

Cloud Kitchen คือ รูปแบบร้านอาหารแบบใหม่ที่ตอบโจทย์การบริหารจัดการต้นทุนและเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยตอบสนองความต้องการของพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป และตอบรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว โดยใช้การค้าขายออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งสอดคล้องกับนักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการธุรกิจร้านอาหารในรูปแบบใหม่ (Prachi, 2020 & Muller, 2018) และปัจจัยสำคัญสำหรับความสำเร็จในตลาดธุรกิจร้านอาหารที่มีการแข่งขันสูง (Liu, 2009) และ (Hotho, 2011) และการเปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรของธุรกิจร้านอาหารแบบ Cloud Kitchen กับ ธุรกิจร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิม (Medium.com, 2019) โดยรูปแบบ Cloud Kitchens มี 5 ประเภทที่ได้รับความนิยมแตกต่างกันตามความต้องการของพฤติกรรมผู้บริโภคและการลงทุนของผู้ประกอบการ Cloud Kitchen แต่ละทวีป ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทางการตลาดของธุรกิจ Cloud Kitchen ผ่าน Online Food Delivery Application ของแต่ละทวีป (CEO News, 2019) และ (Sharda, 2020) หากแต่ คริวเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีระบบครัวและการสั่งซื้อ ออนไลน์ของตนเอง (Commissary Kitchens/Aggregator) มีการขยายตัวมากที่สุดโดยใช้การระดมทุนจากสาธารณะ (Crowdfunding) ซึ่งสอดคล้องกับมูลค่าตลาดโดยรวมและอัตราการเติบโตของรายได้และกำไร (CAGR : Compound Annual Growth Rate) ของ Global Cloud Kitchen ทั่วโลก อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง ประโยชน์ของ Cloud Kitchens ที่มีต่อผู้ประกอบการ Cloud Kitchen สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก คือ 1) การดำเนินธุรกิจ ที่เข้าถึงการดำเนินกิจการได้ง่าย 2) การจัดการด้านการเงิน ใช้เงินลงทุนไม่สูง อัตราการทำกำไรและการเติบโตสูง เพราะกิจการขยายตัวได้เร็วและได้จำนวนมาก (Scales) 3) การจัดการด้านการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย 24 ชั่วโมง เพราะเป็นออนไลน์ รวมทั้งเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย 4) การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ ลดจำนวนการจ้างพนักงาน โดยจ้างเฉพาะตำแหน่งที่จำเป็น เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยใช้หุ่นยนต์ สอดคล้องกับ การวิเคราะห์กรณีศึกษาตลาดคิทเชน ในบริบทรูปแบบธุรกิจ กลยุทธ์ทางการตลาด และการวิเคราะห์คู่แข่งทางการตลาดและสิ่งแวดล้อม โอกาสและความท้าทายของธุรกิจร้านอาหาร ใช้แนวคิด PESTLE Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ภาพรวม สรุปได้ว่า โอกาสของ Cloud Kitchen ที่ได้รับจากปัจจัยด้านการเมือง คือ ภาครัฐมีมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการสนับสนุนการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับ โอกาสที่ได้รับจากปัจจัยด้าน

กฎหมาย ที่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน BOI ส่งเสริมการลงทุนโดยมีมาตรการจูงใจทางภาษี (Tax Incentives) (BOI, 2015) ในขณะที่ความท้าทายด้านกฎหมายที่สำคัญคือ การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพแรงงานของคนงาน และการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจากการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ โอกาสของ Cloud Kitchen ที่ได้รับจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ อัตราการขยายตัวของธุรกิจสั่งอาหารออนไลน์ส่งผลให้ Global Cloud Kitchen ทั่วโลกเติบโตมากถึง ร้อยละ 10 สูงกว่าอัตราการขยายตัวของธุรกิจร้านอาหารปกติแบบดั้งเดิมที่ขยายเพียงร้อยละ 3-4 สร้างรายได้ราว 3 หมื่นล้านบาท ให้แก่ผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานธุรกิจร้านอาหารที่ดำเนินกิจการแบบ Cloud Kitchen ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโทรอนโต แคนาดา ที่คาดการณ์ถึงมูลค่าการตลาดของกระแสธุรกิจร้านอาหารในระบบ Cloud Kitchen ผ่าน App ว่าจะขยายตัวมากถึง 10 เท่า โดยเพิ่มจาก 42 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็น 420 พันล้านเหรียญสหรัฐ ภายในปี ค.ศ.2029 (DTIP, 2019) ในขณะที่ความท้าทายด้านเศรษฐกิจ คือการเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายแบบออนไลน์และปรับธุรกิจร้านอาหารแบบปกติดั้งเดิมให้เข้ามาอยู่ในรูปแบบ Cloud Kitchen และพัฒนาแนวคิดการระดมทุนสาธารณะ แบบ Crowdfunding และการร่วมทุนในธุรกิจ หรือ Venture Capital (VC) (BOI, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการเติบโตของเทคโนโลยีด้านอาหารกับการศึกษาเปรียบเทียบของผู้ให้บริการอาหารออนไลน์ในสาธารณรัฐอินเดีย ที่มีการส่งเสริมระบบนิเวศในการส่งเสริมการตลาดและการลงทุนโดยสนับสนุนการลงทุนแบบการร่วมทุนในธุรกิจ หรือ Venture Capital (VC) (Bhotvawala., Bidichandani, Balihallimath, & Khond, 2016) โอกาสที่ได้รับจากปัจจัยด้านสังคม พฤติกรรมของผู้บริโภคไป และห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจร้านอาหาร มีการพัฒนา ความท้าทายด้านสังคมที่เกิดขึ้น คือพฤติกรรมผู้บริโภคขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้คน โอกาสที่ได้รับจากปัจจัยด้านเทคโนโลยี คือ การพัฒนารูปแบบการค้าพาณิชย์ออนไลน์ (E-Commerce) มีการนำหุ่นยนต์ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการประกอบอาหาร (บางประเทศ) และมีการนำอากาศยานไร้คนขับ หรือ Drone มาใช้จัดส่งอาหาร (บางประเทศ) ความท้าทายด้านเทคโนโลยี คือ ปัญหาความเสถียรและความปลอดภัยในข้อมูลของผู้สั่งซื้ออาหารที่ใช้การส่งจ่ายเงินผ่านแอปพลิเคชัน และการสร้างแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาผู้ให้บริการสั่งอาหารออนไลน์รายใหม่ที่เป็นของคนท้องถิ่นเข้าสู่ตลาด โอกาสของ Cloud Kitchen ที่ได้รับจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม คือ เกิดนวัตกรรมบรรจุก้นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และความท้าทายที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ ความปลอดภัยทางอาหาร สุขอนามัยของสถานประกอบการอาหาร และผู้สัมผัสอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องแอปพลิเคชันสั่งอาหารดิจิทัลต่อการปฏิบัติการตลาดผลิตภัณฑ์อาหารในอินเดีย ที่หน่วยงานความปลอดภัยด้านอาหารและมาตรฐานของอินเดีย (FSSAI) ได้ออกมาตรการและกฎระเบียบในการควบคุมผู้ให้บริการอาหารผ่านรูปแบบ Cloud Kitchen ผ่านการสั่งอาหารออนไลน์ ที่เรียกว่า Food Aggregator ให้มีการอบรมพันธมิตรที่เป็น Cloud Kitchen ในระบบให้มีมาตรฐานอาหารปลอดภัย และมีสุขอนามัยและโภชนาการที่ดีเพื่อความยั่งยืนของห่วงโซ่อุปทานในการดำเนินธุรกิจ (Thamaraiselvan, Jayadevan, & Chandrasekar, 2019)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐ ควรส่งเสริมและสนับสนุนในเชิงนโยบายอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมโดยอาจบรรจุเป็นแผนยุทธศาสตร์ในวาระแห่งชาติ และแต่งตั้งหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ในด้านส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ที่อยู่ในธุรกิจร้านอาหารหรือธุรกิจใกล้เคียงที่มีศักยภาพและพร้อมที่จะเข้ามาในธุรกิจ Cloud Kitchen ซึ่งเป็นร้านอาหารที่ไม่มีหน้าร้าน จำหน่ายอาหารผ่านการสั่งซื้อออนไลน์อย่างจริงจัง โดยส่งเสริมทั้งทางด้านแหล่งในการระดมเงินลงทุน การตลาด การช่วยเหลือด้านกฎหมายและภาษี การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ กับผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการเป็นเจ้าของธุรกิจรูปแบบ Cloud Kitchen หรือ ผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน หรือแพลตฟอร์มในการสั่งอาหารออนไลน์ของท้องถิ่นตนเอง และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานธุรกิจนี้ ให้สามารถเริ่มดำเนินกิจการของตนเองได้จริง

2. ข้อเสนอแนะเชิงการบริหารจัดการ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

ภาครัฐ ภาคเอกชน และสมาคมองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน ของ Cloud Kitchen ต้องร่วมมือในการวางแผน บริหารจัดการ ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา ระบบนิเวศในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างความไหลลื่นในการสร้างธุรกิจที่มั่นคงและยั่งยืนและสามารถดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

สถาบันการศึกษา ต้องเป็นหน่วยงานต้นแบบที่ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เสริมสร้างทักษะ ความเชี่ยวชาญให้กับผู้ประกอบการรายใหม่ โดยร่วมมือกับผู้ประกอบการในธุรกิจ Cloud Kitchen ต้นแบบ เพื่อพัฒนาและเป็นผู้ช่วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และสมาคม องค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนแนวคิดในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินธุรกิจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- AOL. (2018). *UBS: online food delivery could be a \$365 billion industry by 2030: here are the winners and losers from that "mega trend"*. Retrieved September 20, 2019, from <https://www.aol.com/article/finance/2018/07/02/ubs-online-food-delivery-could-be-a-dollar365-billion-industry-by-2030-here-are-the-winners-and-losers-from-that-mega-trend/23473052/>
- Bhotvawala, A. M., Bidichandani N., Balihallimath H., & Khond, M. P. (2016). Growth of food tech : a comparative study of aggregator food delivery services in India. In *proceedings of the 2016 international conference on industrial engineering and operations management* (pp.140-149). Michigan: USA.
- BOI. (2015, January). New investment promotion strategy (2015 – 2021). *Investment Promotion Journal*, 26(1)

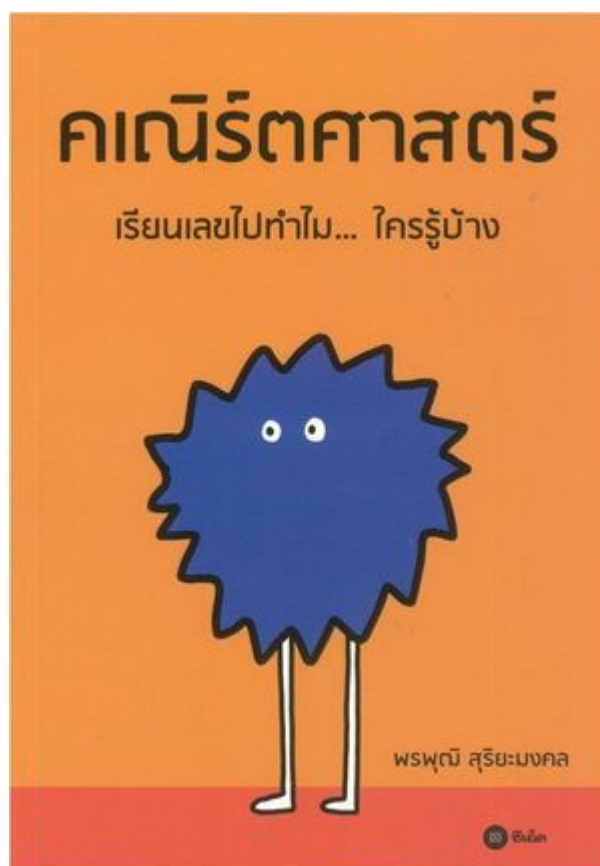
- CEO News. (2019). *Case study "cloud kitchen" are disrupting the restaurants in USA*. Retrieved July 16, 2019, from www.ceochannels.com/rise-of-the-cloud-kitchen
- CNBC. (2016). *The no. 1 thing to consider before opening a restaurant*. Retrieved July 6, 2016, from www.cnn.com
- Department of Business Development. (2019). *Restaurant Business. Department of Business Development*, 1-4
- DITP. (2019). *The trend of restaurant business in the cloud kitchen through online application*. Retrieved July 6, 2019, from Thai Trade Centre – Toronto Canada.
- Hattie, G. (2017, June 8). Dark kitchens: is this the future of takeaway?. *Financial Times*. Retrieved from <https://www.ft.com/content/d23c44fe-4b0b-11e7-919a-1e14ce4af89b>
- H.M.Moyeenudin, R., Anandan R., ShaikJaveed, & Bindu, G. (2020). A research on cloud kitchen prerequisites and branding strategies. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*, 9(3), 983-987.
- Hotho, S. C. (2011). Small businesses in the new creative industries: innovation as a people management challenge. *Management Decision*, 49(1), 29-54.
- Liu, Y. J. (2009). Perceptions of Chinese restaurants in the U.S.: what affects customer satisfaction and behavioral intentions?. *International Journal of Hospitality Management*, 28(3), 338-348.
- Medium.com. (2019). *Customer convenience : how cloud kitchens are disrupting traditional restaurants*. Retrieved October 22, 2019, from <https://medium.com>
- Milan Ivkov, I. B. (2016). Innovations in the restaurant industry - an exploratory study. *Economics of Agriculture*, 63(4), 1169-1186.
- Muller, C. (2018). Restaurant delivery : are the "ODP" the industry's "OTA"? part I & II. *Boston Hospitality Review*, 1-16.
- Sharda, N. (2020). *Serving food from the cloud : financial growth strategy*. Retrieved May 3, 2020, from <https://www.toptal.com>
- ThaiSMEsCenter. (2019). *Opportunity food app in Thailand 2020*. Retrieved December 12, 2019, from <https://www.thaismecenter.com>
- Thamaraiselvan N., Jayadevan G. R., & Chandrasekar K. S. (2019). Digital food delivery apps revolutionizing food products marketing in India. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8(2S6), 662-665.

Book Review :

คณิตศาสตร์ เรียนเลขไปทำไม..ใครรู้บ้าง

วรสิริ ธรรมประดิษฐ์*

Worasiri Thumpradit

หนังสือเรื่อง คณิตศาสตร์ เรียนเลขไปทำไม..ใครรู้บ้าง

เขียนโดย พรพุดิ สุริยะมงคล

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2562

190 หน้า ราคา 185 บาท

ISBN 9786160833764

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะบัญชีและวิทยาการจัดการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Asst. Prof. Faculty of Accounting and Management Science, Southeast Bangkok College.

email : worasiri@southeast.ac.th

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ เป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ และเป็นกุญแจนำไปสู่วิชาการใหม่ ๆ มากมาย การเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจวิชาคณิตศาสตร์ดียิ่งขึ้น ต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น และยังช่วยให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ มีความคิดเชิงตรรกะ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

หนังสือ คณิตศาสตร์ เรียนเลขไปทำไม...ใครรู้บ้าง เป็นหนังสือที่นำหัวข้อคณิตศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีการเรียนในชั้นมัธยมปลายขึ้นไป เช่น จำนวนนับ เอกซ์โพเนนเชียล ลอการิทึม เมทริกซ์ ความน่าจะเป็น และอื่น ๆ มาบอกเล่าและเชื่อมโยงให้ผู้อ่านเห็นถึงประโยชน์มากมายมหาศาลที่จับต้องได้ ผู้อ่านจะทราบว่าวิชาคณิตศาสตร์มีเสน่ห์และมีสิ่งที่น่าสนใจอีกมากมาย

ผู้เขียน คือ พรพุดิ สุริยะมงคล จบการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วไปศึกษาต่อที่สถาบันเทคโนโลยีโตเกียว และมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์เออร์แบนา-แชมเปญ ปัจจุบันทำงานเป็นที่ปรึกษาที่ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์สคอนซัลติ้ง ประเทศไทย และเป็นนักเขียนอิสระ ผู้เขียนได้กล่าวถึงทัศนะส่วนตัวไว้ในคำนำของหนังสือเล่มนี้ว่า อาจเป็นเพราะช่วงที่ผ่านมา การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงเนื้อหากับการประยุกต์ใช้งานในชีวิตประจำวัน เลยทำให้หลายคนคิดว่าคณิตศาสตร์เป็นแค่เรื่องทฤษฎีไม่น่าสนใจ และเป็นเรื่องสำหรับเด็กเนิร์ด ผู้เขียนจึงคาดหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะนำเสนอมุมมองและเรื่องราวของคณิตศาสตร์ที่สดใหม่ น่าติดตามตื่นใจ และเปี่ยมไปด้วยจินตนาการแก่ผู้อ่าน พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงประโยชน์มากมายมหาศาลของคณิตศาสตร์ และเน้นย้ำว่าหนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้อ่านพบว่า เรื่องราวของคณิตศาสตร์นั้น มีความสนุกสนาน เป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกคน ไม่ใช่แค่เรื่องเฉพาะของเด็กเนิร์ดเท่านั้น

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ทำทนายให้ผู้อ่านต้องใช้พลังในการขบคิด เนื้อหาในเล่มนำเสนอเรื่องราวของคณิตศาสตร์ผ่านตัวอย่างที่เห็นและจับต้องได้ในชีวิตประจำวัน 12 เรื่อง คือ ซีโอปปิ้งออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย จำนวนที่มองไม่เห็นได้ด้วยตา ซีโอหุ่นปันผลที่ราคาเท่าไรดี ทำไมเราถึงพบกระต่ายซ้อนกันได้ไม่เกิน 7 ทบ สิ่งประดิษฐ์เปลี่ยนโลก กินช็อกโกแลตเพิ่มขึ้น...โดยไม่อ้วน ค้นหาข้อมูลให้ได้ตรงใจ เพราะทุกอย่างล้วนเปลี่ยนแปลง คณิตศาสตร์ที่มองเห็นอนาคต จะมีสติเมื่อได้ผลตรวจเลือดบวก จับพิรุฬหจริต ปฏิบัติการคุ้มกันงานศิลปะ เนื่องจากเนื้อหาของแต่ละเรื่องจบในตัวเอง จึงไม่จำเป็นต้องอ่านต่อเนื่องจนจบเล่ม ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจ ผู้ที่ไม่ได้ใช้งานคณิตศาสตร์เป็นประจำควรค่อย ๆ อ่าน ไม่ต้องรีบร้อน หากมีบางช่วงบางตอนที่รู้สึกติดขัดบ้างก็อาจข้ามไปก่อนได้ เนื้อหาของแต่ละเรื่องนำเอาความรู้ทางคณิตศาสตร์มาตอบคำถาม เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงประโยชน์ที่อยู่ใกล้ตัว ตัวอย่างเช่น เรื่อง ซีโอปปิ้งออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย ผู้อ่านจะเข้าใจว่าหลักการเข้ารหัสบนอินเทอร์เน็ตทุกวันนี้ ว่ามีที่มา ที่ไปอย่างไร จากการอธิบายโดยใช้ภาพประกอบง่าย ๆ และคำอธิบายวิธีสร้างกุญแจ หรือเข้ารหัส (password) โดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์เรื่อง

จำนวนเฉพาะ ที่ทุกคนเคยเรียนตั้งแต่มัธยมมาใช้ ด้วยความที่จำนวนเฉพาะ มีมากมายไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ว่าจะมองไปไกลขนาดไหน บนเส้นจำนวน ก็ยังคงพบจำนวนเฉพาะใหม่เสมอ ทำให้การเข้ารหัส และการจ่ายเงินผ่านบัตรเครดิตออนไลน์มีความปลอดภัยสูงมาก ส่วนเรื่องทำไมเราถึงพับกระดาษ ซ้อนกันได้ไม่เกิน 7 ทบ ผู้อ่านจะได้ทราบคำตอบจากความรู้ในเรื่องฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล ที่อธิบายการเพิ่มขึ้นหรือลดลงที่เร็วมาก ๆ ไม่ว่าจะเป็นความหนาของกระดาษ ความถี่ของโน้ตดนตรี การแบ่งตัวที่ละ 2 เท่า ของแบคทีเรีย ตลอดจนเป็นจุดกำเนิดของค่า e (≈ 2.71828) ซึ่งใช้คำนวณเงินที่ได้จากดอกเบี้ยทบต้น ถ้าผู้อ่านต้องการอ่านเรื่อง ค้นหาข้อมูลให้ได้ตรงใจ ผู้อ่านจะทราบวิธีการ จัดอันดับผลการค้นหาของ Google ว่าเพจไหนควรอยู่บนหรือล่างที่แสดงผลได้โดนใจกว่าเว็บค้นหาอื่น โดยการใช้ PageRank เรียงลำดับเว็บเพจ และได้เห็นตัวอย่างวิธีการคำนวณโดยใช้การคูณเมทริกซ์ ในการแปลงภาพอย่างละเอียด ทั้งการขยายหรือย่อภาพโดยเปลี่ยนค่าตามแนวทแยงมุมของเมทริกซ์ การบีบอัดภาพ การกลับ การหมุน ที่ใช้กันทั่วไปในปัจจุบันนี้ และถ้าผู้อ่านต้องการอ่านเรื่อง เพราะทุกอย่างล้วนเปลี่ยนแปลง ผู้อ่านจะได้ความรู้ในเรื่องประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ของการของวิชาแคลคูลัส โดยมีตัวอย่างสูตรสำเร็จของค่าอนุพันธ์ (derivative) และค่าปริพันธ์ (integral) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีในการ หาความชัน มีตัวอย่างสมการการเปลี่ยนแปลงของความจุเมื่อเทียบกับความชัน และมีกราฟความชัน ประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านพอจะมองเห็นว่าแคลคูลัสน่าจะนำมาใช้หาจุดที่ดีที่สุดได้ เช่น หาปริมาณของ สินค้าที่ต้องผลิตเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด การหาสัดส่วนการลงทุนที่ดีที่สุด ดังนั้น สมการต่าง ๆ ที่นักวิทยาศาสตร์ นักวิศวกรรมศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ หรือนักการเงิน ใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนที่ของดวงดาว การไหลของน้ำ การถ่ายเทความร้อน หรือการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้น จึงเขียนด้วยแคลคูลัส ผู้วิจารณ์เชื่อว่าผู้อ่านที่ต้องเรียนแคลคูลัส 1, แคลคูลัส 2, แคลคูลัส 3 ที่รู้สึกว่ายากขึ้นเรื่อย ๆ จนเบื่อ หรือเรียนรู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง เมื่อเห็นประโยชน์มากมายของ แคลคูลัส จะกระตุ้นให้มีความต้องการเรียนรู้มากขึ้น และยังช่วยจุดประกายความคิดที่จะหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้อ่านที่เรียนจบแล้วได้

ข้อดีของ หนังสือเล่มนี้ คือ

1. อ่านง่าย วิธีการบรรยายเรื่องเป็นการเล่าให้ฟังโดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงประโยชน์ที่อยู่ใกล้ตัว ชนิดที่ผู้อ่านอาจคาดไม่ถึง ผู้เขียนอธิบายความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์กับเรื่องใกล้ตัวได้ดี ผู้วิจารณ์ ขอยกตัวอย่างวิธีการบอกเล่า จากหัวข้อ $\sqrt{2}$ ในมือคุณ หน้า 32 “รู้ไหมครับว่ากระดาษที่เราใช้กันอยู่ ทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็น A4, A5 หรือ B5 ล้วนมีส่วนความยาวต่อความกว้างเป็น $\sqrt{2}$ ทั้งสิ้น คือเมื่อเรา แบ่งครึ่งกระดาษตามแนวกว้าง กระดาษที่ถูกแบ่งจะยังคงสัดส่วนความยาวต่อความกว้างเป็น $\sqrt{2}$ เหมือนเดิม ไม่ว่าจะเป็นแบ่งอีกกี่ครั้งก็ตาม กระดาษ A0 เมื่อแบ่งครึ่งก็จะได้กระดาษ A1 เมื่อแบ่งครึ่งอีกก็จะได้กระดาษ A2 เป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงกระดาษ A5 การรักษาสัดส่วนกระดาษให้คงที่นี้ มีประโยชน์อย่างมาก เพราะสามารถทำให้เราสำเนาขยายได้เต็มหน้ากระดาษโดยที่สัดส่วนไม่ ผิดเพี้ยน ข้อดีนี้ได้กลายมาเป็นมาตรฐานกระดาษสากล ISO 216”

2. ทุกเรื่องมีตัวอย่างประกอบมาก เช่น เรื่องสิ่งประดิษฐ์เปลี่ยนโลก เป็นเรื่องของการนำฟังก์ชันลอการิทึมมาใช้ ผู้อ่านจะเห็นตัวอย่างการใช้ลอการิทึมฐาน 10 ในมาตราริกเตอร์ ที่ใช้วัดปริมาณของพลังงานแผ่นดินไหวที่หน้า 64 และวัดความเข้มของเสียงในหน่วยเดซิเบลที่หน้า 65 การใช้ลอการิทึมฐาน 2 เพื่อพับกระดาษหลาย ๆ ทบที่หน้า 71 ฯลฯ

3. มีภาพการ์ตูนประกอบตลอดทั้งเล่ม ตารางและกราฟชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบมีสีสันสดใส มีสูตร และสมการที่เกี่ยวข้อง จึงช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น

เป้าหมายหลักของหนังสือเล่มนี้ คือ ต้องการให้ผู้อ่านที่เคยรู้สึกว่ายาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เรียนยากและน่าเบื่อ หรือไม่รู้ว่าจะเรียนไปทำไม ได้มีความรู้ความเข้าใจ ได้เห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น และเห็นถึงประโยชน์มากมายมหาศาลที่จับต้องได้ ช่วยจุดประกายให้ผู้อ่านมีความสนใจในการเรียนรู้ และรักที่จะเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น เพราะตระหนักว่า คณิตศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย และจำเป็นต่อชีวิต

รูปแบบการนำเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก

การเตรียมต้นฉบับ

1. ความยาวของบทความ 10 - 20 หน้า รวมเอกสารอ้างอิง
2. ใช้กระดาษขนาด A4 (พิเศษ) (8 X 11.5 นิ้ว) พิมพ์หน้าเดียว พิมพ์ด้วย Microsoft word for windows เวอร์ชันที่นิยมใช้ในปัจจุบัน การตั้งค่าหน้ากระดาษระยะขอบบน 1.25 นิ้ว หรือ 3.17 ซม. ขอบซ้าย 1.5 นิ้ว หรือ 3.81 ซม. ขอบล่างและขอบขวา 1 นิ้ว หรือ 2.54 ซม.
3. เนื้อหาทั้งหมดพิมพ์ 1 คอลัมน์
4. พิมพ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้อักษรแบบ “TH Sarabun New”

ข้อความ	ขนาด	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	18 (CT)	ตัวหนา
ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ-ตัวพิมพ์ใหญ่)	16 (CT)	ตัวหนา
ชื่อผู้เขียน	14 (RJ)	ตัวหนา
ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด และอีเมลของผู้เขียน (เชิงอรรถ)	14 (LJ)	ตัวธรรมดา
หัวข้อบทคัดย่อ/Abstract	16 (LJ)	ตัวหนา
เนื้อหาบทคัดย่อ/Abstract	16 (LRJ)	ตัวธรรมดา
คำสำคัญ/Keywords	16 (LJ)	ตัวธรรมดา
หัวข้อเรื่อง	16 (LJ)	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16 (LJ)	ตัวหนา
เนื้อเรื่อง	16 (LRJ)	ตัวธรรมดา
หัวข้อเอกสารอ้างอิง	16 (CT)	ตัวหนา
เนื้อหาเอกสารอ้างอิง	16 (LJ)	ตัวธรรมดา
ตารางที่ (ระบุไว้บนตาราง)	16 (LJ)	ตัวหนา
ชื่อรูป ชื่อแผนภูมิ (ระบุชื่อไว้ใต้รูป แผนภูมิ)	14 (CT)	ตัวหนา
เชิงอรรถ	14 (LJ)	ตัวธรรมดา

CT = Centre Text, LJ = Left Justified, RJ = Right Justified, LRJ = Left & Right Justified

5. การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ให้หลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนไทยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น คำศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปล หรือคำที่ใช้แล้วทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ

การเรียงลำดับเนื้อหา (บทความวิจัย)

1. ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้นฉบับที่เป็นภาษาไทยให้พิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ

2. ชื่อผู้เขียน (Author) ให้ระบุชื่อเต็ม นามสกุลเต็ม ของผู้เขียนทุกคน ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานต้นสังกัด ถ้าผู้เขียนเป็นนักศึกษา ให้ระบุสถานภาพเป็นนักศึกษา
3. บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกินอย่างละ 20 บรรทัด
4. คำสำคัญ (Keywords) กำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ทำคำค้นในระบบฐานข้อมูลที่คิดว่าผู้ที่จะค้นหาบทความนี้ควรใช้ ให้ระบุทั้งคำภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษาอย่างละไม่เกิน 5 คำ
5. บทนำ (Introduction) อธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาและเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการที่มีการตรวจเอกสาร (Literature review) รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย
6. วิธีการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) อธิบายกระบวนการดำเนินการวิจัย โดยบอกรายละเอียดของวิธีการศึกษา จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา อธิบายแบบแผนการวิจัย การเลือกตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้
7. ผลการวิจัย (Results) เสนอผลการวิจัยอย่างชัดเจนตรงประเด็นตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย ถ้าผลไม่ซับซ้อนและตัวเลขไม่มาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรมากควรใช้ตารางหรือแผนภูมิแทน โดยไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ โดยต้องมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบและสรุปเทียบกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ (ถ้ามี)
8. การอภิปรายผลและสรุป (Discussion and conclusion) เป็นการชี้แจงผลการวิจัยว่าตรงกับวัตถุประสงค์/สมมุติฐานของการวิจัย สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการวิจัยของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือทั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป
9. เอกสารอ้างอิง (Reference)

การเรียงลำดับเนื้อหา (บทความวิชาการ)

1. ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้นฉบับที่เป็นภาษาไทยให้พิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) ให้ระบุชื่อเต็ม นามสกุลเต็ม ของผู้เขียนทุกคน ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัด
3. บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน อย่างละ 20 บรรทัด

4. คำสำคัญ (Keywords) กำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ทำคำค้นในระบบฐานข้อมูลที่คิดว่าผู้ที่จะค้นหาบทความนี้ควรใช้ ให้ระบุทั้งคำภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา อย่างละไม่เกิน 5 คำ

5. เนื้อเรื่อง (Content) ประกอบด้วย ส่วนนำหรือบทนำ เนื้อหา และส่วนสรุป

6. เอกสารอ้างอิง (Reference)

การอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

ใช้การอ้างอิงแบบนาม-ปี (author-date in-text citation) โดยเอกสารภาษาไทยให้ใช้ชื่อตัว ชื่อสกุล, ปีพ.ศ.ที่พิมพ์ เช่น (อมร รักษาสัตย์, 2540) กรณีผู้เขียนมากกว่า 2 คน ใช้ชื่อผู้เขียนคนแรก คนที่สอง และคนที่สาม เช่น (กันยา สุวรรณแสง, กอบกวี ชื่นรักสกุล, และดวงรัตน์ คูหเจริญ, 2552) การอ้างอิงเอกสารภาษาอังกฤษให้ใช้ชื่อสกุล, ปีค.ศ.ที่พิมพ์ เช่น (Chandler, 2001) กรณีผู้เขียนมากกว่า 2 คน ใช้ (Russell, Richard, & Barnett, 2004)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ ใช้รูปแบบการเขียนเช่นเดียวกับการเขียนบรรณานุกรม ดังนี้

2.1 บรรณานุกรม แยกเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (เรียงตามลำดับตัวอักษร)

2.2 รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมแบบ APA ดังต่อไปนี้

หนังสือ

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./ สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	กิริติ บุญเจือ. (2547). <i>ตรรกวิทยาทั่วไป</i> (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
ผู้แต่ง 2 คน	ลลิตา ศิริเจริญ, และสุมาลี นิมานภาพ. (2540). <i>ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทย</i> (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ผู้แต่ง 3-6 คน	ผู้แต่ง1, ผู้แต่ง2, ผู้แต่ง3, ผู้แต่ง4, ผู้แต่ง5, และผู้แต่ง6. (ปีที่พิมพ์). <i>ชื่อเรื่อง</i> . สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 7 คนขึ้นไป	ผู้แต่ง1, ผู้แต่ง2, ผู้แต่ง3, ผู้แต่ง4, ผู้แต่ง5, ผู้แต่ง6,...ผู้แต่งคนสุดท้าย. (ปีที่พิมพ์). <i>ชื่อเรื่อง</i> . สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้รวบรวมหรือ บรรณาธิการ	คะนิง จันทศิริ. (ผู้รวบรวม). (2547). <i>ประดิษฐ์เศษวัสดุ</i> . กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
หนังสือแปล	ปาร์กเกอร์, อาร์. บี. (2552). <i>ศพคนดัง</i> [High profile] (อิสริยา ชมภูผล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: นกฮูก พับลิชชิง.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน เช่น หน่วยราชการ สถาบันการศึกษา	สำนักนายกรัฐมนตรี. กรมประชาสัมพันธ์. (2547). <i>นามสงเคราะห์ส่วนราชการ</i> . กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง	ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย. (2547). กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์ / สำนักพิมพ์ หรือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	เมืองให้ใส่ (ม.ป.ท.) สำนักพิมพ์ให้ใส่ (ม.ป.พ.) สำหรับเอกสารภาษาไทย และ (n.p.) สำหรับภาษาต่างประเทศ ปีให้ใส่ (ม.ป.ป.) สำหรับเอกสารภาษาไทย และ (n.d.) สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

วารสาร

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้า.
	ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เด็กกับสังคม. มติชนสุดสัปดาห์, 10(125), 25-28.

หนังสือพิมพ์

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปี, วันที่ เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.
	เกษม สิริสัมพันธ์. (2541, 3 เมษายน). อย่าทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่. สยามรัฐ, น. 5-6, 14.

วิทยานิพนธ์

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์./ (ระดับวิทยานิพนธ์./ ชื่อมหาวิทยาลัย).
	วรุณี อุดมศิลป์. (2543). ศิลปะการประพันธ์เรื่องภายในนวนิยายของ มาร์เกอริตูร์เชอร์นาร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นศิลปศาสตรบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

บทความในหนังสือ

รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน หรือ In/ชื่อบรรณาธิการ/ (บรรณาธิการ หรือ Ed. หรือ Eds.)/ชื่อหนังสือ/ (ครั้งที่พิมพ์)/ (เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด)./สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.
	เสาวณีย์ จำเดิมแผด็จศึก. (2534). การรักษาภาวะจับหัดเฉียบพลันในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โลห์เลขา, ชลรัตน์ ติเรกวัดนชัย และมนตรี ตูจันดา (บรรณาธิการ), อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้ (น.99-103). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.

บทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้า-เลขหน้า./ URLของวารสาร
	William, J. (2008). The victim of crime. <i>Sociology Review</i> , 17(4), 30-32. Retrieved from http://www.philipalan.co.uk/sociologyreview/index.html

อินเทอร์เน็ต : เว็บไซต์

รูปแบบ	ผู้แต่ง./ (ปี)./ชื่อบทความ./สืบค้น/วัน/เดือน/ปี./จาก/URLของเว็บไซต์
	จอมจักร จันทรสกุล. (2546). โรคสะกดเงิน. สืบค้น 28 ตุลาคม 2547, จาก http://www.thaiheath.net/h/article239.html

การสัมภาษณ์

รูปแบบ	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี, วันที่ เดือน)./ตำแหน่ง(ถ้ามี)/[บทสัมภาษณ์].
	จันทมนิ เนียมสกุล. (2559, 9 กุมภาพันธ์). ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลกุหลาบ [บทสัมภาษณ์].

การส่งบทความ

1. ผู้สนใจตีพิมพ์บทความสามารถส่งบทความ ที่ประกอบด้วย แบบฟอร์มการส่งบทความ และ บทความที่มีหัวข้อตามแบบฟอร์มของบทความซึ่งสามารถ download ได้จาก

http://www.southeast.ac.th/SBC_Journal/index.html ถึงกองบรรณาธิการวารสารได้โดยช่องทาง ดังนี้

1.1 จัดส่งผ่านระบบ ThaiJO2 โดยลงทะเบียนเข้าระบบได้ที่ http://www.tci-thaijo.org/index.php/SB_Journal/index

1.2 จัดส่งทางอีเมลมาที่ virat2500@gmail.com หรือ SBJournal@southeast.ac.th

1.3 จัดส่งทางไปรษณีย์ถึง :- กลุ่มงานวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

298 ถนนสรรพาวุธ แขวง/เขตบางนา

กรุงเทพฯ 10260 (วงเล็บมุมของ “วารสารวิชาการ”)

1.4 สอบถามรายละเอียดได้ที่ กลุ่มงานวิจัยและบริการวิชาการ โทร. 0-2744-7356 ถึง 65 ต่อ 186, 187

2. กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมสำหรับตีพิมพ์ในวารสารฯ ในกรณีผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุง หรือแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ

3. หากบทความวิจัยหรือบทความวิชาการของท่านได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนบทความจะได้รับการแจ้งตีพิมพ์และรับวารสารวิชาการฉบับนั้น จำนวน 2 เล่ม

แบบฟอร์มการส่งบทความวิชาการและบทความวิจัย
เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเชาอีส์บางกอก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ตำแหน่งทางวิชาการ) (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....

2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....

3. ชื่อบทความ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

4. ชื่อผู้เขียนร่วม

4.1 (นาย/นาง/นางสาว/ตำแหน่งทางวิชาการ) (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ)e-mail.....

สถานที่ทำงาน/สถาบัน.....

4.2 (นาย/นาง/นางสาว/ตำแหน่งทางวิชาการ) (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ)e-mail.....

สถานที่ทำงาน/สถาบัน.....

5. ชื่อ ที่อยู่ และหน่วยงานที่สามารถติดต่อได้สะดวก

โทรศัพท์e-mail

ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม(ถ้ามี)ขอรับรองว่า บทความเรื่องที่น่าเสนอนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสาร
เล่มใดมาก่อน และขอให้ความยินยอมในบทความเรื่องดังกล่าวที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเชาอีส์
บางกอก ซึ่งหากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/
หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยินยอมรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว โดยบทความ
เรื่องที่น่าส่งนี้จะต้องได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน ตามหลักเกณฑ์ที่กองบรรณาธิการ
กำหนดและในกรณีที่ข้าพเจ้าถอนบทความที่น่าเสนอก่อนจะได้รับการตีพิมพ์ ข้าพเจ้ายินยอมเป็นผู้เสีย
ค่าใช้จ่ายในการประเมินบทความดังกล่าว

ลงชื่อ

(.....)

แบบฟอร์มการชำระเงิน

วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (Southeast Bangkok Journal)

ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....
 ที่อยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
 โทรศัพท์..... Fax E-mail
 Line ID.....

- 1) ☐ ชำระค่าสมัครสมาชิก จำนวน 400 บาท/ปี สมัครสมาชิกเป็นเวลาปี
 เป็นจำนวนเงินค่าสมาชิก.....บาท
 (ขอรับตั้งแต่ปีที่.....ปี พ.ศ.....ถึงฉบับที่.....ปีพ.ศ.....)
- 2) ☐ สมัครสมาชิกและ ชำระค่าตีพิมพ์บทความ (Reader & Author) ในวารสารวิชาการเซาธ์อีสท์
 บางกอก (Southeast Bangkok Journal) จำนวน 2,000 บาท/1 บทความ
 ขอส่งบทความของข้าพเจ้าจำนวนบทความ เป็นเงินค่าตีพิมพ์บทความ.....บาท
 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท
 (.....)

โดยโอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์
 ชื่อบัญชี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
 เลขที่บัญชี 137-3-00370-9 (กระแสรายวัน)

ลงชื่อผู้สมัคร/เจ้าของบทความ.....
 (.....)
 วันที่...../...../.....

กรุณาส่งแบบฟอร์มการชำระเงินพร้อมสำเนาหลักฐานการโอนเงินไปที่

e-mail : SBJournal@southeast.ac.th

หรือทางไปรษณีย์ ส่ง กลุ่มงานวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
 298 ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนา เขตบางนา
 กรุงเทพฯ 10260 (วงเล็บมุมของ “วารสารวิชาการ”)

โทร. 027447356 ถึง 65 ต่อ 186, 187

หมายเหตุ กองบรรณาธิการจะไม่มีการจ่ายเงินทุกประเภท และขอสงวนสิทธิ์การตีพิมพ์บทความที่
 ยังไม่มีหลักฐานการโอนเงิน

SOUTHEAST BANGKOK COLLEGE

ระดับปริญญาโท

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

- กลุ่มวิชาการตลาด
- กลุ่มวิชาการเป็นผู้ประกอบการ
- กลุ่มวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
- กลุ่มวิชาการจัดการโลจิสติกส์
- กลุ่มวิชาการจัดการสมัยใหม่

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

- สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

ระดับปริญญาตรี

หลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอน

ภาคปกติ ภาคสมทบ (ค่า และ เสาร์-อาทิตย์)

คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ

- หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
- สาขาวิชาการตลาด
- หลักสูตรการจัดการบัณฑิต
- สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะโลจิสติกส์และเทคโนโลยีการบิน

- สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์

คณะนิติศาสตร์

- สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

- สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาเทคโนโลยีมีัลติมีเดียและแอนิเมชัน

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

298 ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0-2744-7356-65 โทรสาร 0-2398-1356

<http://www.southeast.ac.th>